తిరుమల యాత్రికులకు సదుపాయములు

* * *

* అన్నివర్గాలవారికి అందుబాటులో ఉండేటట్లు, ఉచిత పరిశుభ్రమైన సత్రాలు, లేదా సరసమైన రేట్లకు కాటేజీలతో ఆవాససౌకర్యం.
* శ్రీవారిని దర్శించు యాత్రికులక్యూషెడ్లలో గాలి, వెలుతురుగల విశాలమైన ఏర్పాటులు.
* క్యూషెడ్లలోనే కాఫీబోర్డువారి అల్పాహార సదుపాయం.
* సరసమైన ధరలకు అన్నపుపొట్లాల అమ్మకం.
* యాత్రికులు వెలుపలకు రానక్కరలేకుండా. క్యూలదగ్గరే మరుగుదొడ్డి సౌకర్యం.
* ఆంధ్రప్రదేశ్ పాలసరఫరాసంస్థచే స్వచ్ఛమైన పాలవిక్రయం.
* యాత్రికులు చదువుకునేందుకు దేవస్థానం ముద్రిత గ్రంథాలు, స్వామివారి, అమ్మవారి చిత్రపటాల అమ్మకం.
* క్యూలోని యాత్రికులకు విసుగులేకుండా ఉండేందుకు టెలివిజన్ ప్రదర్శనం, భక్తిసంగీత ప్రసారం.
* క్యూలైన్లలోను, తిరుమలకుపోవు కాలిబాట 7వమైలువద్ద వైద్యసదుపాయం.
  సామానులు, పాదరక్షలు భద్రపరచుకొనేందుకు ప్రత్యేక సౌకర్యం.
* తిరుమలలో సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీసునుండి వివిధప్రాంతాలకు ఆటోసౌకర్యం,

ఉచిత బస్సుసదుపాయం

* దళారీలనుండి వంచకులనుండి తప్పించేందుకు ముఖద్వారంలో పేష్కార్ స్థాయి అధికారి, సిబ్బంది.
* క్యూషెడ్లలోని యాత్రికుల ఫిర్యాదులు విచారించేందుకు కావలసిన, సౌకర్యములకుగాను పేష్కారు స్థాయిలో మరొక అధికారి, సిబ్బంది.
* యాత్రికుల సామానులను భద్రంగా తిరుమలచేర్చే సౌకర్యం ఏర్పాటైంది. తిరుపతిలో ఏ సత్రంలోనైనా గాని, టోల్ గేట్ వద్దగాని తమ సామాగ్రి అప్పగించి రసీదు పొంది ఆ రసీదు తిరుమల సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీస్ దగ్గర కౌంటర్‌లో ఇచ్చి సామగ్రి పొందవచ్చు.
* దుండగులనుండి యాత్రికులను కాపాడేందుకు, తిరుమలకు వెళ్ళేదోవపొడుగునా రాత్రింబవళ్ళూ పోలీసు గస్తీ ఏర్పాటు చేయబడింది.
* దారిపొడుగునా మంచినీటి సదుపాయం ఉన్నది.
* రాత్రిపూటగాని, తెల్లవారుఝామునగాని కొండకు వెళ్ళదల్చుకొన్న వారికి వీలుగా మంచికాంతి శక్తిగల దీపాలు ఏర్పాటైనవి.
* వివిధప్రాంతాలనుండి వచ్చేయాత్రికులకు బోధపడేందుకు గాను తిరుమల సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీసులో, దేశంలోని ముఖ్యభాషలలో విచారణ కార్యాలయాలు.

ప్రత్యేక కాటేజిలలోని అదనపు సౌకర్యాలు అంజనాద్రినగర్, శేషాద్రి, గరుడాద్రి, శంకుమిట్ట కాటేజీలలో కూడ ఏర్పాటైనవి.

దేవస్థాన ప్రయత్నాలలో ఇవి కొన్ని మాత్రమే!

గమనిక: తిరుమలలో 2-4-79 నుండి తపాలాకార్యాలయము రాత్రి 8-30 గం॥ వరకు పనిచేస్తున్నది. ఇది గాక ప్రధాన తపాలాకార్యాలయము రాత్రి 10-30 నుండి 1-00 గం॥ వరకు పనిచేస్తుంది. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారి భక్తుడు అన్నమాచార్యుల తపాలాముద్రను కోరినవారు, తమ కార్డులు, కవర్లపై ముద్రించుకోవచ్చును.

TIRUMALA TIRUPATI DEVASTHANAMS

సప్తగిరి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల మాసపత్రిక

తిరుమలలో రాష్ట్రపతి

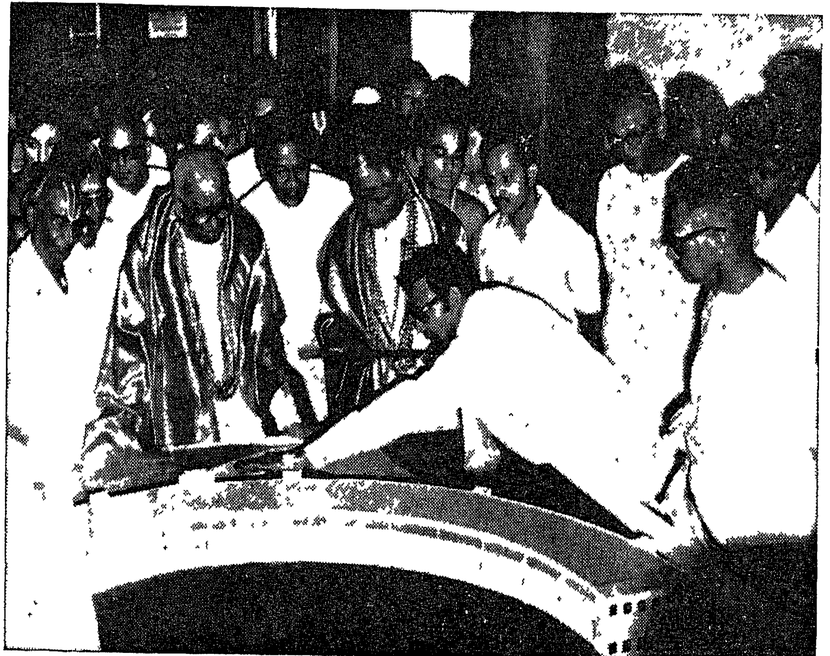

శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ రజతోత్సవాలను ప్రారంభించడానికి తిరుపతి విచ్చేసిన భారతరాష్ట్రపతి డాక్టర్ నీలం సంజీవరెడ్డిగారు సెప్టెంబర్ 1 తేది రాత్రి తిరుమలకు వెళ్ళి శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామిని దర్శించి అర్చన చేశారు. రాష్ట్రముఖ్యమంత్రి శ్రీమర్రి చెన్నారెడ్డి వారి మంత్రివర్గ సహచరులు, ప్రభుత్వాధికారులు వారి వెంట తిరుమలకు వెళ్ళారు. శ్రీవారి ఆలయంవద్ద రాష్ట్రపతికి హార్దికమైన స్వాగతం చెప్పబడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ దేవాదాయధర్మాదాయ శాఖామాత్యులు శ్రీ పి. వి. చౌదరి, ధర్మాదాయశాఖ కమీషనర్ శ్రీచంద్రమౌళిరెడ్డి శిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన నిర్వాహకమండలి అధ్యక్షులు, డాక్టర్ ఎన్. రమేశన్, దేవస్థాన కార్యనిర్వాహణాధికారి శ్రీపి. వి. ఆర్. కె. ప్రసాద్, శ్రీవారి ఆలయప్రధానార్చకులు శ్రీ వెంకటరమణదీక్షితులు తదితర ప్రముఖులు మంగళ తూర్యారావాలు, వేదమంత్ర ఘోషల నడుమ రాష్ట్రపతిని ఆలయంలోకి వేడుకగా తోడ్కొనిపోయారు రాష్ట్రపతికి, ముఖ్యమంత్రికి శ్రీవారి ఆలయంలో శేషవస్త్రాన్ని పవిత్రోత్సవ మాలను సమర్పణ చేశారు.

శ్రీస్వామివారిని అర్చించి గంభీర ధ్యానముద్రతో తదేకదీక్షతో ప్రార్థించిన అనంతరం రాష్ట్రపతి ఆలయ ప్రదక్షిణం పూర్తిచేసి హుండీలో స్వామివారికి ముడుపు చెల్లించారు. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం యాత్రికుల సౌకర్యార్థం తిరుమలపై

(3 వ కవరు పేజీలో)

ప్రసాద్
ఐ. ఏ. ఎస్,
ర్వహణాధికారి
ంలు, తిరుపతి.
నెం. 2322

దీపావళి

తెలుగు సాహిత్యంలో

శ్రీ వేంకటేశ్వర పూర్

శ్రీ వేదాంతదేశికులు క్కినను

పట పట దిక్కులు బగ్గనఁ బగిలె

ఎగసిన గరుడని ఏపున ధాయని
జిగి దొలఁక చబుకు చేసినను
నిగమాంతంబులు నిగమసంఘములు
గగనము జగములు గడగడ వడఁకె

బిరుసుగ గరుడని పేరెము దోలుచు
బెరసి నీవు గోపించినను
సరుస నఖిలములు జర్జరితములై
తిరుపున నలుగడ దిరదిరఁ దిరిగె

పల్లించిన నీ పసిఁడి గరుడనిని
కెల్లున నీ వెక్కిన యపుడు
ఝల్లనె రాక్షస సమితి నీ మహిమ
వెల్లి మునుగుదురు వెంకట రమణా

అన్నమాచార్య సం. 11—235 పుట

రజతోత్సవాల సందర్భంగా శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ ప్రాంగణంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారు ఏర్పాటుచేసిన ఫలపుష్పవృక్ష ప్రదర్శనను పరిశీలిస్తున్న విశ్వవిద్యాలయ మాజీ ఉపాధ్యక్షులు డా. జగన్నాథ రెడ్డి-వివరిస్తున్న దేవస్థానం గార్డన్ సూపరింటెండెంట్ శ్రీ తమ్మణ్ణ.

అక్టోబరు 79

సంపుటి 10 సంచిక 5

విడిప్రతి 0-50 పైసలు

సం॥ చందా రు. 6-00

విషయసూచిక

* కొన్ని అనివార్య కారణములవలన 'శ్రీనివాస ప్రబంధము' 'వరాహపురాణం' ప్రకటింపబడ లేదు

గౌరవసంపాదకులు:
శ్రీ పి. వి. ఆర్. కె. ప్రసాద్
ఐ. ఏ. ఎస్,
కార్యనిర్వహణాధికారి
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.
టెలిఫోన్ నెం. 2322

ప్రచురణకర్త – సంపాదకుడు:
కొ్రటపాటి సుబ్బారావు
ఎమ్. ఏ.,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.
టెలిఫోన్ నెం. 2254

ముద్రాపకుడు,
ఎమ్. విజయకుమార్ రెడ్డి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ప్రెస్, తిరుపతి.
టెలిఫోన్ నెం. 2340

సంపాదకీయము

పుత్రోత్సాహము తండ్రికి
పుత్రుడు జన్మించినపుడె పుట్టదు జను లా—
పుత్రుని గనుగొని పొగడగ
పుత్రోత్సాహంబు నాడు పొందుర సుమతీ.

ఇది నిజంగా ముత్యం లాంటి మాట. బిడ్డ అడ్డాలలో ఉండగానే, భవిష్యత్తేమిటో తెలియకుండా మురిసిపోయే తండ్రులకు కాల ప్రభావాన్ని రూపించే ఒక హెచ్చరిక. ఈ సూత్రం వ్యక్తులకే గాదు వ్యవస్థలకు కూడా వర్తిస్తుంది. బిడ్డలకు మాదిరే బంగారు భవిష్యత్తును కలలు కంటూ ఎన్నో కార్యక్రమాలు ప్రారంభిస్తాం. కొన్ని పునాదిలోనే సమాధులైతే మరికొన్ని కొంత దూరం సాగి మధ్యలో ఆగిపోతాయి మరికొన్నిటి పర్యవసానం, ఇదా మనం ఊహించుకొన్నది అనే పశ్చాత్తాపం కల్గిస్తుంది. అన్ని అవరోధాలూ దాటి వయస్సుతో పెరిగే మనస్సు మాదిరే సుదృఢ ప్రాతిపదిక పైన విస్తరించి మూడు పూవులు ఆరుకాయలుగా రూపొందటం విత్తునాటిన వారికొక వింతతృప్తి ఎత్తు పెరిగిన వారికొక వింత అందం. ఇటీవల రజతోత్సవం జరుపుకున్న శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయాన్ని చూస్తే అక్షరాలా ఇది నిజమనిపిస్తుంది.

శ్రీ వేంకటేశ్వర కరుణా కటాక్షంతో, దేవస్థాన ధన, భవన సహాయంతో త్యాగశీలి, స్వర్గీయ టంగుటూరి ప్రకాశం సలహాతో నేటి రాష్ట్రపతి, నాటి ఉపముఖ్యమంత్రి శ్రీ సంజీవరెడ్డి ఆధ్వర్యంలో చిన్న మొక్కగా ప్రారంభమైన ఈవ్యవస్థ డా॥ గోవిందరాజులునాయుడు, డా॥ జగన్నాథరెడ్డి, శ్రీ వామనరావ్, డా॥ సచ్చిదానందమూర్తి, డా॥ శాంతప్పల లాంటి వారి నిర్వహణ దక్షతతో అన్ని ఒడిదుడుకులు దాటి ఇటీవల రజతోత్సవం జరుపుకున్నదంటే మొక్కనుండి మాను స్థాయివరకు కాచుకొని వస్తున్న దేవస్థానానికి ఎంతో సంతోషదాయకమైన విషయం.

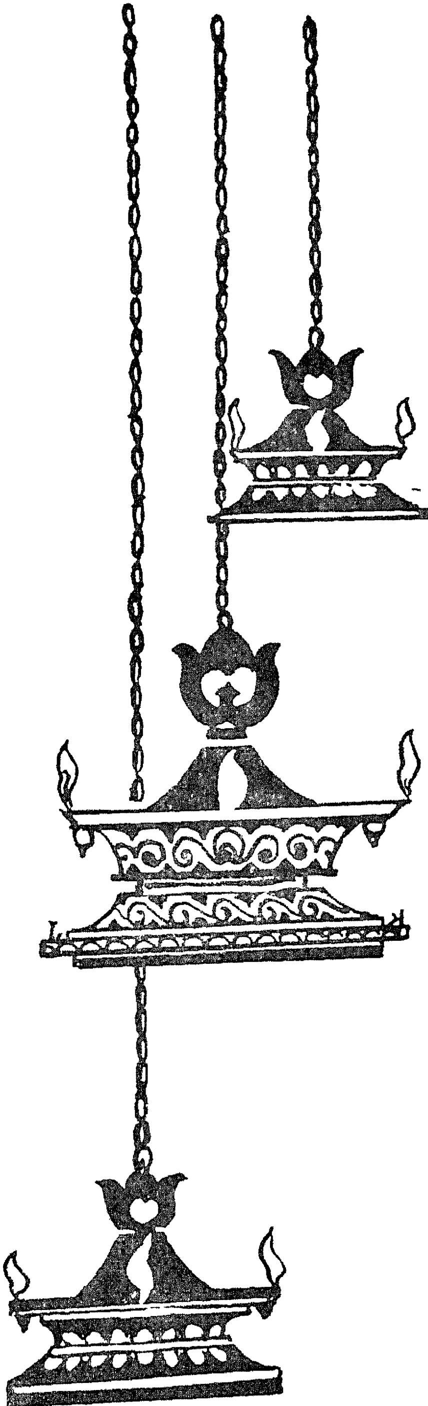
నిజానికి విశ్వవిద్యాలయానికి, దేవస్థానానికి అవినాభావ సంబంధం మొదట నుంచీ వున్నదే. ప్రతి ఏడూ ఈ విశ్వవిద్యాలయ నిర్వహణకు గాను కొన్ని లక్షలు దేవస్థాన నిధులలో కేటాయించటం జరుగుతున్నది. ఇందుకు తగ్గట్టు విశ్వవిద్యాలయం కూడా దేవస్థాన ఆశయాలకు అనుగుణంగా కొన్ని కార్యక్రమాలు నిర్వహించటం ముఖ్యంగా వైష్ణ ఆళ్వారులలో ముఖ్యులు తిరుప్పాణాళ్వార్ పేరిట ఒక భవనం నెలకొల్పటం, శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామిపై 32,000 కీర్తనలు రచించి తరించిన అన్నమాచార్యులపై ప్రత్యేకపీఠం సంకల్పం. ఈ ప్రణాళికలో కొన్ని. అయితే దేవస్థానంకూడా కళ్ళు తుడుపుసహాయం చేసి చేతులు కడుక్కోవాలనుకోవటంలేదు. ఈ విశ్వవిద్యాలయం ఒక శాశ్వత, ఆధ్యాత్మిక, చారిత్ర. విజ్ఞాన కేంద్రంగా రూపొందేందుకు సహాయ పడాలనే తపనతో ఉన్నది. ఇటీవల రు. 30 లక్షల మూలధనం ఏర్పాటుచేసి దానిపై వడ్డీని, పురావస్తు పరిశోధన, ప్రాచీనశాసనాధ్యయనం, అన్నమాచార్య అధ్యయన పీఠం, పరిశోధనా గ్రంధ ముద్రణాదులకు వినియోగించాలని విశ్వవిద్యాలయాన్ని కోరటంలో ఉద్దేశ్యం పరమాత్ముని కరుణా కిరణ ప్రసార ప్రభావితమైన ఈ విశ్వవిద్యాలయం ఐహిక, ఆధ్యాత్మిక విద్యానిలయంగా రూపొందించాలని, దీనికి దేవస్థాన ఆలయ విజ్ఞాన సంపదలు తోడై భావి నిర్మాణానికి వెలుగు దీపిక కావాలనే.

కాని, ఇటీవల రాష్ట్రపతి చెప్పినట్లు మనిషికి ఎన్ని సంపదలున్నా శీల సంపద లోపిస్తే ఉన్నవన్నీ లేనట్లే. బ్రతుకు బంగారుబాట కావాలనుకునే విద్యార్థులు మాతా పితల తర్వాత దైవసమానులైన గురువుల సామూహిక విద్యాలయాలే విశ్వవిద్యాలయమని విద్యార్థులు విజ్ఞాన భిక్షువులేగాని విద్యార్థి వేతనభిక్షుకులు కాదని గుర్తించి ఉపాధ్యాయులు సానుభూతితోను వర్తించే అవసరాన్ని గుర్తించనంత కాలం, ప్రగతి గొర్రెతోక కన్న మిన్న కాదు.

అసలు ఏ పని సక్రమంగా జరగాలన్నా అనుమానాలతో కాకుండా ఆత్మస్థైర్యంతో సుహృద్భావంతో ముందుకు సాగాలి. అందుకే పూర్వం ఋషులు కూడా ఆనోభద్రాణియాంతు ఋతవో విశ్వతః అన్నారు. అదే మొన్న రాష్ట్రపతి వేంకటేశ్వరుని ప్రార్థించింది కూడా.

'సబ్ కో సన్మతి దే భగవాన్'

దీపావళి

ఈ పేరన్నంతనే చిన్నపిల్లలకు పెద్ద సంబరము; క్రొత్తఅల్లుండ్లకు దున్నకి చల్లక పండేపంట; టపాకాయలంగళ్ళ వాళ్ళకు లాభసాటి బేరము; జవుళీవాళ్లకు ముల్లెమూట; దర్జీవాళ్లకు ముడుపులు చెల్లించే శివరాత్రి; అక్కడిక్కడకేగు వారికి వీథుల్లో పోవడానికి ప్రాణభయము. అన్ని వీథులలో మెరుపులతో సరసాలాడే ఫిరంగిమ్రోతలు; సాధారణకుటుంబాల లోని యింటిపెద్దలపాలికి అప్పిచ్చువారు బలిచక్రవర్తులు; వారికి వడ్డీ లౌకపదార్థ మేగాదు; ప్రతియింటా పండుగవంటల పరిమళము; ఓహో! చెప్పవలసిన దేమున్నదిలే యింక.

ఉషః స్నానానంతర మక్కడక్కడ నరకాసురవధ ఘట్టములు చదవేవారున్నా రు. ఈపండుగంతా నరకాసుర ప్రీత్యర్థమో నరకాసుర జ్ఞాపకార్థమో, నరకునకు భగ వంతుడిచ్చిన వరప్రసాదముగనో చాలా మంది భావించుట గలదు.

కానీ, ఈ పర్వమునకు నరకాసురు నకు సంబంధము గలదా? లేకున్న నీప్రథ యెట్లు వచ్చినది? దీపావళికి టపాకాయ లకు సంబంధమున్నదా? ఆ టపాకాయ లంటా నరకునిపై సత్యాకృష్ణులు ప్రయో గించిన బాణజ్యోతులేనా? అను విషయ మిందు చర్చనీయము.

ఇక్కడ 'నరక' పదము నరకాసుర వాచకముగాదు. పాపఫలముగ ననుభ వించు 'నరకము' నకు వాచకము. ఈ పర్వము నందలి చిత్ర చిత్ర దీపకల్ప నలో టపాకాయ లెప్పుడు స్థానమును సంపాదించు కొన్నవో చెప్పలేము. ఈ నరక చతుర్దశినాడు, నరకమును బాపు కొనుటకై ఉషః కాలమున మంగళ స్నానము; ఆ నీటిని అపామార్గ (ఉత్తరేణి) యను నోషధితో ఆలోడించుటయు ఆనాడు జీవత్పితృకుడు గూడ నరక నిస్తా రణమునకై యమతర్పణము చేయవలయు ననియు ధర్మశాస్త్రములు ఘోషించు చున్నవి. నూతన వస్త్రధారణము గూడ నరక నిరాస సూచకముగ ధర్మశాస్త్రములు ప్రశంసించి యున్నవి. ప్రతి మానవునకు ఆయా సంవత్సర సంపాదిత నరకము,

శ్రీ గౌరిపెద్ది రామసుబ్బశర్మ
తిరుపతి

స్వాతీ నక్షత్రయుక్త ఆశ్వయుజ కృష్ణ చతుర్దశియందుషఃకాల మంగళ స్నాన యమతర్పణములచే నశించి, వాడు పున ర్నవీకృతుడౌననియు, అలక్ష్మీనాశనము నకై ఆనాడు సాయంకాలము లక్ష్మీపూజ చేసి మంగళ దీపమాలిక లుంచవలెననియు ధర్మశాస్త్ర పద్ధతి. ఈ విషయములన్నియు నేడు కేవలము పంచాంగము లందు మాత్రము వ్రాతలో గన్పడు చున్నవి. ఆచారమునందు పైన పేర్కొన్న సంబరాలు. టపాకాయలు మాత్రమే మిగిలినవి.

ఇట్లుగాక పై పేర్కొన్నట్లు నరకాసుర ప్రీతియో జ్ఞాపకమో వాని కిచ్చిన వర ప్రసాదమో యనుకొనుటకు, ఏ పురాణము ధర్మశాస్త్రము గూడ నాధారముగ లేవు. ఇంతకూ వీని ప్రీతియో, జ్ఞాపకమో, వీని కిచ్చిన వరప్రసాదమో యనుకొనుటకు,

(33పేజీలో చూడుడు)

తెలుగు సాహిత్యంలో సత్యభామ

సత్యభామ పేరు తెలియని ఆంధ్రుడు వుండడనడంలో అతిశయోక్తిలేదు. సీత, సావిత్రి, దమయంతి, మొదలైన పతివ్రతామతల్లులకంటె, విశిష్టమైన రీతిలో ఆంధ్రుల ఆదరాభిమానాల్ని పొందిన స్త్రీ, సంపూర్ణమైన స్త్రీత్వము మూర్తీభవించిన సన్నుతాంగి సత్యభామ. సహజకవి బిరుదాంకితుడైన పోతన చేతిలో 'బాలరసాల సాల నవపల్లవ కోమల కన్య' వలె పెరిగి నాచనసోముని యందు పదారు కళలను చిలికించి, ముక్కుతిమ్మనార్యుని ముద్దుపలుకులలో కులికి, పఠితల హృదయాలను వెన్నెలవెలుగులో తడిపి రసప్లావితం చేసిన శృంగార రసాధిదేవత సత్యభామ.

తెలుగు సాహిత్యంలో సత్యభామ పాత్ర ప్రప్రథమంగా మనకు భారతంలో దర్శనమిస్తుంది. అరణ్యపర్వంలో శ్రీకృష్ణుడు సత్యభామా సహితుడై, పాండవులను చూచునిమిత్తము వెడలును అరణ్యవాసము చేస్తున్న ద్రౌపదిని, సత్యభామ 'నీభర్తలను నీవు ఏవిధముగా వశపరచుకొంటివి?' అని అడుగగా ద్రౌపది, ఆమెకు పతివ్రతాధర్మాలను బోధిస్తుంది. ఇక్కడ సత్యభామ పాత్ర, ద్రౌపది చెప్పే పతివ్రతాధర్మాలను వినడానికి ప్రవేశపెట్టినది తప్పిస్తే, అక్కడ ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమేమీ లేదు. అందులో ద్రౌపదిని ఆమె, 'నీభర్తలను మంత్ర, తంత్రముల ద్వారా వశపరచుకొంటివా?' అని అడగడం ఔచిత్యదూరము.

ఇక, పోతన, ఆమె శైశవమును ప్రస్తావించక, సర్వలక్షణశోభితయైన సత్యను సత్రాజిత్తు, మణితో కృష్ణునకు సమర్పించగా, "వానరమణి, నీకును, మాకును గలవు మణులు, కుమారీమణి మాకు" చాలునని ఆమెను వివాహమాడెను,

పోతన ఆమెలోని ముగ్ధతను, పరాక్రమాన్ని సౌకుమార్యాన్ని చిత్రించాడేతప్ప సంపూర్ణమైన వ్యక్తిత్వాన్ని ప్రదర్శించ లేదు. శ్రీకృష్ణుడు నరకాసుర వధార్థంబు వెళ్ళునపుడు సత్యభామ అతనితో యుద్ధరంగమునకు వచ్చుటకు అనుమతి వేడగా, కృష్ణుడు యుద్ధరంగాన్ని వర్ణించి, సుకుమారివైన నీవు రాలేవు, రావలదు అంటాడు. అనగా సత్యభామ ప్రియునకు ప్రియంబు జనింప దగ్గరి —

శ్రీమతి మాడభూషి జ్యోతికుమారి,
తాడేపల్లిగూడెం

దానవులైన నేమి దైత్య సమూహమ్ములైన
నేమి నీ
మానిత బాహుదుర్గముల మాటున నుండగ
నేమిశంక నీ
తో నరుదెంతు నంచు గరతోయజముల్
ముకుళించెమ్రొక్కెన
మ్మానిని భర్త తన్ను బహుమాన పురస్సర
దృష్టి చూడగన్ ॥

ఇందు సత్యభామ అమాయకత్వము మూర్తీభవించిన ముదితగ దర్శనమిస్తుంది. యుద్ధరంగంలో తానుచూచిన భర్త పరాక్రమాన్ని సవతుల దగ్గర ప్రస్తుతించడానికే తీసుకు వెళ్ళమని అడగడంలో సత్యభామ ముగ్ధత్వం పఠితలను మురిపిస్తుంది. తనవెంట అడవులకు తీసుకు వెళ్ళనను రాముని, సీతవలె కఠినోక్తులతో తూలనాడదు సరికదా, కరకమలంబులు మొగిడ్చి మరీ ప్రార్థిస్తుంది.

యుద్ధసమయంలో వీరత్వము మూర్తీభవించిన వీరనారిగ దర్శనమిస్తుంది. ఆమె

నరకాసురునితో యుద్ధం చేసేటప్పుడు ప్రియునకు శృంగార రసాధి దేవతగా, నరకునకు వీరనారిగ దర్శన మిస్తుంది. రణరంగంలో ఆమెచేసే వీర విహారానికి ఆశ్చర్యపోయి కవి అంటాడు, వీణచక్కగ పట్టుకోలేని కొమ్మ బాణాసనం ఏవిధంగా పూనగల్గింది? మాకులను తీగను కూర్చగ లేని లేమ వింటికి బాణమేవిధంగా ఎక్కు పెట్ట గల్గింది, అని ఆమెలోని సౌందర్య సౌకుమార్యాలను వెల్లడించాడు.

సత్యభామ భర్తతోకలసి యుద్ధానికి రావడంలో, సవతులందరి కంటె తాను కృష్ణుని మనస్సులో ప్రత్యేక స్థానాన్ని పొందాలనే కోరిక గూడావుంది. ఆమెకు వాంఛా పరిపూర్తి అయింది. కృష్ణుడు ఆమె పరాక్రమానికి అలరి, 'కొమ్మా! మెచ్చితి నిచ్చెద కొమ్మాభరణములు నీవు కోరినవెల్లన్' అని అనడమేకాక 'సమ్మోవ రూపంబులు, మోహన దీపంబులు దూరీకృత చిత్తవిక్షేపంబులైన సల్లాపంబులం కళావతిం తద్దయుం పెద్దరికంబు చేసెన్' పోతన చిత్రించిన సత్యభామ మృదుమధురమైన పదములవలె, మృదువైన నడవడి, నవనీత హృదయము కలది. తనకు కావల్సింది ప్రార్థించి పొందుతుందే తప్ప తూలనాడి లేక అలిగి సాధించదు.

నాచన సోమన తన ఉత్తర హరివంశంలో సత్యభామ పాత్రను రేఖామాత్రంగా చిత్రించాడే తప్ప సంపూర్ణమైన స్వరూపస్వభావాదులను చిత్రించలేదు. యుద్ధరంగంలో కేవలము వీరనారిగనే కాక, అష్టవిధములైన శృంగార నాయికలను సత్యభామలో దర్శింప చేసాడు కవి.

సత్యభామ యుద్ధముచేసి అలసిపోగా కృష్ణుడామెను వుపలాలిస్తూ,

"చెలువ చెక్కుల నెలకొన్న చెమట తుడిచి
తరుణి నుదుట బైకొన్న కుంతలములొత్తి
రమణి కుచ మధ్యమునకు హారములు ద్రోచి
పొలతి పయ్యెద కొంగుపై బొందుపరచి"

ప్రబంధ కవితా యుగంలోని శృంగారానికి బీజాల్ని నాటాడు సోమన. ఇక్కడ సత్యభామ ప్రబంధ నాయికగ, కృష్ణుడు ప్రబంధ నాయకుడుగ దర్శనమిస్తారు. హరివంశంలో కృష్ణుడు, సత్యభామ పై చూపించే అనురాగము, అభిమానము పోతన కృష్ణుడు చూపించలేదు.

పోతన, సోమనలచే చిత్రిక పట్టబడిన సత్యభామ ముక్కుతిమ్మనార్యుని ముద్దు పలుకులలో సంపూర్ణ సమగ్రమైన స్త్రీత్వ రూపాన్ని సంతరించుకుంది. పారిజాతాపహరణ ప్రబంధంలో, సత్యభామ పాత్రను కవి పరిచయంచేస్తూ, కృష్ణునకు ఎనిమిది మంది భార్యలున్నను అందరిని సమానముగ చూచియు భోజజనపాల సుతను, తరుణీమణి సాత్రాజితిని అధికమగు ప్రేమతో చనువిచ్చి మన్నించుచున్నాడు. పోతనచిత్రించిన సత్యభామ ఎటువంటిదంటే, చక్కనిది, ఎలజవ్వని, మగని ప్రేమనుపొందినది, అభిమానవతి, సద్వంశ సంజాత. అందువల్లనే నారదుడు అన్న మాటలు, ఆమె అభిమానంపై, అహంకారంపై దెబ్బతీశాయి.

సత్యభామ ప్రప్రథమంగా పాఠకులకు నగరిపొంత ఒక శృంగార వనములో దర్శనమిస్తుంది. దిద్దితీర్చిన పూతేనియ ఏటి కాలువ దరిని చెంగల్వ పువ్వొళ్లు నించిన చంద్రోపలవేదిపై ఆమె తన చెలితో శౌరిగుణములను వర్ణించుచుండగా 'దక్షిణాంసకచూచుకనయన ప్రకంపనయు' కల్గుతుంది. తనభర్త యితరులతో కలసి తనయెడ అపరాధమేమో చేసియుండునని అనుకుంటున్న సమయంలో చెలి వచ్చి రుక్మిణి అంతఃపురంలో జరిగిన విశేషములన్నీ వర్ణిస్తుంది. సత్యభామ చెలికత్తె,

'ఎంతకులేదు నారదమునీంద్రుడు?' అని ప్రారంభించి, నారదుడిచ్చిన పారిజాత పుష్పాన్ని కృష్ణుడు, రుక్మిణి కీయగా, నారదుడు, సత్యభామను కించపరుస్తూ "చక్కని దానననీ, నెలజవ్వనిననీ, జగంబులోన పేరెక్కిన దానననీ, పతియెంతయు నా కనురక్తుడనుచు దానిక్కుచు విఱ్ఱవీగుచు గణింపదు కాంతల సత్య" యింతటితో సత్యాగర్వభంగము జరిగింది- అంటూ పేర్కొన్న విషయాలను విశదీకరిస్తుంది అగ్నికి వాయువు తోడైంది. సత్యకిది సహింపరాని అపరాధము.

అనవిని వ్రేటువడ్డ యురగాంగనయుం బలెనేయి వోయభ
గ్గన దరికొన్న భీషణ హుతాశనకీల యనంగ లేచి హె
చ్చిన కనుదోయి కెంపు తన చెక్కులఁగుంకుమ పత్రభంగసం
జనిత నవీన కాంతి వెదజల్లగ గద్గదభిన్న కంఠియై.

ఈ మాటలు వినగానే సత్యభామ వ్రేటు దెబ్బతిన్న ఆడు పామైనది. భగ్గునమండు అగ్ని మంటయినది. కన్నులెఱ్ఱవారినవి. చెక్కులందు కుంకుమ పత్రభంగ సంజనిత నవీన కాంతి వెదజల్లినది. గద్గదభిన్న కంఠియైనది.

ప్రప్రథమమున తన చెలి పారిజాత వృత్తాంతము చెప్పగనే సత్య హృదయంలో క్రోధము, ఆశ్చర్యము ఒకేసారి జనించినవి. నారదుడు తన్ను చులకనచేసి మాట్లాడినందుకు కోపము, ఆ మాటలు తిరస్కరింపక కృష్ణుడు వినుట కాశ్చర్యము. అదీ సపత్నిముందర! సత్య యీర్ష్యాసూయా క్రోధాగ్నికి వీవనలు వీచినాయి.

అనూహ్యమగు అవమానము, దుర్భరమగు వేదన సత్యమనస్సును కలచి వేసినవి. 'ఆ పుష్పాన్ని గొప్పవస్తువుగా వర్ణించి యిచ్చకమునకై నారదముని యిచ్చిన ఈయ వచ్చును. కృష్ణుడు తనకు ప్రియమైన వారికది యీయవచ్చు, కాని ఆమాయజడదారి మమ్మేల తలపవలె?

ఇంతలో ఆమెకొక వూహవచ్చింది. 'మునిఏమి చేయు? రుక్మిణి గొనకారణమేమి?' దుర్తగోపాలుని పై కోపము పురుషులందరిపై ప్రసరించింది. పురుషులు శరదంబుదచల చిత్తులు వారినినమ్మరాదను సిద్ధాంతమునకు వచ్చినది. ఒకప్పుడు శౌరి హృదయాన్ని చూరగొని సర్వజన సమ్మానిత అయిన తాను యిప్పుడిట్లు హేయపు బ్రతుకు బ్రతుకుట కంటె మరణించుట మంచిదని తలంచినది.

అవమాన క్రోధ వివశ అయినప్పటికీ, యీర్ష్యాసూయలచే కలచబడినను సత్య మహాపతివ్రత. పతిని ప్రాణతుల్యముగ ప్రేమించింది. తనను పతి ఆదేవిధంగా ప్రేమించాలని ఆమె కోరిక. ఆమెలోని యీ కోరికయే సత్యలోని యీర్ష్యాసూయలకు కారణమైనది. ఇందులో సత్యమనోవృత్తి చిత్రణ అద్భుతము.

స్వాధీన పతిక, అహంకారిణి, అమాయకురాలైన సత్యకోపగృహమున ప్రవేశించినది. 'హరిచందన కోటరమునకు నాగతరుణియు బోలె' అంటాడు కవి. కోపగృహంలో ఉస్సురుస్సురను సత్య బుస్సుబుస్సుమను నాగతరుణి.

"మాసిన చీర గట్టికొని మౌనముతోడ విరస్తభూషయై
వాసెనకట్టుగట్టి నిడువాలిక కస్తురిపట్టువెట్టి లో
గాసిలి చీకటింటి కడ కంకటిపై జలదాంత చంద్రరే
ఖాసదృశాంగియై పొరలె గాఢ మనోజ విషాద వేదనన్"

ఆమె శరీరముతోపాటు మనస్సుచికాకు పొందింది. సత్యభామ మానక్రోధ వివశతకు పరాకాష్ఠ. ఇటువంటి సమయంలో కృష్ణుడు వచ్చి తాళవృంత మొకభామిని నుండి గ్రహించి, ఆమెలోని మన్మథాగ్నిని అధికము చేసేటట్లు విసిరినాడు. శ్రీకృష్ణుడు పరిపరి విధముల ఆమెను అనునయించుటకు ప్రయత్నించి సాధ్యము కాక ఆమెపాదములకు మ్రొక్కెను.

జలజాతాసన వాసవాది సురపూజా భాజనంబైతన
ర్చు లతాంతాయుధు కన్నతండ్రి శిర మచ్చో వామ పాదంబునం
దొలగం ద్రోచె లతాంగి, యట్లయగు నాథుల్నేరముల్సేయఁబే
ర్అలుకం జెందిన యట్టి కాంత లుచిత వ్యాపారముల్ నేర్తురే?

బ్రహ్మేంద్రాది సురలచేత పూజింపబడుదైన. లతాంతాయుధుని కన్నతండ్రి కృష్ణుని శిరస్సును వామపాదముతో తన్నినది. ఎడమ కాలితో తన్నులు అవమానకరము. కవి, ఆమె నొనర్చిన కార్యమును, నాథులు నేరములు చేయగ పేరలుకనుచెందిన కాంతలుచిత విధిని నేర్తురే? అని సమర్థించినాడు.

అయినప్పటికి సత్యకోపము తీరలేదు. జంకెన చూపులచే కృష్ణుని వుపాలంభించినది. నన్నెవతెగా చూచితివని గాద్గద్యముచే యిక మాటలాడలేక యీసునపుట్టి డెందమున హెచ్చిన శోకదవానలంబుచే, మోముపై పైటచెంగు వేసుకొని కలస్వనముతో యేడ్చినది. స్త్రీ సహజమైన స్వాభావికత. కృష్ణుడు ఆమె యేడ్పువిని సహించలేక, ఆమెను కౌగిట చేర్చి పారిజాత వృక్షాన్ని పెకలించి నీపెరటి చెట్టుగ నాటెదనని బాస చేసినాడు.

కృష్ణుడు, సత్యాసహితుడై స్వర్గలోకమునకు వెళ్ళి ఇంద్రునిచే సన్మానములను

(35 వ పుటలో చూడుడు)

శ్రీవేంకటేశ్వర పూర్ హోమ్

శ్రీ టి. సుధాకర్‌రెడ్డి
తిరుపతి

"సఖులవలన పరిద్యుతులు
సంఘానికి బహిష్కృతులు"

పీడితప్రజానీకాన్ని పుద్దేశించి మహాకవి శ్రీశ్రీగారు అన్న పై మాటలు కుష్ఠురోగుల విషయంలో అక్షరాలా అన్వయిస్తాయి. కుష్ఠురోగం వ్యాప్తిలో దేశంలోకి ఆంధ్రప్రదేశ్ ద్వితీయస్థానంలో వుంది. మొదటిస్థానం తమిళనాడుది. ఇక మనరాష్ట్రానికివస్తే, కుష్ఠురోగుల జనాభా అధికంగావున్న జిల్లాలలో శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం, చిత్తూరులు ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయస్థానాలను ఆక్రమించాయి చిత్తూరుజిల్లా భౌగోళికంగా తమిళనాడులోని ఉత్తర ఆర్కాటుజిల్లాకు అనుబంధంగా వున్నందువల్ల ఆ జిల్లాలోని కుష్ఠురోగులు చిత్తూరుజిల్లాకు వలసరావడంతో ఈ ప్రాంతంలో కుష్ఠురోగం ఒక అంటువ్యాధిలా ప్రబలినట్లు కనిపిస్తూ వుంది. అందుకే 'కుష్ఠురోగులకు ప్రవేశం లేదు' అన్న ప్రకటన తిరుపతిలో చాలా హోటళ్ళముందూ, థియేటర్లముందూ వెలిసింది. నిత్యం వేలాదిగా యాత్రిక జనసందోహంతో త్రొక్కిసలాడుతూవుండే తిరుపతివంటి పుణ్యక్షేత్రంలో కుష్ఠురోగం ఒకరినుంచి మరొకరికి అంటుకోగలదన్న భయం వుండటం సహజమే!

అయితే కుష్ఠురోగుల్ని ఇలాచీదరించుకోవడమూ, వెలివెయ్యడమూ ఒక్క తిరుపతికే పరిమితం కాలేదు. పైకి చెప్పినా చెప్పకపోయినా కుష్ఠురోగిని అసహ్యించుకోవడం, సమావేశస్థలాలనుంచి అతణ్ణి తొలగించడం లేదా తామేదూరంగా తప్పుకోవడం ప్రతిచోటా జరుగుతున్నదే! అందువల్లనే కుష్ఠువ్యాధిని ఇప్పుడొక ఆరోగ్య వైద్య సమస్యగానే గాక అతి తీవ్రమైన సాంఘిక సమస్యగానూ కుష్ఠురోగుల పునరావాసాన్ని ఒక సామాజిక బాధ్యతగానూ గుర్తించవలసి వస్తోంది.

వైద్యచరిత్రలోకే అతిపురాతనమైన కుష్ఠువ్యాధిచుట్టూ ఎన్నోమూఢనమ్మకాలు అపోహలూ, అపార్థాలూ, అసహ్య, భయాలు గూడుకట్టుకొని వున్నాయి. 'పెద్ద జబ్బు' గా కుష్ఠువ్యాధిని పేర్కొనడం కద్దు. ఎంతో ఘోరమైన పాపకర్మచేసివుంటేగాని ఈవ్యాధిసంప్రాప్తించదని సామాన్యుల గుడ్డినమ్మకం. విశృంఖల శృంగారంవల్లా, సుఖవ్యాధుల తీవ్రతవల్లా ఇది దాపురిస్తుందన్నది మరొక అపోహ. కుష్ఠువ్యాధి వంశపారంపర్యంగా అల్లుకొనే శాపమనీ, అది ఆమరణాంతం నయంకాని నరకమనీ చాలామంది భయపడుతూవుంటారు. ఈ వ్యాధిని గురించిన అజ్ఞానంవల్లా, శాస్త్రీయమైన అవగాహన లేకపోవడంవల్లా సంఘంలో ఇటువంటి తప్పుడు అభిప్రాయాలు పాతుకొని పోయాయి. కుష్ఠురోగుల వికృతరూపాలు, అసహ్యచేష్టలు కూడా ఇందుకు దోహదం చేశాయి.

వాస్తవానికి కుష్ఠు అన్నది శాపంగాని పాపంగాని కాదు అది 'మైక్రో బాక్టీరియం లెప్రే' అనే సూక్ష్మక్రిములవల్ల వ్యాపించే ఒకవ్యాధి మాత్రమే! ఈ వ్యాధి ముదరడంవల్ల కాళ్ళు, చేతులు చివరికిముఖం కొరుకుకు పోవడం జరుగుతుంది. అయినప్పటికి కుష్ఠువ్యాధిని మందులతో నయంచేయవచ్చును, కుష్ఠువల్ల వికృత స్వరూపం రాకుండా ముందుగా అరికట్టవచ్చును, వచ్చిన వంకరలను శస్త్రచికిత్సలతో సరిచెయ్యవచ్చును. ఒకప్రముఖ వైద్యుడు అన్నట్లు చికిత్స లేనప్పుడు మాత్రమే కుష్ఠు విషాదరోగం గాని చికిత్స జరిగితే మాత్రంకాదు.

దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ ప్రసాద్‌కు తన చేనేత నైపుణ్యాన్ని చూపిస్తున్న ఒక కుష్ఠురోగి

కుష్ఠురోగులు అంటే వులికిపడే తిరుపతిలో ఆ కుష్ఠురోగుల వునికితో తాదాత్మ్యం చెందే సేవాసదనం ఒకటి వుండటం దైవలీలగాకనిపిస్తోంది. దాని నిర్వహణకు సాక్షాత్తూ ఆ శ్రీనివాసుడే ఆధారభూతం కావడం, మానవసేవే మాధవసేవ అన్న నీతివాక్యానికి ఆ దైవమే ప్రమాణం కావడం నిజంగా విశేషమే!

దాదాపు నాలుగు దశాబ్దాల క్రితం తిరుపతి పొలిమేరలలో సప్తగిరి ఛాయలలో అక్కారాంపల్లి అనే గ్రామంవద్ద తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం "శ్రీ వేంకటేశ్వర పూర్‌హోమ్" అన్న పేరుతో ఒక ధర్మ సంస్థను నెలకొల్పింది. మొదట్లో తిరుమలపై తిరుగాడే అనాథ రోగార్తులకు భిక్షకులకు ఆశ్రయ కేంద్రంగా ప్రారంభమైన ఈ పూర్‌హోమ్ అచిరకాలంలోనే కుష్ఠురోగుల చికిత్సాలయంగా పరివర్తనం చెందింది. కుష్ఠురోగుల జనాభా అధికంగా వున్న చిత్తూరు జిల్లాకు ఈనాడు ఇది ఒక వరప్రసాదంగావుంది. ఒక్క చిత్తూరు జిల్లా వారికే కాదు, ప్రాంతీయ భేదాలతో నిమిత్తం లేకుండా అన్ని ప్రాంతాల కుష్ఠువ్యాధిగ్రస్తులకు ఈనాడు ఇదొక పునర్జన్మ క్షేత్రంగా రూపొందుతోంది. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారు నిర్వహిస్తున్న జీవకారుణ్య పథకాలకు, మానవ సేవాకార్యక్రమాలకు ఇది మకుటాయమానమని చెప్పొచ్చును.

సంస్థ సర్వతోముఖవికాసం

ప్రారంభించిన లగాయతుగా యస్. వి. పూర్‌హోమ్ 1958 సంవత్సరంవరకూ దేవస్థానంవారు నిర్వహించి ఆ తర్వాత దీనిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వపరం చెయ్యడం జరిగింది. ఐతే అంత మాత్రాన దేవస్థానం బాధ్యత తీరిపోలేదు. పూర్‌హోమ్‌లోగల

వడ్రంగపు పనిలో పూర్‌హోమ్‌వాసుల ప్రావీణ్యాన్ని పరికిస్తున్న సీనియర్ మెడికల్ ఆఫీసరు ధనలక్ష్మి, కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ ప్రసాద్, ఉపకార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ తాతయ్యనాయుడు.

150 రోగులకుగాను 50 మంది ఖర్చులను దేవస్థానం భరిస్తూవచ్చింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇక్కడొక మెడికల్ ఆఫీసర్‌ను నియమించి శస్త్రచికిత్సలకు వీలుకల్గించింది. కుష్ఠు నివారణలో వైద్య సిబ్బందికి ఉన్నతశిక్షణ ఇచ్చే పథకాన్ని ఒకదాన్ని ప్రభుత్వం ఇక్కడ ప్రారంభించింది కూడా! కాని కాలక్రమంలో ఈ పూర్‌హోమ్ నిర్వహణ లోపభూయిష్టం కావడం, అక్కడ పరిస్థితులు అధ్వాన్నంగా తయారవడం జరిగింది. ఇందుకు కలత చెందిన దేవస్థానం 1975 సంవత్సరంలో తిరిగి ఈ పూర్‌హోమ్ యాజమాన్యాన్ని తన మాతృహస్తాలతో తీసుకొంది. అప్పటి నుంచి దీని చరిత్రలో ఉజ్జ్వల ఘట్టం ప్రారంభమైనది.

పూర్‌హోమ్ ఆవరణంలో ఒక అధునాతనమైన ఆపరేషన్ థియేటర్‌ను, ఔట్ పేషంట్ బ్లాకును నిర్మించడంతో దీనికి ఒక 'లెప్రొసోరియం' కళ వచ్చింది. 1978 మార్చి 25 తేదిన ఆనాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నర్ శ్రీమతి శారదాముఖర్జీ వీటికి ప్రవేశోత్సవం జరిపారు. పూర్‌హోమ్‌లో పడకల సంఖ్యను 150 నుంచి 200 లకు పెంచడంతోనూ, ఫిజియోథెరపీ ఆక్యుపేషనల్ ఫిజియోథెరపీ, రీకన్‌స్ట్రక్టివ్‌సర్జరీవంటి అధునాతన వైద్య చికిత్సల్ని ప్రవేశపెట్టడంతోనూ ఈ పూర్‌హోమ్ స్థాయి ఇతోధికంగా పెరిగింది. చేతిపనులద్వారా శారీరకచికిత్సచేసేవిధానం క్రింద (Occupational Phisio Therapy) పూర్‌హోమ్‌లోని కుష్ఠురోగులకు వ్యవసాయం, వడ్రంగం, చెప్పులతయారీ, బుట్టలు, పేముకుర్చీల అల్లకంవంటి వృత్తి పనులలో శిక్షణ ఇస్తున్నారు. ఆయా పనులలో ప్రత్యేకంగా శిక్షణపొందిన నలుగురు సాంకేతికనిపుణులు ఇందుకు నియ

(32 వ పేజీలో)

(గత సంచిక తరువాయి)

అట్లే మాట్లాడుట కిచ్చగించి బాలకుని ముందు నిలబడి 'శెత్తత్తిన్ వయత్తిల్ శిరియదు పిరన్దాల్ ఎత్తైత్తిన్ఱు ఎంగే కిడుక్కుమ్' "ప్రాకృతమైన శరీరములో జీవాత్ముడు పుట్టి ఏమి తిని ఎక్కడ జీవించుచున్నాడు" అని ప్రశ్నించెను. వెంటనే "అత్తైత్తిన్ఱు అంగే కిడుక్కుం" అపేతిని అక్కడే జీవించుచున్నాడు" అనగా ప్రాకృత వస్తువైన అన్నము తిని ప్రాకృత సుఖదుఃఖముల ననుభవించి శరీరరూపమైన ప్రకృతియందే నివసించి జీవించుచున్నాడు" అని జవాబువచ్చెను. దీనిని విని మధురకవి ఆళ్వారులు ఆ బాలకుడు సర్వజ్ఞుడని తెలిసి వారిని ఆశ్రయించి ఉపచరించుచుండిరి

వేదాంత దేశికులు

ఇట్లుండగా ఒకరోజు శ్రీమన్నారాయణుడు తన దివ్యమంగళ విగ్రహదర్శనమును, దివ్యగుణములను శఠారిమునులకు తెలిపి ప్రకటపఱచెను. దానినిచూచిన తోడనే, ఆళ్వారులకు పరమానందమాయెను. పరమపదనాధుని ఆజ్ఞవల్లనే విష్వక్సేనులు ఏకాంతముగా వారున్న తావునకువచ్చి, పంచసంస్కారములు చేసిరి. ఇదియైనవెంటనే లక్ష్మి భూనీలా సమేతుడైన పరమాత్ముడుగరుడారూఢుడై వారికి దివ్యదర్శనమిచ్చుటయేగాక దివ్య జ్ఞానమునుకూడ కరుణించెను. ఆ దివ్య జ్ఞానమునకు ఫలమై నమ్మాళ్వారులు అమృతపరివాహరూపమైన నాల్గుప్రబంధములను, నాల్గువేదముల సారరూపముగ మధురకవుల కుపదేశించిరి. ఈ అనుభవ ప్రవాహరూపమై వారి హృదయము నుండి ఉబికివచ్చిన దివ్యసూక్తులే ఈ దివ్యప్రబంధములు. అవి ఏవి అనగా తిరువిరుత్తం (ఋగ్వేదసారము) తిరువాచిరియం (యజుర్వేదసారము) పెరియ తిరువందాది (అధర్వవేదసారము) తిరువాయ్ మొళి (సామవేదసారము) వీనియందు, పరభక్తి పరిజ్ఞానము. పరమభక్తిరూపకమైన మోక్షము, మఱియు విరతిశయానంద ఫలప్రాప్తి—మొదలైన విషయములు విశదముగా వర్ణింపబడినవి.

'తిరువాయ్‌మొళి' అనన్యసాధారణమైన దివ్య ప్రబంధము. సమస్త లోకోజ్జీవన కరమైనది. ఇది సర్వచేతనులకు పాపహరముగను సర్వ మోక్షప్రదముగను విలసిల్లుచున్నది. దీనిని ఎవరైననుసరే అనుసంధానము చేయవచ్చును. దీనియందు వివరించియున్న వేదాంతవిషయము క్రమముగా ఇట్లున్నది: కల్యాణ గుణపరిపూర్ణత్వము, పర, వ్యూహ, విభవ, అంతర్యామిత్వ అర్చావతారాది మాహాత్మ్య పరిపూర్ణత్వము, విశ్వరూపత్వము, విరాడ్రూపత్వము, విభాస్వరూపాది సకల విధి స్వరూప రూపగుణ విభూతిత్వము, సకలలోక సృష్టి స్థితి కారణత్వమును. శ్రీమన్నారాయణుడు, భక్తవాత్సల్యముతో దుష్టనిగ్రహ శిష్ట పరిపాలనకై మనుష్య రూపియై భూమండలమందు అవతరించును. సకల భక్తజన హృదయము లందు అంతర్యామిత్వమున నిత్యవాసము చేయును. దివ్యపుణ్యక్షేత్రములందు అర్చావతారమూర్తియై భక్తులకారాధనార్హుడై యుండును. ఇట్లు శ్రీశఠారి మునులు, భగవంతుని అనుగ్రహముచే దివ్యజ్ఞాన పరిపూర్ణులై, తమ అనుభవ పరంపరలనన్నింటిని ఈ దివ్య ప్రబంధములయందు అభివర్ణించియున్నారు.

నమ్మాళ్వారులు భగవద్విషయమునే గాక, ప్రకృతిసౌందర్యమునుకూడ చాల రమణీయమగుపణితిలో వర్ణనగావించియున్నారు. ఏనుగులు తండములై ఏగుచుండుట, తల్లిలేడి హరిణశాబకముతో గంతులిడుచుండుట, నెమలి నృత్యమాడుట మొదలైన వర్ణనలు ఈ ప్రబంధము లందు నిండియున్నవి. సదుపదేశము, క్షేత్రప్రశంస, ఇష్టదేవతారాధనము ముక్త చేతన స్వరూపము మొదలైనవిషయములు బహుస్వారస్యముతో నిరూపితములై యున్నవి. ఒక పద్యములో శ్రీ శఠారి మునులు "నా నాలుకను పరమాత్ముని స్తుతికై ముడుపుకట్టి యున్నాను" అని చెప్పియున్నారు.

కులశేఖరాళ్వారులు

వీరు తిరువాంకూరు సంస్థానాధీశులు బహుశః తొమ్మిదవ శతాబ్దమున ఉండి యుండవచ్చును. వీరు చతురంగ బలముతో నొప్పి ప్రజలను కన్న బిడ్డలవలె పాలించుచుండిరి. ఇట్లుండగా వీరియందు, పారమార్థిక చింతనముతోకూడిన భక్తికి

శ్రీ అయాచితుల హనుమచ్ఛాస్త్రి,
అలిఘర్.

తగిన జ్ఞానము, జ్ఞానమునకుతగిన వైరాగ్యము కలుగ పరమాత్ముని నిర్హేతుక కటాక్షము వీరిపై ప్రసరించెను. శ్రీరంగాది దివ్యక్షేత్రముల దర్శించి, అక్కడనే నివసింపవలెనని వాంఛించిరి. ముకుంద మాలా స్తోత్రము వీరి భక్తి పారవశ్యమునకు గుర్తు. వైష్ణవస్తోత్రములలో దీనికి గల ప్రచార ప్రాశస్త్యములు మఱిదేనికిని లభింపలేదని చెప్పవచ్చును. ఇది అతి

కులశేఖర ఆళ్వారు

మనోహరమై బహుళప్రచారము గలిగి యున్నది. కులశేఖరుల వైరాగ్యభావము దినదినాభివృద్ధి కాగా, చివరికి వారు వీత రాగులై రాజ్యభారమును వీడి యోగిపుంగవులైరి. రాజ్యభారమును తనకుమారున కప్పగించి, తాము వైష్ణవభక్తులతోకూడి, శ్రీరంగమునకువచ్చి శ్రీరంగనాథుని మనస్ఫూర్తిగా దర్శించి భగవద్భాగవత మాహాత్మ్యము నెఱిగి, అందఱను ఉజ్జీవింపవలెననెడు సదాశయముతో 'పెరుమాళ్ తిరుమొళి' అనుదివ్యప్రబంధమును గానము చేసిరి. ఆనంతరము తిరుపతికి వచ్చి, స్వామిపుష్కరిణి యందు స్నానముచేసి శ్రీనివాసునిగూర్చి ఇట్లు వేడిరి. "నీ పవిత్రమైన తిరుమలమీద తిర్యక్ స్థావరజన్మమేదైన ఇచ్చి, నిత్యవాసము చేయవలెననెడు నా అభిలాష పూరింపుము."

"పడియాయ్‌క్కిడక్కుం ఉన్‌పవళవాయ్ కాణ్బేనె" "తిరుపతి దేవాలయమందలి గర్భగుడి తలవాకిట నిలబడి శ్రీనివాసుని మందస్మితమును చూచుటకంటె ఎక్కువ ఆనందప్రదమైనది వేరులేదు." అని అనుసంధానము చేసియున్నారు. ఈ వాకిలికి "కులశేఖరపడి" యనుపేరు ఇప్పటికిని రూఢియైయున్నది.

కులశేఖరాళ్వారులకు భగవద్విషయమందును శ్రీవైష్ణవ భక్తులయందును ఉన్న విశేష మమతను ఎట్లైనను తప్పించి వారిని రాజ్యమందే నిలుపవలెనని మంత్రులు చాలగా ప్రయత్నపడిరి. శ్రీవైష్ణవ భక్తులపై రాజునకు ద్వేషము పుట్టింపవలెనని రాజాంతఃపురమందలి ఆరాధ్యమూర్తి పెట్టెనుండి ఆభరణమును దొంగిలించిరని మంత్రులు వారిపై నేరము మోపిరి. చాల వెలగల రత్నహారమును దొంగిలించిన వానిని పట్టవలదా? ఇది విని రాజునకు అతి దుఃఖమయ్యెను. శ్రీవైష్ణవు లిట్టి పనిని చేయజాలరు అను విశ్వాసము వారికుండెను. అయితే మంత్రులను ప్రతిఘటించునది ఎట్లు? చివరకు నిజమును పరీక్షించుటకై ఒక బుట్టను తెప్పించి అందు విషసర్పముంచి, శ్రీవైష్ణవులు తాము ఈ బుట్టలో తమ చేతులుంచి సత్యమును నిరూపించుకొనవచ్చునని చెప్పెను. వారట్లే కావించి విజయము గాంచిరి. అప్పుడు మంత్రులు రాజు సమ్ముఖమందు తమ తప్పు నొప్పుకొని క్షమాయాచనము గావించిరి. దీనిచే రాజుయొక్క భగవద్భక్తియు, శ్రీవైష్ణవ ప్రతిపత్తియు హెచ్చెను. చివరకు తమ భక్తి పారవశ్యముచే దివ్యప్రబంధములను పాడి లోకోపకారము గావించియుండిరి.

ఘుష్యతే యస్య నగరే రంగయాత్రా దినే దినే
తమహం శిరసా వందే రాజానం కులశేఖరం।

పెరియాళ్వారులు:

ఆళ్వారుల పరంపరలో తరువాతివారు పెరియాళ్వారులు. వీరికి భట్టనాథులు, విష్ణుచిత్తుడు అను పేరులు కూడకలవు. వీరు శ్రీవిల్లిపుత్తూరు అను దివ్యక్షేత్రమందు అవతరించి యుండిరి. వీరికి పూవు, పూతోట అనగా చాల మక్కువ. ఆ ఊరిలోని వటపత్రశాయి యందు వీరికి చాల భక్తి. తల్లికి శిశువు నందున్న వాత్సల్యమును వారు పొందియుండిరి యశోదకు శ్రీకృష్ణుని యందున్నటువంటి ప్రేమయే వీరికి మఱ్ఱియాకుపై నిద్రించుచు శిశురూపమందున్న జగదీశ్వరునియందు గలదు. తల్లి యుల్లమువంటిది వారి మనస్సు. కాల దేశముల కతీతుడైన భగవంతుడు ఈ ప్రపంచపు కట్టుబాటులకు లోబడియుండునా? ఇందుచే ఏమైనను చెడు సంభవించునేమోయని వారి మనస్సు అల్లాడుచుండెడిది. ఇదియొక విధమైన భగవద్భక్తి. ఇట్టి భావమును వెల్లడించు వీరి తిరుప్పల్లాండ్ అనుదివ్య ప్రబంధము ప్రసిద్ధికెక్కినది. (సశేషము)

విజ్ఞప్తి

గ్రంథ సమీక్షకు పుస్తకాలు పంపేవారు రెండు ప్రతులు పంపుతూ సమీక్షార్థం అని వ్రాసి పంపాలి.

॥సం॥

దేవవైద్యులు అశ్వినీదేవతలు

శ్రీ జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి
కడప:

ప్రవాం దంసాన్యశ్వినా వవోచమస్య
పతిః స్యాం సుగవః సువీరః।
ఉత పశ్యన్నశ్నువన్దీర్ఘ మాయు
రస్తమి వేజ్జరిమాణం జగమ్యాం॥
(ఋగ్వేద ౧–17–18–25)

"ఓ అశ్వినీదేవతలారా! మీ మహాత్మా ర్యములను వర్ణించాను. నేను వీర్యవంతుడనై, చక్కని గోగణము గలవాడనై, రాష్ట్రాధిపతినై ఇంద్రియ పాటవం కలిగి చాలకాలం జీవించి (తరువాత, యజమాని తనయింటిని ప్రవేశించినరీతిగ) వార్ధక్యమును పొందునట్లు అనుగ్రహింపుడు." ఋగ్వేదమందలి యీ సూక్తము దేవవైద్యులైన అశ్వినీ దేవతల నుద్దేశించిన ప్రార్థన.

చతుర్వేదములతోపాటు ఆయుర్వేదమునకు విశిష్టమైన స్థానమున్నది. భూలోకవాసులకు త్రిదోషముల హెచ్చు తగ్గులవల్ల పరిణమించే వ్యాధులను నివారించుటకై బ్రహ్మ యీ వైద్యవిద్యను అశ్వినీ దేవతలకు ప్రసాదించాడు. అథర్వణవేదము యొక్క ఉపవేదంగాయిది భరద్వాజ మహర్షివల్ల లోకవ్యాప్తమైనది.

సదాద్వివచనములోనే సంబోధింపబడు అశ్వినీదేవతలు వివస్వత్ మరియు సరణ్యూ దంపతులకు జన్మించారు. ఈ జంట వైద్యులలో ఒకరు సోమగుణ పూర్ణులు మరొకరు తేజస్వంతులు కావటం వల్ల వీరికి ఎట్టి వ్యాధీ సోకేది కాదు.

అశ్వినీకుమారులకు నాసత్య మరియు దస్రా అనికూడా పేరున్నది. అశ్వములున్న యీ యిద్దరు దేవతలే అశ్వినీ కుమారులని, ఉర్ణాభుడను ఆచార్యుని అభిప్రాయము.

సోమపాన ప్రియులైన అశ్వినీ కుమారులు నిత్యయౌవన సంపన్నులై, స్ఫురద్రూపులై మహావీరులై వెలుగుచున్నట్లు వర్ణింపబడింది. వీరు రెక్కలుగల రెండు అశ్వరాజములతో ముగ్గురు సారథులతో నడపబడు త్రికోణాకారపు బంగరు రథములో విహరిస్తుంటారు. ఋక్ స్తోత్రములతో వీరిని ప్రార్థించినచో వారు కనికరించి వ్యాధిగ్రస్తుల వద్దకు వచ్చి రోగ నివారణ చేస్తారు. గాడిదలను తమ రథానికి పూన్చేడివారని కొన్నిసూక్తములు పేర్కొంటున్నాయి.

అశ్వినీకుమారులను ప్రాతఃకాలమందే స్తుతించి హవిస్సునర్పించవలెను. ఈ దేవవైద్యుల మహిమలెన్నిటినో ఋగ్వేద సూక్తులు (116, 120) వర్ణిస్తున్నాయి.

సుకన్య శర్యాతి రాజుకుమార్తె. హాస్య ప్రవృత్తిగల కూతురుపై రాజు కోపగించి ఆమెను చ్యవనుడనే ముసలిముని కిచ్చి వివాహం చేశాడు చ్యవనునితో వుంటున్న సుకన్యనుపరీక్షించుటకై వచ్చిన అశ్వినీదేవతలు, అందమూ, యౌవనముగల తమను పెళ్ళాడవలసినదిగ కోరారు. అందుకు ఆమె అంగీకరించనందున వారు సంతసించి లేహ్యమొకదానిని చ్యవనునికి ప్రసాదించారు. ఆ లేహ్యం చ్యవనునికి యౌవనం ప్రసాదించింది. అదే కాలక్రమంలో 'చ్యవనప్రాశ్' గ ప్రసిద్ధమైనది.

రేభుడను ఋషి ఒకనాడు సంధ్యావందనం చేస్తుండగా రాక్షసులు అతనిని తాళ్ళతో బంధించి నదిలో పడవేస్తారు. రేభుడు అశ్వినీదేవతలను స్తుతింపగా వారు ప్రసన్నులై ఆపదనుండి విముక్తుని చేయుటయేకాక జలదోషములను పోగొట్టి పూర్ణారోగ్యమును ప్రసాదిస్తారు.

కక్షీవంతఋషి కుమార్తె కుష్ఠువ్యాధి పీడితురాలుకాగా అసహ్యించుకొన్న ఆమె భర్త ఆమెను వదలివేశాడు. అశ్వినీదేవతలు ఆమెను కనికరించి రోగవిముక్తురాలుగ చేయుటమేకాక భర్తను తిరిగి చేరునట్లు అనుగ్రహిస్తారు. అంధత్వంతో బాధపడుతున్న కణ్వమహర్షికి దృష్టిదానం చేశారు. జ్ఞానినిధియైన వధ్రిమతి భర్త పుంసత్వం లేక బాధపడుతున్నప్పుడు ఆమె ప్రార్థన ఆలకించి ఆమెభర్తను వీర్యవంతునిగ చేయుటమేకాక హిరణ్యహస్తుడను కుమారుని అనుగ్రహించారు.

అథర్వణ పుత్రుడగు దధీచికి 'మధువిద్య' అను బ్రహ్మవిద్యను ఇంద్రుడు ప్రసాదించాడు. ఈ విద్యను వేరెవరికీ వుపదేశించరాదనీ, వ్యతిరేకించిన శిరచ్ఛేదం కావింపబడుదువనీ ఇంద్రుని ఆదేశం, అశ్వినీదేవతలు 'మధువిద్య' ను నేర్చుకోవాలని దధీచిని ఆశ్రయించారు. దధీచి ఇంద్రశాపమును తెలిపినాడు. అశ్వినీదేవతలు తమ వైద్యవిద్యా ప్రభావముతో దధీచి శిరస్సును కత్తిరించి గుఱ్ఱము శిరస్సును అతికించారు. దధీచి అశ్వశిరస్కుడై అశ్వినీ దేవతలకు 'మధువిద్య' ను వుపదేశించాడు. ఈ రహస్యమును గ్రహించిన ఇంద్రుడు దధీచి శిరమును ఖండించాడు. అశ్వినీదేవతలు దధీచి తలను మరల అతికించారు ఈ రీతిగ దధీచి జీవితుడైనాడు. అశ్వినీదేవతలకు మధువిద్యాప్రాప్తి కలిగింది.

ఖేలుడను రాజుపత్ని యుద్ధములో పాల్గొన్నపుడు ఆమె కాలు తెగిపోయింది. అశ్వినీదేవతలు ఆమె పాదమునకు బదులుగ ఇనుపపాదమును అతికించారు.

ఇట్లు ఆయుర్వేద వైద్య ప్రధానులుగ అశ్వినీ దేవతలు సుప్రసిద్ధులు.

*

శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆలయం

తిరుపతి

దర్శనాదిక కార్యక్రమాల వివరాలు

ఉదయం.	5—00	నుండి	5—30	వరకు	సుప్రభాతం
	5—30	,,	7—00	,,	సర్వదర్శనం
	7—00	,,	7—30	,,	శుద్ధి
	7—30	,,	8—00	,,	తోమాలసేవ
	8—00	,,	8—30	,,	అర్చన
	8—30	,,	9—00	,,	1 వ గంట శాత్తుమొర
	9—00	,, మ.	12—30	,,	సర్వదర్శనం
	12—30	,,	1—00	,,	2 వ గంట
మ.	1—00	,, సా.	6—00	,,	సర్వదర్శనం
	6—00	,,	7—00	.	రాత్రి కైంకర్యాలు, గంట శాత్తుమొర
	7—00	,,	8—45	,,	సర్వదర్శనం
రాత్రి	9—00				ఏకాంతసేవ

ఆర్జితసేవల వివరాలు:

తోమాల, అర్చన ఏకాంతసేవలకు: ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్కదానికి రు. 4-00.

ప్రత్యేకదర్శనం: రు. 2/- (ఒక్కొక్కరికి) హారతి: రు. 1/-

సర్వదర్శన సమయంలో క్రింది అనుబంధ దేవాలయాలలో ఆర్జితసేవల వివరాలు.

1) పార్థసారథిస్వామి ఆలయం; 2) శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం; 3) ఆండాళ్ళు ఆలయం;
4) పుండరీకవల్లి ఆలయం; 5) శ్రీ ఆంజనేయస్వామి ఆలయం (బయట బుగ్గవద్ద)
6) సంజీవరాయస్వామి ఆలయం (హత్తిరాంజీమఠం ఎదురు)

అర్చన: 0-75
హారతి: 0-25

ఆర్జిత వాహనాలు

తిరుచ్చి ఉత్సవం, పెద్దశేషవాహానం } రు. 63/-

చిన్నశేషవాహానం, గరుడ, హనుమంత, హంసవాహానములు. } రు. 33/-

ఆర్జితం: అన్నప్రసాదాలు (చెఱుపులు)

శీరా = రు. 155-00, పులిహోర = రు. 50-00 దధ్యోదనం = రు. 40-00, పొంగలి = రు. 55-00, చక్కెరపొంగలి = రు. 65-00, శాకరబాత్ = రు. 85-00, కేసరిబాత్ = రు. 90-00, 1/4సోలదోసె = రు. 35-00

తి. తి. దేవస్థానం.

భాగవతము నందలి భక్తులు

(గతసంచిక తరువాయి)

8 గోపికలు

భక్తుని హృదయము భగవద్దర్శనము కొఱకు పరి పరి విధముల తహతహ లాడుచుండును. ఱెక్కలురాని పక్షి పిల్లలు తల్లిపక్షికై పరితపించినట్లు, ఆకలి గొన్న లేగదూడలు తల్లియావుపాలకై సంకటపడునట్లు, విరహ వ్యాకులచిత్త యగు సుందరి ప్రియుని కొఱకై వ్యధ పొందునట్లు, భక్తుడు భగవంతుని దర్శనమునకై వెతచెందునను నీ క్రింది భాగవత వాక్యమునకు దృష్టాంతము గోపవనితల నిర్మలభక్తి—

" అజాత పక్షా ఇవ మాతరం యథా।
స్తన్యం యథా వత్సతరాః క్షుధార్తాః।
ప్రియం ప్రియేవ వ్యుషితం విషణ్ణా।
మనోఽరవిందాక్ష దిదృక్షతే త్వామ్—"

(భాగ—6—11, 26)

రూపగోస్వామి తన 'ఉజ్జ్వలనీలమణి' గ్రంథమునందు

ఎ) "ముఖ్యరసేషుపురా యః సంక్షేపేణోదితో రహస్యత్వాత్।
పృథగేవభక్తి రసరాట్ సవిస్తరేణోచ్యతే మధురః॥"

బి) "వక్ష్య మాణైః విభావాద్యైః స్వాద్యతాం మధురారతిః।
నీతా భక్తిరసః ప్రోక్తామధురాఖ్యో మనీషిభిః॥"—

అని భక్తికి రసత్వమును ప్రతిపాదింప, భక్తిరసాయన గ్రంథమునందు మధుసూదన సరస్వతి దానిని బలపఱచినాడు. వీరిచే నిర్వచింపబడిన భక్తికి మధుర భక్తియని పేరు. మోక్షకామనతో గూడిన శృంగార మంగముకాగా భక్తి అంగిగాకలది మధురభక్తి. భాగవతమున నిది గోపకాంతలయెడ పరాకాష్ఠకు చేరినది. కృష్ణుని విషయమున గోపికల శృంగారము లౌకికమైనదిగాదు. అది సర్వస్వార్పణముచేత ఆధ్యాత్మిక సంబంధమై యొప్పుచున్నది. దీనిని ఆత్మనివేదన మనియు ననవచ్చును. శ్రవణ కీర్తనాది నవవిధ భక్తియందు ముఖ్యాతిముఖ్యమైన యీ ఆత్మనివేదనము లేక మధుర భక్తి నవలంబించిన వారి పట్ల కృష్ణపరమాత్మ కత్యంతప్రీతి. భాగవతమునందలి ద్వాదశ స్కంధములలో ప్రత్యేక విశిష్టత కలిగిన దశమస్కంధము నందీ ఆత్మనివేదన భక్తి చక్కగ ప్రపంచితమైనది. గోపకాంతలిందు పరమేశ్వరుడగు కృష్ణభగవానుని జీవితేశ్వరునిగ భావించి అనిర్వాచ్యమగు నిర్మలభక్తిని ప్రకటించిరి. ఒకనాటి శరద్రాత్రియందు వేణుగాన పరవశలై బంధు పతిపుత్రాదుల విడచి తన్ను చేరిన గోపికలతో —

" ధ్యాన కర్ణన దర్శన
గానంబుల నా తలంపు కలిగిన జాలున్
పూనెదరు కృతార్థత్వము
మానవతుల్ చనుడు మరలి మందిరములకున్ " (10-983)

అని కృష్ణుడు పలుకగా — "ఏపొత్తుల నొల్లమోపురుషభూషణ దాస్యములిచ్చి కావవే" — అనుగోపస్త్రీల మధుర భక్తి యప్రతిమానము. నారద భక్తిసూత్ర, శాండిల్య భక్తి సూత్రములయందు వివరింప బడిన భక్తిమార్గములలో గుణమహాత్మ్యాసక్తిచే నారద భీష్మాదులు, పూజాసక్తిచే నంబరీషాదులు, స్మరణాసక్తిచే ప్రహ్లాదాదులు, సఖ్యాసక్తిచే నర్జునాదులు ఆత్మార్పణాసక్తిచే గోపకాంతాదులు విష్ణుసాయుజ్యమందిరి. భక్తిభావము లన్నింటనూ యాత్మ నివేదనా రూపకమైన మధురభక్తి శ్రేష్ఠమైనది. శ్రవణ కీర్తన సఖ్యాదులలో భగవంతునకు భక్తునకు కొంత యెడముండియే తీరుచున్నది. మధురభక్తియందు రతిభావము మిక్కుటమగుట వలన తానారాధించు వ్యక్తియెడ ప్రేయసీ ప్రియులకువలె పరస్పరైక్యభావము సిద్ధించుచున్నది. భక్తుడు తాను ప్రేయసిననియు, పరమాత్ముడు ప్రియుడనియు భావించి ఆత్మార్పణము చేసి కొన్నప్పుడే జీవాత్మ పరమాత్మతో నైక్యము నొందగలేదు. ఈ భావము కామము కావచ్చును. లేదా క్రోధము కావచ్చును. ఏదైనను సరే అది యుత్కటముగ తీవ్రస్థితియందున్నప్పుడే ఈశ్వరుని చేరనగును. భాగనతమునందలి నారదుని యీ మాటలు వినుడు —

శ్రీ డి. నాగసిద్ధారెడ్డి,
తిరుపతి.

ప్రోయింపకోయ్ మురళీ...

"అలుకనైన చెలిమినైన కామంబున
నైన బాంధవమునైన భీతి
నైన తగిలి దలప నఖిలాత్ముడగు హరి
జేరవచ్చు వేఱుసేయ డతడు–" (7–14)

సుదర్శన చక్రముచే ఛిన్నమస్తకుడై తేజోరూపమున శ్రీహరిలో నైక్యమైన శిశుపాలుని విరోధభావము తీవ్రదశ నందుటచేత నే వాడును శ్రీహరియందైక్యమైనాడు. కావున భగవద్విషయమున నే భావమైనను తీవ్రస్థితికి రావలెను. భాగవతమున గోపకాంతల శృంగార భావమట్టిది. కృష్ణునియెడ వారి ఏకాగ్రస్థితి పరమావధి నందినది. తన్ను కోరివచ్చిన గోపికలతో గృహముల కరుగుడని కృష్ణుడు పల్కగా విని—

"విరహాగ్ని శిఖలతో వెడలు నిట్టూర్పులమ్మ
రంబుల కంది మోములెండ
కన్నుల వెడలెడి కజ్జల ధారలు చచకుంకు
మంబుల గ్రొచ్చిపాఱ
చెక్కుల జేర్చిన చేతుల వేడిమి మోము
దమ్ముల మేలి మురువుడింద
పౌరిబౌరిపుంఖాను పుంఖంబులై తాకు మదను
కోలల ధైర్య మహిమ లెడల
దుఃఖభరమున మాటలు తొట్రుపడగ
ప్రియములాడని ప్రియుజూచి బెగ్గడిల్లి
చరణములు నేల వ్రాయుచు సంభ్రమమున
కాంతలెల్లను వగల నాక్రాంత లగుచు–"
(10–983)

ఇట్లని మనవి చేసికొనిరట.

ఎ) నీ పాదకమలంబు నెమ్మిడగ్గఱగాని తరలి
పోవంగ పాదములు కావు
నీ కరాబ్జంబులు నెఱినంటి తివగాని తక్కిన
పనికి హస్తములు చొరవు
నీ వాగమృత ధారవిండ గ్రోలగగాని చెవుల
స్వభాషల చేరి వినవు
నీ సుందరాకృతి నియతి చూడగగావిచూడ
వవ్యంబులు చూడ్కికవలు
నిన్నెకాని పలుక నేరవు మా జిహ్వా
లొల్లననుచు పలుక నోడ వీవు
మా మనంబులేల మఱపి దొంగిలితివి
యేమిసేయు వార మింక కృష్ణ–"
(10–988)

బి) నీ వడవిన్ పగల్ తిరుగ నీ కుటి లాలక
లాలితాస్యమి
చ్ఛా విధిఁ జూడకున్న నిమిషంబులు మాకు
యుగంబులై చనుం
గావున రాత్రులైన నినుఁ గన్నుల నిండుగ
జూడకుండల
క్ష్మీవర! ఱెప్పలడ్డముగజేసె నిదేల విధాత
క్రూరుడై" (10– 049)

శ్రీహరి యొక్క ఈణము కనుమొఱంగి చనగా గోపికలు కరిని గానక తిరుగు కరేణువులవలె కాళిందీతీర వనాంతరముల నాతనిని వెదకుచు కన్పడిన ప్రతి వృక్షమును ప్రతి లతను కృష్ణునిజాడ చెప్పుడని యెంతటి యున్మత్తచిత్తలై యడుగుచున్నారో వినుడు—

ఎ) "నల్లనివాడు పద్మనయనంబులవాడు కృపా
రసంబు పై
చల్లెడువాడు మౌళి పరిసర్పిత పింఛము
వాడు నవ్వు రా
జిల్లెడు మోము వాడొకడు చెల్వల మాన
ధనంబు తెచ్చెనో
మల్లియలార! మీ పొదల మాటున లేడు
గదమ్మ! చెప్పరే–" (10–1010)

బి) "అంగజుడైనఁజూడ హృదయంగముడై
కరగించువాడు శ్రీ
రంగ దురంబువాడు మధురంబగు వేణు
రవంబువాడు మ
త్తంగజు పువ్వు దూపులకు నగ్గముచేసి
లవంగ లుంగనా
రంగములార! మీ కడకు రాడుగదా! కృప
నున్నఁ జెప్పరే–" (10–1011)

భగవద్విరహమును త్రుటి కాలము నైతము సహింపలేని ఇట్టి మధుర భావముచే వారు పరమేశ్వరుని కృపకు పాత్రములై యతనితో రమించి తరించిరి. సామాన్య దృష్టితో చూచు వారికి గోపికా శృంగారము ఐహిక సంబంధిగ చూపట్టును. కాని కృష్ణభగవానుని పాద సౌందర్యము నందలి మాహాత్మ్యమును గోపికలు భావించిన పద్ధతిని తిలకించినచో నందలి యంతరార్థము, తాత్విక దృష్టి వెల్లడియగును. చూడుడు —

ఈ చరణంబులే యిందు నిభానన! సనకాది
మునియోగ సరణి నొప్పు
ఈ పాదతలములే యెలనాగ! శ్రుతి వధూ
సీమంత వీధుల చెన్నుమిగులు
ఈ పదాబ్జంబులే యిభకులోత్తమయాన! పాలేటి
రాచూలి పట్టుగొమ్మ
లీ సుందరాంఘ్రులే యిందీవరేక్షణ! ముక్తి
కాంతా మనోమోహనములు

యీ యడుగుల రజమె యింతి బ్రహ్మేశాన
దివిజ వరులు మౌళి దిశల దాల్తు
రనుచు కొందఱల లబ్జాక్షు దేగిన
క్రమము గనియు నతని గానరైరి–"
(10–1029)

ఉత్కటమగు కామాసక్తితో నేకాగ్ర చిత్తమున ఆత్మనివేదన మొనర్చి ముక్తి నందిన గోపవనితలు మధురభక్తికి ప్రతీకలు భక్తుడొక్కొక్కప్పుడు పరవశభావమున భగవంతుడే యగుటయు జరుగుచుండును. గోపికలు దివ్యానంద పారవశ్యమున నున్మత్తచిత్తలై కృష్ణలీలలననుకరించుచు కృష్ణైక్యస్థితి నిట్లు ప్రకటించిరట.

పూతనయై యొక్క పొలతి చరింపంగ శౌరియై
యొక కాంత చన్ను గుడుచు
బాలుడై యొక భామ పాలకు నేడ్చుచో బండి
నేనను లేనుఁ బాఱదన్ను
సుడిగాలి నని యొక్క సుందరి కొనిపోవ
హరినని వర్తించు నబ్జముఖియు
బకుడ నేనని యొక్క వడతి సంరంభింప
పద్మాక్షుడని కొమ్మ పరిభవించు

నెలమి రామకృష్ణులింతు లిద్దరు గాగ,
గోపవత్స గణము కొందరగుదు
రసుర వైరి ననుచు నబల యొక్కతె చిరుఁ
వసులమనెడి సతుల భరతముఖ్య!–"
(10–10–19)
(27వ పేజీలో చూడుడు)

గోదావరి పుష్కరాలు

శ్రీ సత్రం వేంకట రమణయ్య
కడప

శ్రీ సిద్ధార్థినామ సంవత్సర భాద్రపదశుద్ధ ౫ బుధవారమునకు సరియగు 29-8-79 రాత్రి 7-15 గం॥ ప్రారంభమై గోదావరీ పుష్కరాలు జరిగినవి. అనేకమంది ప్రజానీకము దేశము నలుమూలలనుండి తండోపతండములుగా వచ్చి గోదావరి నదిలోస్నానమాచరించి పునీతులైరి. ఈ గోదావరీనది పంచగంగలలోనొకటి. "కావేరీ తుంగభద్రా చ కృష్ణవేణీ చ గౌతమీ భాగీరథీ విఖ్యాతాః పంచగంగాః ప్రకీర్తితాః గౌతమి యనగా గోదావరీనది. రాబోవు సంవత్సరములో కృష్ణానదీ పుష్కరాలు జరుగును.

ఈ పుష్కరాలు 12 సంవత్సరముల కొకసారి ఒక్కొక్కనదియందు జరుగుచుండును. ఈ పుష్కరాలు అంటేఏమి? అవి ఎందుకు జరుగుచున్నవి. దాని అభిమాన దేవత ఎవరు? వాటి ప్రాముఖ్యత ఏమి? దీని పూర్వ వృత్తాంతమేమి? ఈ విషయములు తెలిసికొనుట ఎంతో ఆవశ్యకము.

పుష్కరమునకు అనేక అర్థములు కలవు. మనకు ఈ సందర్భములో కావలసిన అర్థములు ఉదకము, తీర్థవిశేషము, పంద్రెండు. గురుబాల ప్రబోధిని అమరకోశములో 176-177 పుటలలో

"ఆపః (స్త్రీ భూమ్ని) వార్వారి సలిలం కమలమ్ జలం
పయః కీలాల మమృతం జీవనమ్ భువనం వనమ్
కబన్ధ ముదకం పాథః పుష్కరం సర్వతోముఖమ్
అమ్భోఽర్ణస్తోయ పానీయ నీర క్షీరామ్బు శంబరమ్

ఈ 27 ఉదకములకు పేర్లు అనివున్నది. మరియు రెండవ అర్థము తీర్థ విశేషము. గురుబాల ప్రబోధినిలో 818వ పేజిలో

"పుష్కరం కరి హస్తాగ్రే వాద్య భాణ్డ ముఖే జలే
వ్యోమ్ని ఖడ్గ ఫలే పద్మే తీర్థౌషధి విశేషయోః

అని వున్నది.

ఈ పుష్కరాలకు నదీజలము ప్రాముఖ్యము. జలము శివుని యొక్క అష్ట తనువులలో ఒకటి. కాళిదాసు తన అభిజ్ఞాన శాకుంతలములో ప్రార్థనాశ్లోకములో శివుని యొక్క అష్ట తనువులను మనోజ్ఞముగా వర్ణించియున్నాడు.

"యా సృష్టిః స్రష్టు రాద్యా వహతి విధిహుతం
యా హవిర్యా చ హోత్రీ యే ద్వే కాలం విధత్త శ్రుతి విషయగుణా
యాస్థితా వ్యాప్య విశ్వం యామాహుః సర్వ భూత ప్రకృతిరితిమయా
ప్రాణినః ప్రాణవంతః ప్రత్యక్షాభిః ప్రపన్న స్తను భిరవతు వస్తాభిరష్టా భిరీశః

ఈ యేడును 1. జలము 2. అగ్ని 3. హోత 4, 5 సూర్యచంద్రాదులు 6. ఆకాశము 7. పృథ్వి 8. వాయువు. ఆ పరమేశ్వరుని అష్ట తనువులు. శ్రీ మహావిష్ణువు మహాప్రళయానంతరంబు, పవిత్రంబగు జలంబులపై యోగనిద్రను గైకొనుటచే జలంబులత్యంత పవిత్రంబులయ్యె. మరియు జలంబు విష్ణు పాదోదకంబగుటం జేసి జలంబులు త్రిలోకపావనంబులయ్యె. విష్ణురష్టోత్తర శత నామ స్తోత్రములో "భాగీరథీ జన్మభూమి పాదపద్మ స్సతాం ప్రభుః।" అను నామము కలదు. మరియు ఈ సర్వప్రపంచమునకు ఆధారము జలములే ఈ విషయము నారాయణ సూక్తంబను మంత్రపుష్పములో ఈ విధముగా చెప్పబడియున్నది,

చంద్ర మండలము అమృతమయ జలము. అగ్నినుండి జలము పుట్టినది. జలములే అగ్నికాధారము. జలములే

గోదావరిలో పుష్కరస్నానానికి పరుగులు తీస్తున్న ప్రజావాహిని

అతిస్వల్పధరలో అమూల్య గ్రంథాలు

*

ధార్మికగ్రంథ బహుళ ప్రచారకార్య క్రమంక్రింద అతితక్కువ ధరలలో దేవస్థానం విడుదల చేస్తున్న గ్రంథాలు:

	రూ. పై.
భగవద్గీత :	1—00
సూక్తిముక్తావళి :	0—20
పద్మావతీ శ్రీనివాసం :	0—20
భర్తృహరి సుభాషితాలు, నీతి, వైరాగ్యశతకాలు, దేవాలయములు, ఆండాళ్ వైభవం	ఒక్కొక్కటి 0-20

*

విడుదలైంది.

ప్రఖ్యాత రచయిత ఉష శ్రీ కలం నుండి వెలువడిన

శ్రీమద్భాగవతం ప్రథమ భాగం :

వచనరూపం :	1—00

*

ఈ ప్రముఖ రచయితదే మరొక్క కానుక

సుందరకాండకు ఎదురుచూడండి:

వివరాలకు :
సంపాదకుడు
సప్తగిరి
తిరుపతి-517501.

వాయువునకాధారము. జలస్థానమే సూర్యునకు ఆధారము. జలము లే చంద్రస్థానము. నక్షత్రములకు కూడా జలములే ఆధారము. మేఘమునకు జలములే ఆధారము. జలములే సంవత్సరమునకు ఆధారము. కావున సర్వ జగత్తుకు జలములు ఆధారమని ఎవ్వడు తెలుసుకొనుచున్నాడో వాడే జ్ఞాని.

సంసార బంధములైన దురితముల బోగొట్టు వారెవరను ప్రస్తావనమందు 'గంగా పాపం శశీతాపం' అను వచనము కలదు. మనము నిత్య నైమిత్తిక కర్మలగు స్నానాదులయందు దేవతార్చనలో కలశపూజయందు, వేదమంత్రమగు "ఇమం మే గంగే యమునే సరస్వతి........" ను పఠించుచున్నాము.

పై కారణముల వలన జలములు అతి శ్రేష్ఠములు. పరమ పవిత్రములు. సృష్టికి ప్రాణాధారము, ఏ కార్యమునకైననూ ప్రథమములో నీరు అవసరము. నీరు లేనిదే భూతకోటి జీవించలేదు. భుక్తి ముక్తులకు జలమే ఆధారము.

పంచలింగ స్వరూపములు:—

కంచిలో ఏకాంబరేశ్వరుడు, పృథ్వి లింగరూపము. జంబుకేశ్వరములో జల రూపలింగము, అరుణాచలములో తేజో లింగరూపము, శ్రీకాళహస్తిలో వాయు లింగరూపము, చిదంబరములో ఆకాశ లింగరూపము. ఈ పంచలింగరూపములు గొప్ప మహిమాన్వితములు.

పూర్వము తుందిలుడు అను జనుడు గంగాధరుని గూర్చి ఘోరతపంబుచేసెను. భర్గుండు వృషభాధిరూఢుడై సాక్షాత్కరించెను.

పరమ శివుడు తుందిలుని వరము కోరుకొమ్మనెను. తుందిలుడు సంతోషాంతరంగుడై ముకుళిత కరకములుండై అనేక విధముల ఆ పార్వతీపతిని స్తోత్రంబుచేసి ఆతని అష్టమూర్తి రూపంబులలో నుదకరూపంబు తనకను గ్రహించి, తన్ను అతనియందు ఐక్యంబు చేసికొమ్మనెను. అందులకు శంకరుండు అతనితో ఇట్లనెను "ఈ జలంబులు త్రిలోకపావనంబులు. అట్టి జలరూపంబు నా వంటి వానికే బహు తపః పరిపాకంబుచే కల్గెను. సామాన్యులకు అట్టి రూపంబు కల్గుట కష్టంబు. కాని నీవొనర్చిన ఘోర తపంబునకుమెచ్చి వేడిన వరంబిచ్చెదనని నుడివితి. నాదువరంబు అమోఘంబగుటంజేసి నీ మనోఽభీప్సితంబు నెరవేఱుగాక. త్రిభువనములలో సుప్రసిద్ధుండవై చెలంగెదవు కాక," అని వరంబిచ్చెను.

అప్పటినుండి తుందిలుడు జల రూపమున తేజరిల్లుచుండె. అతడు పుష్కరాఖ్యుండయ్యె. ఇట్లుండగా ఒకనాడు బ్రహ్మ, విష్ణువుయొక్క ఆజ్ఞానువర్తియై చరాచరాది జగములను సృష్టించుటకు జలములను శివుని వేడ, శివుడు తన కమండలములోని తుందిలుని నీటిరూపమున వెల్గువానిని పుష్కరాఖ్యుని యిచ్చెను.

పుష్కరుడు చతురానన వర్తియై కలకాలంబు లోక సృష్టిచేయుచుండును. ఒకనాడు దేవగురువగు బృహస్పతి బ్రహ్మలోకమునకు వచ్చి ఆ పుష్కరుని తన కిమ్మని యడిగెను. అందులకు ఆ వాణీపతి సమ్మతించి పుష్కరుని గురుని వశములో నుండుమని యిచ్చెను. అప్పుడు పుష్కరుడు బ్రహ్మతో నేను నిన్ను విడిచి యుండజాలను. నీవు నాతో కలసి బుధ లోకములో యుండుమని కోరెను.

అందులకు చతుర్ముఖుడు ప్రీతితో "నిన్ను భూతపతి తనమూర్తిగా చేసెను. కావున నీవు మదిలో చింత విడువుము భూవలయములోనున్న, నిన్ను పుణ్యప్రాప్తికై సేవించుటకు దేవతలును, ఋషులును సకల త్రిభువనవాసులు చనుదెంతురు. అదెట్లనిన గీష్పతి పంద్రెండు రాసులయందు సంచరించునప్పుడు పంద్రెండు పుణ్యనదులకు పర్వ కాలంబు కల్గును. అప్పుడు ఆ నదులకు పుష్కరాలనియు పేరుకల్గి వర్తించును. గురుడు మేషంబున యుండగా గంగానదికి, వృషభంలో నర్మదకు, మిథునములో సరస్వతికి, కర్కాటక రాశియందు యమునకు, సింహములో గౌతమీ (గోదావరి) కన్యారాశియందు కృష్ణానదికి, తులలో కావేరికి, వృశ్చికమున తామ్ర పర్ణికి, ధనుస్సున సింధువునకు, మకరమున తుంగభద్రకు, కుంభమున మలాపహాకు మీనమున ప్రణీతానదికి పుష్కరంబులు ఈ భూమి యందు కల్గును.

ఆ కాలములో బృహస్పతి స్వర్గము నుండి భూమికి నీతోడ వచ్చును. ఆమహా సమయములందు మేమందరముస్నానము చేయుటకై వత్తుము. ఆ మహా పుణ్య పుష్కర కాలమందు ద్వాదశ దినంబులు మొదటియందును పంద్రెండు దినంబులు తుది యందును ముఖ్యమైనవి. మిగతా పదకొండు నెలలలో ఈ పుష్కరనదుల యందు మధ్యాహ్న కాలమున గురుడును పుష్కరుడును, దేవతలును ముహూర్త ద్వయము అక్కడ చేరియుందురు. ఆ సమయములో స్నానం మొదలగునవి జరిపిన పుణ్యప్రదము వక్కాణించినారు.

అట్టి సమయమున ఆ నదులయందు జనులు భక్తితోడ శాస్త్ర విహితకర్మలు చేయ వాటి ఫలము ఇంతింతయని చెప్పుటకు వీలుకాదు. సకల పుణ్యనదులలో సంవత్సర మాచరించు స్నానము ఒక పుష్కర స్నానానికి తులతూగజాలదు. పుష్కర స్నానాలప్పుడు సువర్ణదానము మేరువుతో సమానము, గోదానమొకటిచే స్వర్గము ప్రాప్తించును. భూదానమున విష్ణులోకము కల్గును. అన్నదానంబుచే అఖిల లోకంబులవారికి తృప్తి కల్గును. తర్పణాదులచే పితృదేవతలకు గయలో పైతృకమిడిన సద్గతి లభించును.

పాపియై తల్లిని బాధించు నీచుడు జనకాజ్ఞ మీరిన జనుడు, గురువునుతిట్టిన పాపియు, తీర్థవాసులను చూచి హేళన చేసిన దుర్మార్గుడు, సోదరులను మోసపుచ్చిన కులహీనుడు, అన్యకాంతలను కోరిన దుష్టుడు, పరులను నిందించువాడును, బ్రాహ్మణ ద్వేషియు, పరుల విత్తమును అపహరించువాడును అవిఇవి యననేల, సమస్త పాపుల పాపములు నశించును.

అన్నింటి కన్ననూ మొట్టమొదటిది విశ్వాసము, దృఢనమ్మకము. అవిలేనిచో ఏమియూ జరుగవు. పెద్దలు "స్వయం తీర్ణః పరాన్ తారయతి" అను న్యాయమున పెద్దలు తాము తరించి ఇతరులను కూడా తరంప చేయుదురు.

"నాన్య పంథా, నరాణా మఘహరణ చణో
విద్యతే ప్రాయణాయే
త్యుక్త్వా తప్త్వా తపాంసి ప్రవిమల మనస
స్త్యేవ భాగీరథా ద్యాః
ఆనీయ స్వర్గలోకాద్భగవతీ। భవతీం
ఘోర సంసార తాప
పుష్టాన్ దుష్టాంశ్చ శిష్టా నపిచ కరుణయా౽
తారయ తేచ

[శ్రీ గంగాస్తవరాజం]

మనుష్యులకు సమస్త పాపములను పోగొట్టెడు వేరు మార్గము మోక్ష ప్రాప్తికి లేదని, తలంచి, గొప్పతపం బొనరించి, నిర్మలాంతః కరణములు కలవారై, ఆ భగీరథుడు మొదలగు రాజర్షులు గంగను స్వర్గలోకమునుండి తీసికొనివచ్చి ఘోరములైన సంసార తాపములచే దహింప బడునట్టివారలను, శిష్టులను దుష్టులను తరింపజేసి తాము కూడా తరించిరి, ప్రతినదియు గంగతో సమానమే. ప్రతి జలము గంగాజలమే.

*

ముఖ్యగమనిక

తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యుల కీర్తనల సంపుటాలవెల తగ్గింపబడినది.

ఒక్కొక్కప్రతి వెల: రు. 5/– మాత్రమే.

26 సంపుటముకూడా విడుదలైంది.

వివరాలకు : సంపాదకుడు,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం,
తిరుపతి.

పుష్కరాల పురం

ఆంధ్రదేశానికి 'అన్నపూర్ణ' అన్న ఖ్యాతిని తీసుకొచ్చిన నదీమతల్లి గోదావరి గంగా, కృష్ణా, తుంగభద్రా, తదితర నదులలాగే గోదావరికూడా పరమ పవిత్రమైనదిగా ఎంచబడుతూంది. గోదావరీ స్నానం పాపవినాశకరం అని హిందువులప్రగాఢ నమ్మకం. ఆనమ్మకం తోనే దేశం నాలుగు చెరగులనుండి పన్నెండేళ్ళకొకసారి జరిగే గోదావరీ పుష్కరాలకు లక్షలాదిగా యాత్రికులు భక్తి ప్రపత్తులతో రాజమండ్రికి తరలిరావడం జరుగుతూంది. పుష్కరపుణ్యకాలంలో తెలుగుల సాంస్కృతిక కేంద్రమైన రాజమహేంద్రవరం నిత్యకళ్యాణం పచ్చతోరణంగా విరాజిల్లుతూ వుంటుంది.

తరతరాలుగా రాజమహేంద్రవరం తెలుగువారి సాంస్కృతిక వైభవానికి కరదీపికగా వుంటూవచ్చింది. పాత కొత్తల మేలు కలయికకు ఈ పురం పట్టుకొమ్మ గతంలోహిందూధర్మపు సిరులుపొంగినగడ్డ ఇది. నిత్యం వేదమంత్రఘోషతో వివిధాధ్వర నిర్మలకర్మదీక్షతో అనేక ఆలయాల మహోన్నత శిల్పకళాశోభతో, కవిపండిత గాయకుల కాణాచిగా కళకళలాడిన పట్టణమిది. వర్తమానంలో సైతం, నవ్యతాభావాలకు, సంఘ సంస్కరణాభినివేశాలకు వేదికగా భాసిల్లిన నగరం ఇదే!

రాజమహేంద్రవరానికి ఘనకీర్తిగల గత మెంతోవుంది. ఎన్నో పరాక్రమశోభిత రాజవంశాలకు పూచిన పాదు ఇది.

రాజమహేంద్రవరం

తూర్పు చాళుక్య వంశరాజయిన శ్రీ రాజరాజనరేంద్రుడు (క్రీ శ, 1022-62) ఈ నగర నిర్మాత అని చరిత్ర చెబుతోంది. వారిపేరు మీదుగానే ఇది రాజమహేంద్రవరమన్న పేరును సంతరించుకున్నదట.

రాజరాజ నరేంద్రుడు నగర నిర్మాతయే కాదు; కావ్య నిర్మాత కూడా! తెలుగులో ఆది కావ్యమైన ఆంధ్ర మహాభారతాన్ని రాజరాజు ప్రోద్బలంతోనే నన్నయభట్టు తెలుగువారికి జగద్ధితంగా అందించడం జరిగింది.

రాజమహేంద్రవరం ఆలయాలు

శ్రీ ఉమా మార్కండేయస్వామి ఆలయం – గోదావరి బండ్

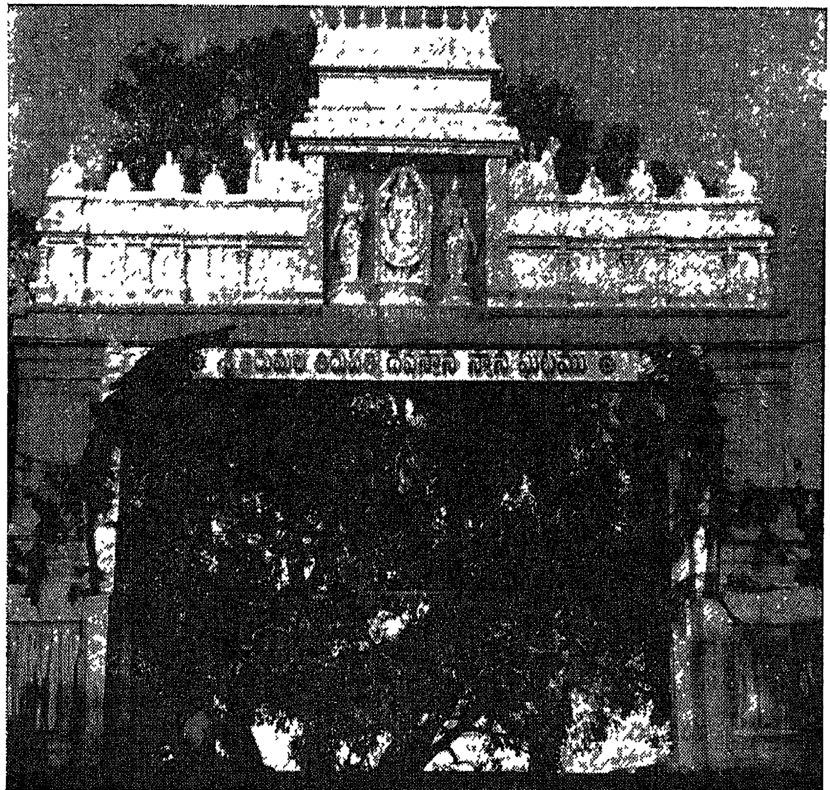
ఇక్కడి శివలింగాన్ని మృకండుముని పుత్రుడు మార్కండేయుడు ప్రతిష్ఠించాడని ప్రతీతి. యమధర్మరాజ పాశబద్ధుడైన మార్కండేయుడు ఇక్కడి శివలింగాన్ని కావలించుకొని చిరంజీవియైనాడని మరొక ఐతిహ్యంవుంది. అందువల్లే ఈ శివాలయం మార్కండేయుడి పేరు మీదుగా పిలువబడుతున్నది

శ్రీ ఉమా కోటిలింగేశ్వరస్వామి ఆలయం - కోటిలింగాల రోడ్డు

త్రిపురాసుర సంహారము తర్వాత బ్రహ్మ విష్ణువులు కలిసి ఇక్కడి కోటిలింగేశ్వరస్వామిని ప్రతిష్ఠించారని స్థలపురాణం. త్రిపురాసురుడి కోటిమంది అను

శ్రీ కె. చెంచుకృష్ణయ్యశెట్టి
తిరుపతి,

చర గణాన్ని బ్రహ్మ కోటి లింగాలుగ మార్చాడని ఐతిహ్యం. బ్రహ్మ విష్ణువులు నర్మదానదినుండి విల్లు నొకదాన్ని తెచ్చి దాంతో కోటి లింగాలను సృష్టించారని ఇంకొక కథవల్ల తెలుస్తోంది. కోటిలింగేశ్వర స్వామిని పూజిస్తే, కోటి శివ లింగా

లను పూజించిన ఫలం దక్కుతుందని జన శ్రుతి.

లక్ష్మి జనార్దనస్వామి ఆలయం ధవళేశ్వరం

ధవళగిరి అని పిలువబడే ఈ క్షేత్రంలో చతుర్వేదమూర్తి స్వరూపమై శ్రీ లక్ష్మి జనార్దనస్వామి వెలసి వున్నారు. వేదాలను దొంగిలించిన సోమకాసురుణ్ణి శ్రీ మహావిష్ణువు మత్స్యావతారంఎత్తి సంహరించి వేదాలనుకాపాడాడు. ధవళగిరిపై బ్రహ్మదేవుడు విష్ణువును ధ్యానించగా ఇక్కడ జనార్దనస్వామి రూపంతో విష్ణువు ప్రత్యక్షమైనట్లు చెబుతారు. ఈ స్వామి వారి పూజా ఫలితంగా బ్రహ్మహత్యా పాతకం తొలగుతుందని ప్రతీతి.

శ్రీ అగస్తీశ్వరస్వామి ఆలయం ధవళేశ్వరం

అగస్త్యమహాముని పరమశివుని అర్చించిన తావని ప్రతీతి ఇక్కడి శివలింగం స్వాయంభువు శివలింగాలలోకెల్లా పెద్దది.

త్రేతాయుగం నాటినుంచి ఈ శివలింగం పూజలందు కొంటున్నదట. అగస్త్యుల వారిచేతనే ప్రతిష్ఠింపబడిన శ్రీ బాలా త్రిపుర సుందరీ విగ్రహం ఇక్కడ దక్షిణాభిముఖంగా వుండటం ఒక విశేషం.

సారంగధరేశ్వరాలయం సారంగధరమెట్ట

చిత్రాంగి మాయమాటలునమ్మి రాజరాజు తన కొడుకు సారంగధరుడికి కాళ్ళూ చేతులు నరికించగా ఆతడు ఇక్కడి శివలింగాన్ని కావలించుకొని, శివపంచాక్షరీ జపించి తిరిగి కాళ్ళూ చేతులు పొందినట్లు స్థలపురాణం చెబుతోంది, అందువల్లే ఈ శివాలయం సారంగధరుని పేరుతో ప్రసిద్ధికెక్కింది.

రాజమండ్రిలో స్నానఘట్టానికి ప్రారంభోత్సవం జరిపిన ముఖ్యమంత్రి డా॥ చెన్నారెడ్డి

రాజమహేంద్రవరం ప్రముఖులు

కాలగతిలో ఆంగ్లేయులఆధిపత్యంలో రాజమహేంద్రవరం రాజమండ్రిగామారినప్పటికీ దాని వైభవాన్ని మాత్రం అలాగేనిలబెట్టుకుంది. రాజమండ్రిలోని కళాశాలకు ప్రిన్స్‌పాల్స్‌గ పనిచేసిన ఆంగ్లదొరలు తెలుగువారివెలుగు వికాసాలకోసం విశేషంగా పాటుబడినారు. ప్రసిద్ధ చిత్రకారుడు శ్రీ దామెర్ల రామారావు, కళాకారుడు నవలారచయిత శ్రీ అడవి బాపిరాజు, కోలవెన్ను కోటీశ్వరరావు వంటి వారు రాజమండ్రి కళాశాల ప్రధానాధ్యాపకులైన కౌల్‌డ్రే దొర చేతులలో సానపెట్ట బడినవారే!

రాజమండ్రి సబ్-కలెక్టర్‌గా పని చేసిన ఎమ్.ఎస్. గిల్మ్రిదొర వ్యావహారిక భాషలో ఇంగ్లీషు-తెలుగు నిఘంటువును తెలుగు భాషాయోషకు కానుకచేశారు. ఇటలీదేశస్థుడైన గిల్మ్రిదొర రాజమండ్రి ఆర్ట్సుకాలేజీ లైబ్రేరియన్ శ్రీ కపిల కృష్ణారావు దగ్గర తెలుగు అభ్యసించి తెలుగులో గ్రంథకర్త కాగలగడం తెలుగువారికే గర్వకారణం! ఇక అపర భగీరథుడైన సర్ ఆర్థర్ కాటన్‌దొర రాజమండ్రికేకాదు యావదాంధ్రదేశానికే ప్రాతఃస్మరణీయుడు గదా!

స్వాతంత్ర్య యోధులకుకూడా రాజమండ్రి పేరుపొందింది. స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో పురుషులతోబాటు స్త్రీలను భాగస్వాములను చేసిన శ్రీమతి దువ్వూరి సుబ్బమ్మను రాజమండ్రి కలకాలం గుర్తుంచుకొంటుంది. అలాగే బ్రిటిషు పోలీసుల లాఠీదెబ్బలకు తన ఛాతీ నొడ్డి దారుణ హింసకు గురైన బ్రహ్మజోస్యుల సుబ్రహ్మణ్యంకూడా రాజమండ్రి గర్వించదగిన స్వాతంత్ర్య యోధుడు.

ఆధునికయుగంలో, రాజమండ్రిలో ప్రభవించిన మహనీయులలో అగ్రగణ్యుడు శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగం గారు. ఆయన సాహిత్యంలోనూ, సంఘసంస్కరణంలోనూ సవ్యసాచి. ఆధునిక

(24వ పేజీలో)

పుష్కరాలలో దేవస్థాన ధర్మరక్షణ సంస్థ కార్యక్రమాలు

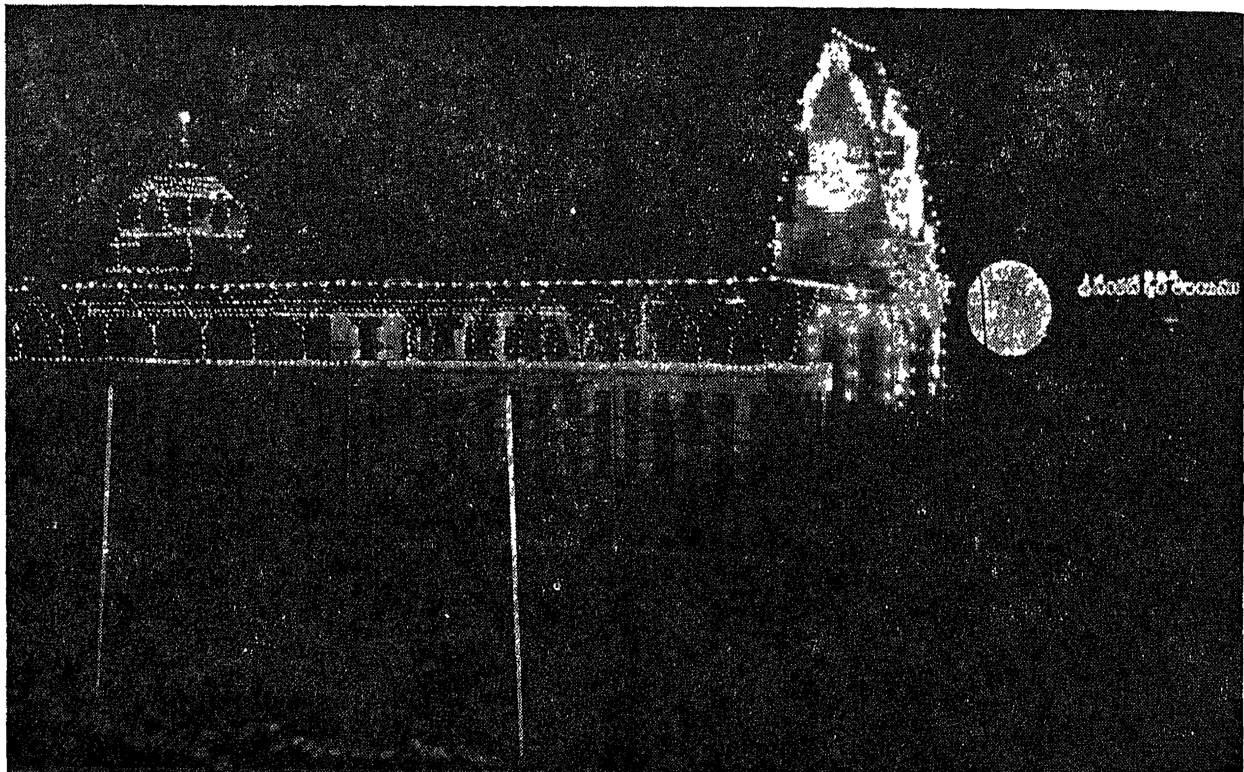
మహత్తరమైన గోదావరీ పుష్కరాల సందర్భంగా తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం యథాశక్తి యాత్రికులకు సేవచేసే అదృష్టాన్ని పొందింది.

యాత్రికుల సౌకర్యానికిగాను దేవస్థానం సుమారు 4 లక్షల రూపాయల వ్యయంతో మార్కండేయాలయం వద్ద స్నానఘట్టాన్ని గోదావరి ఒడ్డున రాజమండ్రిలో నిర్మించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి డా. చెన్నారెడ్డి ఈ స్నానఘట్టానికి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు.

ఇక ఆగస్టు 25 నుండి సెప్టెంబర్ 10 వరకు, అనేకధార్మిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించింది. ఈ పుష్కర విశేషాలన్నిటిలోనూ, భారీవ్యయంతో, సుబ్రహ్మణ్య మైదానంలో ఏర్పాటుచేసిన విశిష్టకళారంజిత ప్రతిరూపం శ్రీ వేంకటేశ్వరాలయం, కలియుగ వైకుంఠానికి ప్రతిరూపంగా, నిలిచింది. తిరుమలదాకావచ్చి స్వామిని చూచితరించే అవకాశాలులేని వేలాదిప్రజలు ఈ ప్రతిరూపంలోస్వామిని దర్శించి ధన్యతచెందినట్లు తృప్తిపడ్డారు. శ్రీవారి లడ్డు, వడ ప్రసాదాలను కానుకలకు హుండీ కూడా యాత్రికులకు లభింపజేయటంతో తిరుమలను దర్శించినంత తృప్తిని యాత్రికులు పొందారు. రోజుకు 4 వేల రూపాయలదాకా లడ్లవిక్రయం జరిగింది. ఈ ఉత్సవ దినాలన్నిటిలోనూ యాత్రికులు బారులుతీరి వేకువ నుండి సాయంత్రం వరకు స్వామివారిని సందర్శించారు.

శ్రీవారి హుండీకూడా 5 వేల రూపాయల్ని మించి ఒక్కొక్క రోజు వసూలు చేసింది. రోజూ 10 వేల మందికి తక్కువలేకుండా శ్రీవారినిసందర్శించారు.

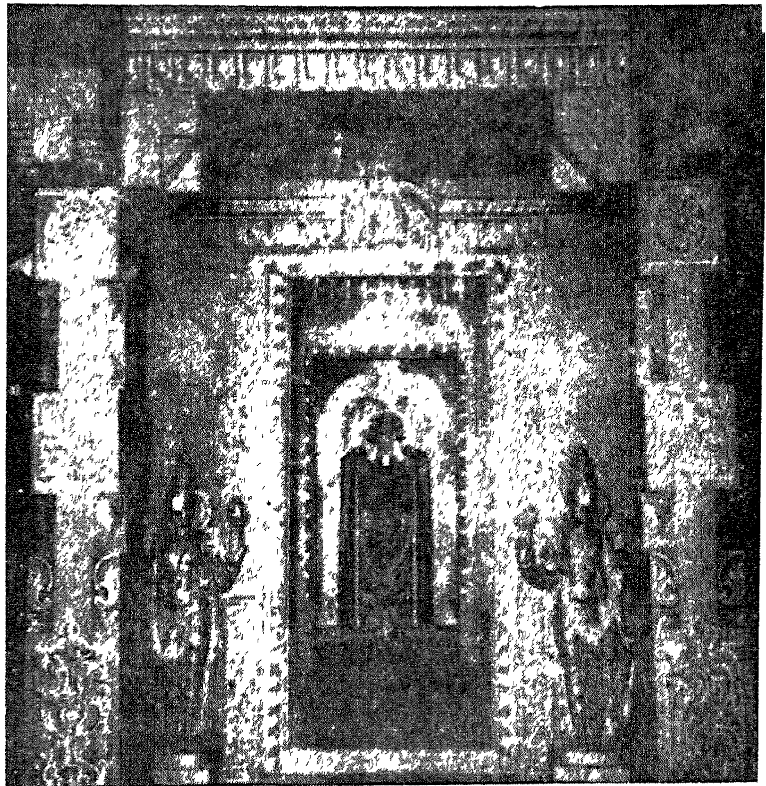
హిందూధర్మ రక్షణసంస్థ: ధార్మిక ప్రచారంలో దేవస్థాన సహాయోగంతో ఏర్పడ్డ హిందూధర్మ రక్షణసంస్థ ఆధ్వర్యంలో ప్రతిదినం వేదపారాయణం, ఘనస్వస్తి, ఉదయం 9 నుండి 11 వరకు మహామహులచే ధార్మికోపన్యాసాలు సాయంత్రం 3 నుండి 4-30 వరకు దేవస్థానం పౌరాణికులచే పురాణశ్రవణం, ఆ తరువాత 6-30 వరకు, ప్రఖ్యాత కథకుల హరికథా కార్యక్రమాలు జరిగాయి. ఈ కార్యక్రమాలలో సర్వశ్రీ వంగల పట్టాభి, అమ్ముల విశ్వనాథం, జి. సూర్యనారాయణ వంటి హరికథకులు, సర్వశ్రీ శ్రీ భాష్యం అప్పలాచార్యులు, బి ఆర్. శాస్త్రి దివాకర్ల రామమూర్తి, డా. అర్కసోమయాజి, వాజపేయం సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, చంద్రశేఖరపాండే, చిరంజీవి సూర్యనారాయణరాజు, బసవరాజు సుబ్బారావు ప్రభృతులు పండితులు పాల్గొన్నారు. రాజ

మంత్రికివచ్చిన అశేషప్రజానీకం అతిశ్రద్ధా భక్తులతో ఈ కార్యక్రమాలు ఆలకించారు.

దేవస్థానం ఇక్కడజరిపిన మరొక కార్యక్రమం ధార్మికగ్రంథవిక్రయం. దేవ స్థాన ప్రజాసంబంధాధికారి ఆధ్వర్యంలో, గ్రంథవిక్రయ ప్రసారశాఖలు నిర్వహించిన గ్రంథప్రదర్శన - విక్రయశాల పలువురు జనుల ఆకర్షణకు కారణమైంది.

ప్రతిదినం వేలాది ప్రజలు బారులు దీర్చి నిలబడి ఈ ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను పరిశీలించి కొనుగోలు చేశారు సామాన్య జనులకు అందుబాటులో వుండే విధంగా దేవస్థానంవిడుదల చేసిన భగవద్గీత, సూక్తిముక్తావళి, పద్మావతీ శ్రీనివాసం ఇంకా ఇతరగ్రంథాలు అధికజనాదరణపొం

ఆలయ ప్రతిరూపం లోని శ్రీ వేంకటేశ్వరమూర్తి

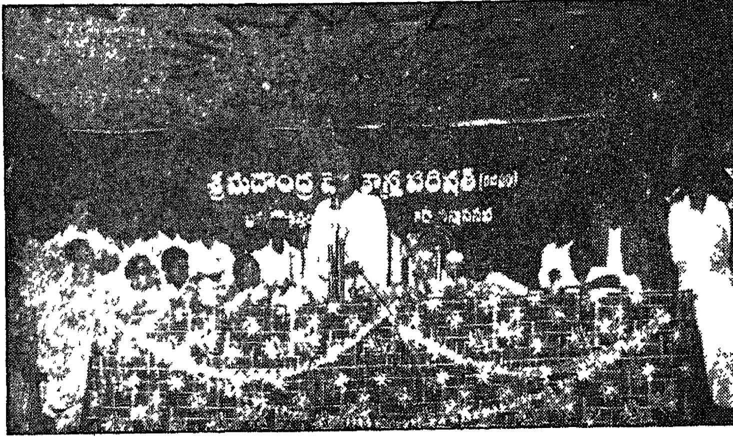
శ్రీవారి హుండి

దాయి. లోగడఎప్పుడూ జరగనంత విశేషంగా అంటేసుమారు 35వేల రూపా యలవరకూ గ్రంథవిక్రయం జరిగింది. ఈ దేవస్థానకార్యక్రమాలలో పాల్గొనేం దుకు వచ్చిన కార్యకర్తలకు ఉపన్యాస కులకు తదితరులకు ప్రత్యేకమైన భోజన సదుపాయాలుకూడా దేవస్థానమే నిర్వ హించింది. ఈ వివిధ కార్యక్రమాల రూప కల్పనలో దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధి కారి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించగా సర్వశ్రీ. డి. అర్కసోమయాజులు, రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి, జి. శ్రీరామ మూర్తి, ఈ దేవస్థాన వివిధ కార్యక్రమాల నిర్వాహకులుగా ప్రశంసలందుకున్నారు.

★

దేవస్థాన గ్రంథవిక్రయ శాలలో ముఖ్యమంత్రి, దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి

" ఆమ్నాయ సరస్వతి "

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం, కాకినాడ శ్రీమదాంధ్ర వేదశాస్త్రపరిషత్ సమష్టి ఆధ్వర్యంలో ఆగస్టు 25 తేదీన కాకినాడ సూర్యకళామందిరంలో విఖ్యాత వేదపండితులు శ్రీ ఉప్పులూరి గణపతిశాస్త్రిగారికి 'ఆమ్నాయసరస్వతి' బిరుదు ప్రదానం జరిగింది. దేవస్థానం తరపున ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చెన్నారెడ్డి కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ ప్రసాద్ శాస్త్రిగార్ని నూత్నవస్త్రాలతో సత్కరించారు.

(21వ పేజీ తరువాయి)

తెలుగు సాహిత్యానికి ఆయన యుగకర్తగా పేర్కొనబడుతున్నారు. ఇక సంఘసంస్కరణరంగంలో వారు దక్షిణదేశపు రాజారామమోహనరాయ్‌గ, ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరుడుగ వినుతికెక్కారు. ప్రముఖ నవలారచయిత, నాటకకర్త శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారి సాహితీ విహారానికి రాజమండ్రి ఉనికిపట్టు. వీరేశలింగంగారి ప్రతిస్పర్థి, ఉద్దండపండితుడు శ్రీ కొక్కొండ వెంకటరత్నం పంతులుగారు. భావకవి పుంగవులు శ్రీ వేదుల సత్యనారాయణపంతులు, రాజమండ్రి వారే! చింతాదీక్షితులూ, గుడిపాటి వెంకటచలం రాజమండ్రిలో ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేశారు.

తెలుగువచన రచనకు పితామహుడు నీతిచంద్రికా, బాలవ్యాకరణాది గ్రంధ ప్రసిద్ధుడు శ్రీ చిన్నయసూరికూడా రాజమండ్రిలో నివసించినవారే!

ఆంధ్రకేసరి ప్రకాశంపంతులుగారి విద్యార్థిదశ రాజమండ్రిలోనే గడిచింది. అప్పట్లో ఆయన నాటకాలుకూడా ఆడేవారు. ఆ తర్వాత రాజమండ్రిలోనే ఆయన న్యాయవాది అయ్యారు. ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు రాజమండ్రి ఆర్ట్స్ కాలేజీలో పనిచేశారు. ఆలస్యంగా వచ్చేవారిని నిరోధించడానికై అప్పట్లో ఆ కాలేజీ ప్రిన్స్‌పాల్‌గారు కాలేజీ ముఖద్వారాన్ని మూయిస్తూవుంటే దుగ్గిరాలవారు గోడ దూకి కాలేజీలోకి గెంతేవారట! రాజమండ్రి నాటకరంగం నటరత్నాల నెన్నింటినో సృష్టించింది. ఆనాటి రాజమండ్రి నటులలో ఇమ్మనేని హనుమంతరావు నాయుడు, టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులు, బ్రహ్మజోస్యుల సుబ్బారావు, ముప్పిడి జగ్గబాబు, అవధానుల పురుషోత్తం, జయంతి గంగన్న ప్రసిద్ధులు.

రాజమండ్రి న్యాయవాదులలో శ్రీ న్యాయపతి సుబ్బారావు అతిప్రసిద్ధుడు. ఇలా ఈ ఊరివారు ఎందరో మహానుభావులు. అందరికీ వందనములు *

శ్రీ అన్నమాచార్య సంకీర్తనామృతము

శ్రీ సముద్రాల లక్ష్మణయ్య, తిరుపతి

(గతసంచిక తరువాయి)

అవ: పరమేశ్వరుని విశ్వలీలా విలాసము నొక నేత బేరముగా రూపించు చున్నాడు —

65

వరాళి

వాడలవాడల వెంట - వాఁడెవో వాఁడెవో,
నీడనుండి చీరలమ్మే - నేఁతబేహారి ॥పల్లవి॥

1. పంచభూతములనెడి - పలువన్నెనూలు
చంచలపు గంజితోడ - చరిసేసి,
కొంచెపు కండెల నూలి - గుణములనేసి
మంచి మంచి చీరలమ్మే - మారుబేహారి
॥వాడ॥

2. మట మాయముల దన - మగువ పసిండి
నీరు
చిటిపొటి యలుకలఁ - జిలికించఁగా,
కుటిలంపు జేఁతలు - కుచ్చులుగాఁగట్టి
పటవాళి చీరలమ్మే - బలు బేహారి ॥వాడ॥

3. మచ్చిక జీవు లనేటి మైలసంతలలోన
వెచ్చపు కర్మధనము - విలువ చేసి
పచ్చడాలుగాఁ గుట్టి - బలు వెంకటపతి
ఇచ్చకొలఁదుల నమ్మే - ఇంటిబేహారి
॥వాడ॥

(5-175)

అడుగో! అల్లడుగో! వీథి వీథుల సందుగొందుల దిరుగుచు నీడపట్టున నుండి చీరలమ్ము నేత వ్యాపారి అల్లడుగో!

ఆ నేతగానికి పృథివి, అప్పు, తేజస్సు, వాయువు, ఆకాశము అను పంచభూతములే రంగురంగుల నూలు. ఆ నూలు నతడు చాంచల్యము అను గంజితో గట్టి పరచుచున్నాడు. పిదప సత్త్వరజస్తమో గుణములనెడు కండెలతో మంచిమంచి చీరలుగా నేసి మారుబేరమున కమ్ము చున్నాడు.

మాయలమారియైన అతని భార్య మధ్యమధ్య చిన్నచిన్న జగడములు చేయుచు బంగారు నీరు చిలికించి చీరలకు వన్నెలు వేయుచున్నది. ఆ నేతగాడు వక్రములైన చేష్టలనే కుచ్చులుగా కట్టి నిలువుగను, అడ్డముగను పట్టెలు గల చీరలమ్ముచున్నాడు.

అతని బేరమున కలవాటుపడిన జీవులందరు మైల సంతలలో * జేరుదురు. అచ్చట వారివారి కర్మమను ద్రవ్యమును క్రయముగా నేర్పఱచి పచ్చడములను తయారుచేసి వేంకటేశ్వరుడు అనెడు ఇంటిబేరగాడు తన ఇష్టమువచ్చిన ప్రకారమమ్ముచున్నాడు.

వి: నేతవ్యాపారి పలురంగులు గల నూలును గంజితో గట్టిపరచి పడుగు పేకలుగా అమర్చి వస్త్రములు నేయును. అతనిభార్య వాటికి అద్దకము వేయును. కుచ్చులుగా కట్టి ఆ వస్త్రముల నతడు సంతలలో వీథి వీథులు తిరిగి అమ్ముచుండును. ఈలోక వృత్తముతో పరమాత్మని జగల్లీల నిట కవి పోల్చుచున్నాడు.

'సర్వవ్యాపీ' అని శ్రుతి పేర్కొన్నట్లు భగవంతుడు అంతటను ఉన్నాడు గాన 'వాడలవాడలవెంట' ఉన్నాడని చెప్పబడినది. వ్యాపారి నీడలో నుండి చీరలమ్మునట్లే పరమాత్ముడు మరుగున నుండి జగన్నాటకమును నడిపించు చున్నాడు.

పంచభూతాత్మకములైన వివిధ వస్తువులే భగవంతుని నేతయందలి పోగులు. అవి సదా పరిణామశీలములై చంచలములుగానున్నవి గాన వాటి చంచలత్వమే ఇట 'గంజి'గా రూపింపబడినది.

మహామాయ యనియు, అవిద్య యనియు చెప్పబడుచున్న భగవంతుని లీలావిభూతి అష్ట ప్రకృతులు, షోడశవికారములు అనబడు ఇరువదినాల్గు తత్త్వములతో గూడియున్నది. *

ఈ తత్త్వముల కాది భూతమైన ప్రకృతి నుండియే సత్త్వ రజస్తమో గుణము లేర్పడుచున్నవి. జగద్వ్యవహారమునకు మూలములై జీవులను దేహములతో బంధించునవి ఈ త్రిగుణములే.

> * సత్త్వంరజస్తమ ఇతి
> గుణాః ప్రకృతి సంభవాః।
> నిబధ్నన్తి మహాబాహో।
> దేహే దేహిన మవ్యయమ్॥
> (గీత - 14-15)

---

* (వి)=బేహారి=వ్యాపారి.
1. చరిసేసి=గంజితో గట్టిపడునట్లుచేసి.
2. పటవాళి చీరలు=నిలువుగనో లేదా అడ్డముగనో పట్టెలుగల చీరలు.
3. వెచ్చపు కర్మధనము=వెచ్చింపక తప్పని కర్మమనెడు ధనము.
పచ్చడాలు=వస్త్రములు

* నేత పనిలో పూర్వకాలమున మాలవారు నిష్ణాతులు. వారు చీరల వ్యాపారము చేయు సంత "మైల సంత" అని రాళ్ళపల్లివారు.

(చూ-తా-పా- II P. 187)

* తత్ర ప్రకృతయ స్త్వష్టౌ, వికారాః షోడశ "అష్టౌ ప్రకృతయః షోడశకాశ్చ వికారాః" ఇతి శ్రుతేః. తత్ర అష్టౌ ప్రకృతయః ప్రకృతి మహదహంకారాః, పంచభూతాని చ........ వికారాశ్చ శబ్దాది విషయ పంచకంచ ఏకాదశేన్ద్రియాణిచ" - రామానుజ సిద్ధాంతసారః P. 62

సప్తగిరి

సప్తగిరి మాసపత్రికను 25% కమీషన్ పై తమ స్వంతబాధ్యతతో విక్రయించేందుకు ఈ క్రింది ప్రదేశాలలో

ఏజెంట్లు కావలయును.

కాళహస్తి	బొబ్బిలి
గూడూరు	అన్నవరం
కావలి	తుని
విజయవాడ	భీమవరం
అమలాపురం	నగరి
అనకాపల్లి	పుత్తూరు
శ్రీకాకుళం	నాగలాపురం
ఖమ్మం	రాయచోటి
హైదరాబాద్	మంగళగిరి
సికింద్రాబాద్	రేపల్లె
మెదక్	సామర్లకోట
నల్గొండ	ద్వారకా తిరుమల
ద్రోణాచలం	ఇచ్ఛాపురం

సప్తగిరి ఏజెంట్లకు తిరుమల-తిరుపతి దేవస్థానం ప్రచురించే శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామివారి కేలండర్, పంచాంగము ఉచిత బహుమతిగా లభిస్తవి.

ఇతర వివరాలకు :

ఎడిటర్ ; సప్తగిరి
టి. టి. డి. ప్రెస్ కాంపౌండ్
తిరుపతి ఫోన్ నెం. 2254.

కావుననే ఇట నూలుకండెలుగా అవి రూపింపబడినవి. పడుగు పేకలు రెండును కలసినపుడే వస్త్రములు తయారగునట్లు పంచభూతములతో త్రిగుణములు జోడై నడిచినపుడే జగల్లీల సాగుచున్నది.

మాయారూపిణియైన ప్రకృతియే లక్ష్మి. ఈమె తోడ్పాటుతోనే దేవుడు సృష్టి కార్యము నడుపుచున్నాడు. భగవంతుని పత్నియగు నీమె అప్పుడప్పుడు ప్రణయ కోపము ప్రదర్శించుచు వస్త్రముల కాకర్షణ కలుగుటకై బంగారు నీరు చిలికించుచున్నది. అనగా మాయా కాంత తెచ్చి పెట్టిన కనకము సృష్టిలో మోహకద్రవ్యమై లోభ పెట్టుచున్నదని తాత్పర్యము. లోకములో నెన్నెన్నో కుటిలపు నడతలు గలుగుటకు కారణము మనుజులకు కనకముపై గల వ్యామోహ మమకారములేగదా !

సృష్టి స్థితి సంహారాత్మకమైన ఈ విశ్వలీలకు అనాది కాలమునుండి మచ్చిక పడినవారు జీవులు. వారివారి కర్మ ధనము వెచ్చించి పాంచభౌతికములైన పదార్థముల మూలముగా వచ్చు సుఖ దుఃఖాత్మకములైన ఫలములను వారను భవించుచున్నారు. ఈ విధముగా వారిచే కర్మఫలముల ననుభవింప జేయువాడు పరమాత్ముడే.

యః ఫలకర్మ కర్తా, (శ్వేతా - 5 - 7) అని శ్రుతి ఫల కర్మములకు కర్తగా ఆయనను పేర్కొన్నది. మరియు 'ఇచ్చకొలదులనమ్మే బేహారి' అనుటచే జీవులకు కర్మల కఠినమైన ఫలములనిచ్చుచున్నను భగవంతుడు సర్వ స్వతంత్రతతో వ్యవహరించుచున్నాడని సూచింపబడినది.

పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం
యో మే భక్త్యా ప్రయచ్ఛతి ।
తదహం భక్త్యుపహృత
మశ్నామి ప్రయతాత్మనః ॥

(గీత–౯-౬)

అను గీతోక్తి ననుసరించి జీవులు నియతాత్ములై భక్తితోసమర్పించు పత్రపుష్పాదులలో ఏ వస్తువునైన స్వీకరించి భగవంతుడు వారి వారికి తగిన ఫలముల నిచ్చుచున్నాడని గ్రహింపవలెను. "మారుబేహారి" అనుటలోని పరమార్థమిదే.

బలుబేహారి అనుటచే తన వ్యాపారమునకేమాత్రము నష్టము కలుగకుండ, అనగా తన సంకల్పమునకేమాత్రము లోపములేకుండ సమర్థతతో సమస్త జగద్వ్యవహారమును భగవంతుడు నడుపుచున్నాడని తెలియవలెను.

ఇంటిబేహారి అనుటచే 'సర్వభూతాశయస్థితః (గీత–10-20) అన్నట్లు సమస్త జీవుల హృదయములలో అంతరాత్ముడై పరమాత్ముడున్నాడని గుర్తింపవలెను.

(సశేషము)

* * *

బాలల సంచిక

*

నవంబర్ నెల సప్తగిరి బాలల ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతుంది.

సంపాదకుడు.

(26వ పేజీ తరువాయి)

మోక్షా సక్తులగు జిజ్ఞాసువులు తమసర్వ స్వమును భగవదర్పణ మొనర్చి యీశ్వరునితో నభిన్నమును ప్రకటించినచో మోక్షము నందుదు రనెడు పరమార్థము గోపవనితల వృత్తాంతమువలన విదితము. కృష్ణపరమాత్ముని లౌకిక అలౌకిక శక్తులతో నీ గోపకాంతల కవసరములేదు. కృష్ణుడు వారికి సౌందర్యరాశి, మధుర ప్రేమాంబుధి. కృష్ణునియెడవారు ప్రదర్శించిన భక్తి జీవాత్మ పరమాత్మతో నైక్యము నందుటకై చేయుప్రయత్నమే. భాగవతానుసారమిట్టి నిష్కల్మష ప్రేమ భక్తి మానవజీవితమునకు ఉత్తమ లక్ష్యమగు సెంతయునవసరము. మనస్సుహృదయము మాత్రమే గాక శరీరము నందలి సర్వావయవములు ఉజ్జ్వలమగు భక్తిరసముతో నిండి పొంగి పొరలినపుడే జీవుడు పరతత్త్వముయొక్క అనంతసౌందర్యము ననుభవించి యానందింపగలడు. భాగవతము నందలి గోపకాంతల వృత్తాంతమీ సత్యమును చక్కగా చాటుచున్నది అందు ప్రపంచింపబడిన భ్రమరగీతలు. జలక్రీడ, రాసక్రీడ మున్నగునవి యన్నియు మధుర భక్తి సంభరితములు.

ఇచట గోపస్త్రీలు పరకాంతలుగదా! వారితో కృష్ణుడు రమించుట ధర్మబద్ధమా యను సందేహమును కొందఱు వెలిబుచ్చినారు. అందుకు సర్వేశ్వరుడు స్వపర భేద విరహితుడని శుకమహర్షి పలికిన —

> " గోపజనములందు గోపిక లందును
> సకల జంతులందు సంచరించు
> నా మహాత్మునకు పరాంగన లెవ్వరు
> సర్వమయుడు లీల సలిపెగాక "
>
> (10–1107)

అనుమాటలు చక్కని సమాధానము.

(సశేషము)

శ్రీ వేదనారాయణస్వామివారి ఆలయం,
నాగలాపురం

ఆలయ కార్యక్రమాలు, ఆర్జిత సేవలు

ఉదయం

సుప్రభాతం	—	6-00 గం॥ నుండి	6-30 గం॥ వరకు
విశ్వరూప సర్వదర్శనం	—	6-30 ,,	8-30 ,,
తోమాలసేవ	—	8-30 ,,	9-00 ,,
సహస్రనామార్చన	—	9-00 ,,	9-30 ,,
మొదటిగంట, బలి, శాత్తుమొర	—	9-30 ,,	10-00 ,,
సర్వదర్శనము	—	10-00 ,,	11-30 ,,
అష్టోత్తరనామార్చన, 2 వ గంట	—	11-30 ,,	12-00 ,,
తీర్మానము	—	మధ్యాహ్నం 12-00 గం॥	

సాయంత్రం

సర్వదర్శనం	—	4-00 గం॥ నుండి	6-00 గం॥ వరకు
తోమాల, అర్చన, రాత్రి కైంకర్యములు	—	6-00 ,,	7-00 ,,
సర్వదర్శనం	—	7-00 ,,	8-45 ,,
ఏకాంతసేవ	—	8-45 ,,	9-00 ,,
తీర్మానము	—	రాత్రి 9-00 గం॥	

ఆర్జితసేవలు

అర్చన రు. 3-00

హారతి రు. 1-00

యోగ విజ్ఞానము

యోగమనగా చిత్తవృత్తినిరోధమని పతంజలిమహర్షి అభిప్రాయము. చిత్తవృత్తి నిరోధమునే అష్టాంగ యోగమందురు. యమ, నియమ, ఆసన, ప్రత్యాహార, ప్రాణాయామ, ధారణా, ధ్యాన, సమాధులు అష్టాంగములు. ఈ అష్టాంగ యోగము పరమోద్దేశము ముక్తియే.

యోగశబ్దము ఉపాయమను నర్థమునకూడ ఉపయోగింప బడుచున్నది. ఈ ఉపాయమనెడు అర్థమున కర్మ యోగము, భక్తియోగము, జ్ఞానయోగములు చేరును. వీని ఉద్దేశ్యము కూడ ముక్తియే. ఈ ఉపాయములు గీతయందు కృష్ణపరమాత్మచే బోధింపబడినవి. పతంజలి అష్టాంగయోగము వలననూ కర్మ, భక్తి, జ్ఞాన యోగముల వలననూ కలుగు ఫలమునందు భేదమేమియులేదు.

యోగశబ్దము విస్తృతమైన అర్థముతో భగవద్గీతయందు వాడబడినది.

(1) సమత్వం యోగ ఉచ్యతే॥

కర్మలను ఈశ్వరార్పణముగా జేయుచూ కర్మఫలము నాశింపక, ఫల తృష్ణా శూన్యముగ జేయుచు ఆయా కర్మలందు తనకు లాభనష్టము లేవి కలిగినను సమత్వము కలిగి యుండుట "యోగము" అనబడును. సమత్వము అనగా "గుణసామ్యావస్థ" యనికూడ గ్రహింపవచ్చును. గుణములు సామ్యావస్థకు వచ్చినపుడుగాని 'తృష్ణ' నశింపదు.

2. సమాధావచలాబుద్ధిస్తదా యోగ మవాప్యసి॥

బుద్ధిచలింపకుండ నిశ్చలముగ నుండవలెనన్న సమాధిస్థితి కలుగవలెను. బుద్ధిజాడ్యము ను నివర్తించి నిశ్చలమొనర్చు ఔషధము సమాధి యొక్కటే. అట్టి సమాధియందు అచంచలమగు బుద్ధినే యోగము (వివేకప్రజ్ఞ) అని కృష్ణపరమాత్మ నిర్వచించెను.

3. "యోగః కర్మ సుకౌశలమ్"

కర్మలను నిపుణముగా జేయుటయే యోగము. అని కృష్ణపరమాత్మ చెప్పియున్నాడు. కౌశలమ్ అనక సుకౌశలమ్ అని ప్రయోగించుటవలన ఎక్కువయైన లేక శ్రేష్ఠమైన నైపుణ్యము అని అర్థమగును. కర్మలలోని కౌశలమెట్టిది? కర్మయందు అకర్మను అకర్మయందు కర్మనుచూచుట. దీనినే నైష్కర్మ్య మందురు. నైష్కర్మ్యమనగా కర్మలను విడచిపెట్టుటకాదు. బాహ్యకర్మాచరణకు కారణమైన బుద్ధియందు ఫలాపేక్ష లేకుండుట. ఫలాకాంక్ష లేని కర్మ కర్తను సంబంధింపజాలదు. బంధమును కలుగజేయని కర్మలను చేసినప్పటికిని చేయనివాని క్రిందనే జమ. "యోగః కర్మ సుకౌశలమ్" అనుదానిలో నర్థమిదియే. అంతేకాక పై వాక్యములో కర్మ భక్తి జ్ఞానయోగములు అంతర్భూతములై యున్నవి. కర్మభక్తి జ్ఞానములు మూడున్ను పరస్పరాశ్రయణీయములు. అవి వ్యవహారముచేత వేర్వేరుగా కనుపించుచున్నవి. ఫలకాంక్ష లేకుండ కర్మయోగము ఎట్లు ఆచరణీయమగును? మనము ఆశింపకున్నను మనచే చేయబడు కర్మలకు ఫలములేకుండ పోదు ఫలకాంక్షారహితమైన కర్మాచరణమునకు భక్తియోగము కావలసియున్నది. భక్తిహీనునకు నిష్కామకర్మయోగము ఆచరణలో కష్టసాధ్యము. భక్తునకు సులభము. భక్తుడు తన సర్వకర్మలను భగవంతునియందు సమర్పించును. సమస్తకర్మలనేల? తనరక్షణ భారమును కూడ భగవంతునికే విడిచిపెట్టును. అందుచేత కర్మయందు అకర్మను చూచుట భక్తునకు సహజము. భక్తి కలుగవలెనన్న, జ్ఞానములేనిదేకలుగదు.

శ్రీ మంచికంటి తిరుపతి వేంకటేశ్వర్లు

ప్రత్తిపాడు

భక్తికలుగుటకుముందు స్వస్వరూప జ్ఞానము, పరమాత్మజ్ఞానము కలిగియుండవలెను. భగవంతునియొక్క సర్వజ్ఞత్వము తనయొక్క అహంకారము, కించిజ్ఞత్వము తెలిసికొనినచో జీవునిలోని అహంకారము నశించును. అహంకారము నశించినగాని బుద్ధినిశ్చలత్వ మొందదు. బుద్ధినిశ్చలత్వమునకే సమాధి ఏర్పడినది. ఏ సమాధి అభ్యాసముచే బుద్ధి నిశ్చలత్వ మేర్పడుచున్నదో అట్టిస్థితి భక్తియోగము నాశ్రయించుట వలన కూడ కల్గుచున్నది కావున జ్ఞానమునకును పరాభక్తికిని భేదము లేదు. కర్మ, భక్తి జ్ఞానముల యొక్క కలయికయే యోగము. కర్మ జ్ఞానముల రెంటియొక్క కలయికయే యోగమని కొందరిమతము. భక్తియను నది జ్ఞానములో భాగముగా వీరు గ్రహింతురు.

భక్తివినాసన్మార్గముగలదే?

(గత సంచిక తరువాయి)

'బ్రహ్మదేవుడు కడిగిన జలము లేపావన సన్నిధి నుండి పుట్టినదియై ప్రవహించ శిరమునదాల్చి శివత్వమును రుద్రుడు పొందెనో, ఏ చరణములను స్మరించినంతనే పాపసంఘముల వింద్రుని వజ్రాయుధమువలె నాశనముచేయునో. అట్టి శ్రియఃపతిచరణములనే సదా ధ్యానింతును.'

శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదులుగూడ నీ చరణసేవ సంసారసాగరమును తరియింప జేయుగాకయని అభివర్ణించినారు:

'అపార సంసార సముద్రమధ్యే
సమ్మజ్జతో మే శరణం కిమస్తి?
గురో కృపాళో కృపయా వదైతద్
విశ్వేశ పాదాంబుజ దీర్ఘనౌకా ॥'

"హరిచరణా స్మరణానందమునకు సాటివచ్చునదేదియులేదు. దానిని మించినదియులేదు. శంఖచక్రాది ఆయుధములతో శుభలక్షణుడైయున్న ఆ హరిచరణ కమలములే నిత్యములు. వాటిని తప్ప వేరెయంగనని కులశేఖరుల వాణి.

'సరసిజ నయనే సశంఖ చక్రే
మురభిది మా విరమస్వ చిత్తరన్తుమ్।
సుఖతరమపరం నజాతుజానే
హరిచరణ స్మరణామృతేన తుల్యమ్ ॥
—ముకుందమాల

అర్చనము

'నమామి నారాయణ పాదపంకజం
కరోమి నారాయణ పూజనం సదా।
వదామి నారాయణ నామ నిర్మలం
స్మరామి నారాయణ తత్త్వమవ్యయం ॥
—ముకుందమాల

శ్రీమన్నారాయణ పదపంకజములకు నమస్కరింతును. నిత్యము నారాయణుని పూజనే చేసెదను. నిర్మలమైన నారాయణ నామమునే పలికెదను. శ్రీమన్నారాయణ పరతత్త్వమునే స్మరింతునని శ్రీ కులశేఖరాళ్వారులు కృప జేసినారు

అర్చనమున పురుషోత్తముని దివ్య మంగళమూర్తిని షోడశోపచారములతో సేవించుట జరుగుతుంది. అర్ఘ్యపాద్యాదులచే పాదసేవనము. అంగన్యాసకరన్యాస హృదయాది న్యాసములచేతను, సహస్ర నామాదులచే అర్చన చేయుటచేతను కీర్తన ఫలమును మూల మంత్ర జపముచే స్మరణ ఫలమును పొందుచున్నారు. అంతేగాదు కమనీయ విగ్రహ సందర్శనచే నేత్రములును, సుమధురగంధ వాసనలచే నాసికయును, నామార్చనచే జిహ్వాయు, తచ్ఛ్రవణముచే శ్రోత్రేంద్రియములును, వందనముచే కరద్వయమును, ప్రదక్షిణలచే చరణములు, సాష్టాంగ ప్రణామముచే సర్వాంగములును పునీతములగు చున్నవి.

నిర్గుణుడు, నిరాకారుడు నిరామయుడు నగు పరమాత్మకు గుణాకారారోపణ చేసిన భక్తుడు ఆ గుణ సందర్శనము చే తద్రూపమును హృదయాంకమున ప్రతిష్ఠించిన మానసిక పూజకుపక్రమించుటకీ యర్చనమే తొలిమెట్టు.

'పూజాదిష్వనురాగ ఇతి పారాశర్యః' అని నారద భక్తిసూత్రము. పూజవలన అనురాగమేర్పడును. తరువాత ఆ యనురాగమే పరమాత్మునికి, జీవునికి మధ్య అనుసంధానకర్త కాగలదు.

'ధృతోర్ధ్వపుండ్రః పరమేశితారం
నారాయణం పూజయతి స్మభక్త్యా।
అర్ఘ్యాదిభిః పౌరుష సూక్తమంత్రైః
సంప్రాప్నుయాద్విష్ణు పదం మహాత్మా ॥

'అర్ఘ్యపాద్యాది షోడశోపచారములతో పురుషసూక్త విధానముగ నారాయణు నర్చించుచు మహాత్ములు విష్ణు పదమును పొందుదురని వైఖానస వాక్యము.

వారివారి వర్ణాశ్రమ ధర్మాను సారము, యోగ్యతానుసారము భగవంతునర్చించి తత్ప్రాప్తినంద వచ్చునని గీతా వాక్యము.

శ్లో॥ యతః ప్రవృత్తి ర్భూతానాం యేన సర్వమిదం తతమ్।
స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విందతి మానవః ॥
—భగవద్గీత—18—46

చంచలమైన మనసును నిశ్చలముగా నుంచుట సామాన్య మానవునికి సాధ్యము కానిపని. ఐహిక విషయలంపటుడైన

శ్రీ సింగనమల్లి రాధాకృష్ణయ్య
సిమెంటునగర్.

మానవుడు పరమాత్మయందు చిత్తమును కేంద్రీకరింప జేయుటకు యోగమొక్కటే సాధనము. చిత్తవృత్తుల నిరోధించుశక్తి యోగవిద్యకేవున్నది. (యోగః చిత్తవృత్తి నిరోధః అనిపాతంజల సూత్రము.) కాని మానవులందరు యోగులు కాలేరు. అట్టి వారి గతియేమి? అధోగతియేనా? అట్టి సామాన్యులనుద్ధరించుటకే భగవంతుడాగమ శాస్త్రములను మానవులకు ప్రసాదించినాడు. ఆగమ ప్రతిపాద్యమే అర్చామూర్తి. నిర్గుణము, నిరాకారమైన పరతత్త్వము యొక్క సగుణ స్వరూపము. మానవుని రూపము పంచభూతాత్మకము. పంచభూతములు పంచతన్మాత్రాత్మకములు, అవి త్రిగుణాత్మకములు, త్రిగుణములు ప్రణవాత్మకలు. ప్రణవమే పరబ్రహ్మము. నాదబ్రహ్మము. ఆధునిక వైజ్ఞానికులు మానవుని రూపమునకు రూపరహితస్థితిని కల్పించి ఆకాశ తత్త్వమున

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారి దేవస్థానము, తిరుమల

వివిధ ఆర్జిత ఉత్సవముల ధరల వివరములు.

దర్శనములు

1. స్పెషల్ దర్శనము రు. 25

ఈ టికెట్టు తిరుమలలోనూ, దేశంలో ఆంధ్రాబ్యాంకువారి వివిధశాఖలలోను లభించును. ఈ టిక్కెట్టు వారిని సుప్రభాత సమయంలోనూ, సర్వదర్శన సమయంలోను అనుమతించటం జరుగుతుంది. ఈ టిక్కెట్టు వారిని సర్వదర్శన సమయంలో ధ్వజ స్తంభము వద్ద గాక మహా ద్వారంవద్ద క్యూలో చేర్చటం జరుగుతుంది.

సేవలు

1.	ఆమంత్రణోత్సవము	రు. 200
2.	అభిషేకము (పులికాపుసేవ)	రు. 450
3.	గంబురగిన్నె	రు. 250
4.	పునుగుగిన్నె	రు. 100
5.	జాఫ్రాగిన్నె	రు. 100
6.	కస్తూరిగిన్నె	రు. 100
7.	సహస్రకలశాభిషేకము	రు. 2500
8.	తిరుప్పావడ	రు. 5000
9.	కోవిల్ ఆళ్వారు తిరుమంజనం	రు. 1745
10.	ఐనా మహల్లో డోలోత్సవం	రు. 1000

ఉత్సవములు

1.	వసంతోత్సవము	రు. 2500
2.	కల్యాణోత్సవము	రు. 1000
3.	బ్రహ్మోత్సవము	రు 750

వాహనములు

1. సర్వభూపాలవాహనములో వజ్రకవచసేవ 72 + 1 (హారతి) రు, 73

2 బంగారుగరుడ, కల్పవృక్ష, పెద్దశేష, సర్వభూపాల, సూర్యప్రభ ఒక్కొక్కదానికి 62 + 1 (హారతి) రు. 63

3. వెండిగరుడ, చిన్నశేష, చంద్రప్రభ, ఏనుగు, గుఱ్ఱం, హంస, హనుమంత వాహన సేవ ఒక్కొక్కదానికి 32 + 1 (హారతి) రు. 33

అన్నప్రసాదములు (కొలుసోల)

1	దధ్యోదనము	40
2.	పులిహోర	రు. 50
3.	పొంగలి	రు. 55
4.	చక్కెరపొంగలి	రు. 65
5.	సాకరబాత్	రు. 85
6.	కేసరిబాత్	రు. 90
7.	పాయసము	రు. 85
8.	సీరా	రు. 155

పడుల ప్రసాదములు

1.	అప్పము	రు. 230
2.	లడ్డు	రు. 450
3.	వడ	రు. 250
4.	పోళీ	రు. 225
5.	దోసె	రు. 100
6.	తేనెతొళ	రు. 200
7.	సుఖియం	రు. 200
8.	జిలేబి	రు. 450

నిత్య సేవలు

1.	నిత్యకర్పూర హారతి	రు. 21
2.	నిత్యనవనీత హారతి	రు. 42
3.	నిత్య అర్చన	రు. 42

షరా :— సహస్ర కలశాభిషేకము ప్రతి బుధవారమునను, తిరుప్పావడ ప్రతి గురువారమునను జరుగును. మిగిలిన వివరములకు ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవచ్చును.

1. ఆమంత్రణోత్సవమునకు 5 గురికి మారుగా ఇద్దరికి మాత్రమే అనుమతి 3, 4 సేవలకు ఇద్దరికి, 5, 6, 7 సేవలకు ఒక్కొక్కరికి మాత్రమే అనుమతి.
2. ప్రతిదినం మధ్యాహ్నం 1-00 గం॥ 8-00 గం॥ లోపల సర్కారు లేదా ఆర్జిత కళ్యాణోత్సవం, బ్రహ్మోత్సవం, వాహనసేవలు, సర్కారు డోలోత్సవం (ఉయ్యాల) (సర్కారు లేక ఆర్జిత ప్లవోత్సవం, మంగళవారంనాడు) జరుగుతవి.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం
తిరుపతి 517501

(29వ పేజీ తరువాయి)
కలిపి తిరుగ యంత్ర విశేషము ద్వారా తద్రూపదర్శనము చేయుచున్నారు. దూర దేశములకు. దేశాంతరములకు, ఖండాంతరములకు తుదకు గ్రహాంతరములకు కూడా మానవుని బింబము ప్రయాణము చేసి సాక్షాత్కరించుచున్నది. ఇదే సూత్రమునే ఆగమ శాస్త్రములు ప్రతిపాదించి నిర్గుణుడగు పరబ్రహ్మమునకు గుణములను రూపమును కల్పించు చున్నవి. గుణయుతుడైన భగవంతు నారాధించినచో నిర్గుణతత్త్వారాధన ఫలితము కలుగదని చెప్పు వారి మాటలు సత్యదూరములు. మానవుడేరూపముతో ఆరాధించినను విరాట్పురుషునికే చెందును. మానవునిరుచ్యనుసారము పరతత్త్వము నారాధించవచ్చును. అందుకే భగవంతుడు

'సహస్రశీర్షాపురుషః సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్।
స్సభూమిం విశ్వతోవృత్వా। అత్యతిష్ఠద్దశాఙ్గులమ్॥

అని వేదమునందు కీర్తించబడినాడు. సహస్రాధిక స్వరూపములను కల్గిన పరతత్త్వము నే రూపభావనతో ఆరాధించిన ఆరూపముతోనే సాక్షాత్కరించును. కనుక విగ్రహారాధనము వేదవిరుద్ధమని, నింద్యమని యనువారల పలుకులు సత్యదూరము లని ఆస్తిక మహాశయులు గ్రహింతురు గాక.

శ్లో॥ శ్రీవిష్ణోరర్చనం యేతు ప్రకుర్వన్తి నరాభువి।
తే యాన్తి శాశ్వతం విష్ణోరానందం పరమం పదమ్॥
—శ్రీవిష్ణురహస్యము.

వందనము

బద్ధేనాంజలినా నతేన శిరసా గాత్రైః సరోమోద్గమైః
కంఠేణ స్వరగద్గదేన నయనే నోద్గీర్ణ బాష్పామ్బునా।
నిత్యం త్వచ్చరణారవింద యుగల ధ్యానామృతాస్వాదినాం
అస్మాకం సరసీరుహాక్ష! సతతం సమ్పద్యతాం జీవితం॥
—ముకుందమాల

'ఓ కృష్ణా! నిరంతరము నీ పాదములనే ధ్యానించుచు సంతోషముతో చేతులొగ్గి నమస్కరించుచు అవనత శిరస్కులమై పులకితాంగులమై, గద్గద కంఠములతో కన్నులందానంద బాష్పములు జాలువార నీధ్యానామృతము నాస్వాదించు నటుల కృపసేయుము'

వందనము భక్తివిశేషమేగాదు. భారతీయ సంస్కృతి చిహ్నము. మన సంస్కృతీ సంప్రదాయములన్నియు నీ నమస్కారము నందిమిడియున్నవి. ఆధ్యాత్మికముగా జీవుని శరణాగతి చిహ్నమే యీ వందనము. జీవుడు ఈశ్వరుని శరణు గోరుచు తన్ను దానర్పణము చేయుచు ప్రణమిల్లుట భారతీయ తత్త్వము. ఏసిద్ధాంతానుసారియైనను వందనము నంగీకరించును. జైనబౌద్ధులు సహితము వందనము భక్తి విశేషముగా నంగీకరించి తమ సంప్రదాయమున కలుపుకొనినారు.

'నమో అరిహంతాణం
నమో సిద్ధాణం
నమో ఆయరియాణం
నమో ఉవజ్ఝాయాణం
నమోలోయె సవ్వసాహూణం'

అని జైనులును

'బుద్ధశరణం గచ్ఛామి
ధర్మం శరణం గచ్ఛామి
సంఘం శరణం గచ్ఛామి'

అని బౌద్ధులును శరణాగతి పురస్సరముగ ప్రణమిల్లుట సంప్రదాయము.

'అహం బ్రహ్మాఽస్మి' అని బోధించు అద్వైతులును జీవశరణాగతి ప్రతిపాద్యమైన వందనమును స్వీకరించినారు.

శ్లో॥ నమోఽస్తు నాళీక నిభాననాయై
నమోఽస్తు దుగ్ధోదధి జన్మ భూమ్యై।
నమోఽస్తు సోమామృత సోదరాయై
నమోఽస్తు నారాయణ వల్లభాయై॥
— కనకధారా స్తవము

(సశేషము)

(10 వ పేజి తరువాయి)
మితులైవున్నారు. 1978 లో ప్రారంభమైన ఈ పథకానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం తన వంతు సహాయంగా ఏటా 53 వేల రూపాయల గ్రాంటును మంజూరు చేస్తోంది.

చేతిపనులద్వారా పూర్‌హోమ్‌లోని రోగులు తయారుచేసిన వస్తువుల్ని బయట విక్రయించి తద్వారా వచ్చేరాబడిని ఆయా పేషంట్లపేరుతో బ్యాంకులలో డిపాజిట్ చేయించడానికి ఆలోచిస్తున్నట్లు దేవస్థానం కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ పి వి ఆర్. కె. ప్రసాద్‌గారు చెప్పారు. ఈ సంస్థను స్వయంపోషకం చెయ్యాలని వారు సంకల్పిస్తున్నారు. పూర్‌హోమ్ పేషంట్లు హస్తకళలద్వారా ఈ ఏడాది దాదాపు 20 వేలు విలువచేసే వస్తువుల్ని ఉత్పత్తి చెయ్యడం చూస్తే, ఈ పథకం అక్కడ ఎంతగా విజయవంతమైందో అర్థమౌతున్నది.

లోటులేని ఆప్యాయతా, ఆదరణా

ఇక్కడ వుంటున్న కుష్ఠురోగులలో స్త్రీ పురుషులతోబాటు పసిపిల్లలుకూడా వున్నారు అందరికీ ఇక్కడ అరమరికలు లేని ఆదరణ లభిస్తోంది. రోజుకు రెండు పూటలా రుచికరమైన భోజనం, పరిశుభ్రమైన వస్త్రాలు. వారానికి రెండుసార్లు శ్రీవారి ప్రసాదాలు వీరికి అందుతూ వున్నాయి. వీరి మానసిక ఆహ్లాదం కోసం వార్తాపత్రికలు, రేడియోలు, వారం వారం సినిమా ప్రదర్శనలు వుంటాయి. ఇటీవలనే కార్యనిర్వహణాధికారి ఇక్కడొక టెలివిజన్ సెట్‌ను కూడా ప్రారంభించారు. కుష్ఠురోగుల పట్ల సానుభూతిగల ఇద్దరు మెడికల్ ఆఫీసర్లూ, ఇద్దరు డాక్టర్లు, నలుగురు స్టాఫ్ నర్సులు నిరంతరం వీరి పరిస్థితిని ఒక కంట కనిపెడుతూవుంటారు. అవయవాలు కోల్పోయిన రోగులకొరకు ఇక్కడ ఒక కృత్రిమ అవయవ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించే వుద్దేశంకూడా దేవస్థానానికి వుంది.

ఈ విధంగా కుష్ఠురోగుల బాధానివారణకు ఉడతభక్తిగా దేవస్థానం తన ప్రయత్నాలు తాను చేస్తూ వుంది. ఇంత చేసినా కుష్ఠురోగ విముక్తుడు సమాజంలో ఒక వ్యక్తిగా ఇమడలేకపోతే ఈ శ్రమంతా వృథా అవుతుంది. కుష్ఠువ్యాధి విముక్తులకు పునరావాసం కల్పించే బాధ్యతలో మనమంతా భాగస్వాములమైనప్పుడే ఈ సాంఘిక సమస్యకు తుది పరిష్కారం దొరకగలదు. *

(5 వ పేజీ తరువాయి)

స్వామి యొడిలోనే, ఏ యాయుధముల చేతనోగాక స్వామి నఖములచేతనే మరణమును సంపాదించుకొన్న హిరణ్యకశిపుని కంటె వీడేమి గొప్ప; రామ రావణుల కడపటి దినము యుద్ధములో "జేతవ్య మితికాకుత్స్థః మర్తవ్య మితి రావణః" అని యాదికవిచే పరమ పరోక్ష భక్తుడుగ పేర్కొనబడిన రావణుని కంటె వీడేమి గొప్ప?; శ్రీకృష్ణుని చక్రముచేత తెగి తన తేజమునందెలయింప చేసిన శిశుపాలుని కంటె వీడేమి గొప్పయని, వీని ప్రీతినో జ్ఞాపకమునో వరప్రసాదమునో లోకము పాటింపవలెను? ఏ రాక్షసుని కయినను జన్మ తిథి నక్షత్రములు గుర్తింపబడినవా? లేక నిర్యాణ తిథినక్షత్రములుగాని గుర్తింపబడినవా? వీనికి మాత్రము ఈ ప్రత్యేక అవకాశమెక్కడిది? కాదన్నచో, శ్రీహరి వరాహావతార సందర్భమున ఆ స్వామి కరస్పర్శచే భూదేవికి పుట్టినవాడు వీడు. హిరణ్యాక్ష వధానంతరము గూడ ఉడుగని కోపముతో స్వామి భూమిని పైకెత్తెను; ఆ యాగ్రహసమయ స్పర్శచే పుట్టిన వీనికి అవలక్షణములే గలిగి ఆ హరి చేతనే నమసినాడు.

ఈ నరకాసుర వధ కథను చెప్పిన పురాణములు ప్రధానముగ మూడు. 1 విష్ణు పురాణము 2. భాగవతము 3. హరివంశము అందు విష్ణుపురాణములో నరకాసుర వధానంతరము భూదేవి. నరకునిచే హరింపబడిన అదితి కుండలములను గైకొని స్వామిని జేరి "యదాహముద్ధృతా నాథ త్వయా సూకరమూర్తినా। త్వత్స్పర్శ సంభవః పుత్రస్తథాఽయ మయ్యాజాయత॥ పం-23. సోఽయం త్వయైవ దత్తోమే త్వయైవ వినిపాతితః। గృహాణ కుండలే చేమే పాలయాస్యచ సంతతిమ్। (పం 24) అని విర్దాక్షిణ్యముగ చెప్పి, వీని కొడుకు భగవదత్తుడున్నాడు; వానిని కాపాడుమని వేడుకొన్నది. తరువాతి రెండుగ్రంథములు నంతే. కావున నరకుని ప్రీతి, నరకుని

తిరుపతిలో దేవస్థాన కాటేజీలు

దినసరి అద్దెలు

* * *

కాటేజీ పేరు		రోజువారీ అద్దె
	శ్రీ శ్రీనివాస సత్రం	
1)	రెండు పడకలు, బాత్‌రూమ్ లావేటరీ గల పై అంతస్థు గదులు.	— రు 12—00
2)	నాలుగు పడకలు, బాత్‌రూమ్, లావేటరీగల క్రింది అంతస్థు గదులు	— రు. 15—00
3)	ఒకే పడక, బాత్‌రూమ్, లావేటరీ గల ఎక్స్‌టెన్షన్ రూములు	— రు. 10—00
	శ్రీ వేంకటేశ్వర అతిథి గృహం	
	రెండు పడకలు, బాత్‌రూమ్ లావేటరీ సౌకర్యాలు గల గదులు	— రు. 16—00
	పద్మావతి అతిథి గృహం	
1)	రెండు పడకలు, బాత్‌రూమ్, లావేటరీ సౌకర్యాలుగల ఏర్‌కండిషన్డ్ గదులు	— రు. 40—00
2)	రెండు పడకలు, బాత్‌రూమ్, లావేటరీ సౌకర్యం గల డబుల్‌రూమ్‌లు	— రు. 30—00
3)	ఒకేపడక, బాత్‌రూమ్, లావేటరీ సౌకర్యం గల సింగల్‌రూములు	— రు. 20—00

* దేవస్థాన ధర్మసత్రాలలో పడకలు వగైరా పర్పాటులు లేని వసతి సౌకర్యం ఉచితమని గ్రహించ గోరుతున్నాము.

కార్యనిర్వహణాధికారి.

జ్ఞాపకము, నరకుని కిచ్చిన వర ప్రసాద మిత్యాదులేవీ యెక్కడనూ లేవు; అవి కారణముగ నీ పండుగ వానికి సంబంధించి నదిగాదు. ఇందలి 'నరక' పదము భ్రాంతిని గల్గించినది; చిత్రచిత్రదీపస్థానమున టపాకాయలు నిలిచినవంతే.

మరి నేను చెప్పిన 'నరక' (పాపఫల) ప్రాయశ్చిత్తముగ ఆశ్వయుజ కృష్ణ చతుర్దశి యందుషఃకాలమున స్నానము, యమ తర్పణమును. అలక్ష్మీనిస్సరణ సూచకముగ లక్ష్మీపూజ, దీపమాలిక లుంచవలెననుటకు :—

1. "ఆశ్వయుక్కృష్ణ పక్షస్య చతుర్దశ్యాం విధూదయే తిల తైలేన కర్తవ్యం స్నానం నరకభీరుణా"

2. 'కర్తవ్యం మంగళస్నానం నరైర్నిర యభీరుభిః'

3. చతుర్దశీ చాశ్వయుజశ్చ కృష్ణాస్వాత్యైన్దు క్షయుక్తాచ భవేత్ప్రభాతే। స్నానం సమభ్యజ్య నరైస్తు కార్యం సుగంధి తైలేన విభూతికామైః"

4. "ఆశ్వినస్యాఽసితే పక్షే చతుర్దశ్యాం విధూదయే కర్తవ్యం తిల తైలేన నరైర్నిరయ భీరుభిః"

ఇత్యాదులు కొల్లలుగ ప్రమాణింపవచ్చును. మరియు

"తైలే లక్ష్మీర్జలే గంగా దీపావళ్యాం తథా వసేత్"

"అపామార్గం భ్రామయిత్వా" "యః కుర్యాద్యమతర్పణమ్"

ఇత్యాది స్మృతి వాక్యములును లేకపోలేదు. ఆశ్విన కృష్ణ చతుర్దశి, అమావాస్య కార్తిక ప్రతిపత్తు ఈ మూడింటికి కలిపియే దీపావళి యని నామకరణమట. "దీపావళీతి సంజ్ఞం స్యా ద్యూతాది త్రిదినం క్రమాత్" అని ప్రమాణము.

ఈ నరక చతుర్దశినాడు ఉషఃకాలమున మంగళస్నానము. ఆనాటి పగలు యమ తర్పణము ఆనాటి భోజనములో మినప ఆకుకూర, ప్రదోషమునందు లక్ష్మీపూజ దీపములు చిత్ర విచిత్రములుగ నుంచుట యనునవి ప్రధానములు. ఈ చతుర్దశీ అమావాస్యల యందు ప్రదోష సమయమున కొఱవి కట్టెలతో తమ పితృ దేవతలకు మార్గ దర్శనము చేయవలయునని యున్నది. పితృపక్షమున వచ్చిన పితరులు, మనము చేసిన శ్రాద్ధతర్పణాదులచే తృప్తులై వృశ్చికమాసము వచ్చినచో వారు మరల యమలోకమున నుండవలయును. గాన పైకి ప్రయాణమగుదురు. అట్టితరి పితృప్రీతికరమైన తులా మాస కృష్ణ చతుర్దశీ అమావాస్యలందు వారికి మార్గదర్శనార్థమై కొరవులు త్రిప్పి చూపవలెను. యమతర్పణమునకు మంత్రము;—

"యమాయ ధర్మరాజాయ మృత్యవే చాంతకాయచ
వైవస్వతాయ కాలాయ సర్వభూత క్షయాయచ।।
ఔదుంబరాయ దధ్నాయ నీలాయ పరమేష్ఠినే
వృకోదరాయ చిత్రాయ చిత్రగుప్తాయవై నమః।।"

ఈ పదునాల్గు పేర్లతో ఒక్కొక్క దానికి మూడేసి దోసిళ్ళ వంతున నూగులు చేర్చి సవ్యముగనే తర్పణము చేయవలయును. యముడు ప్రేతాధిపతి గాన నూగులు, దేవత గావున సవ్యముగను తర్పణము చేయవలయును. తండ్రి బ్రతికి యున్న వారు గూడ యమ-భీష్మ తర్పణములు చేయవచ్చును. చేయవలెను.

"జీవత్పితా ఽపి వా కుర్యాత్తర్పణం యమ భీష్మయోః" అని ప్రమాణము.

పై మూడు దినములందును ప్రదోష (సాయం) సమయములందు "దీపవృక్షాశ్చ కర్తవ్యాశ్శక్త్యా దేవ గృహేషుచ"

అనియున్నది. అందువలననే ఇదిదీపావళి.

ఈ నాటికిని ఘూర్జర రాష్ట్రమునందు లక్ష్మీపూజ. కొంత దక్షిణాదిన కొఱవులు చూపుట, ఆంధ్రదేశ మందచ్చటచ్చట యమతర్పణము నుండుట గమనింపదగిన విషయము లనుకొందును.

కాలముమారి దీపములకు కొరవులకు బదులుగ టపాకాయలు, దేవతా పితృతిథికి బదులు కేవలము పండుగ దినముగ, పండుగైనందున అల్లుండ్ల కధికారము మొదలగునవి సిద్ధించినవి.

(1974నవంబర్ సప్తగిరినుండి పునర్ముద్రితం)

(8 వ పేజీ తరువాయి)
పొంది, ఉద్యానవనములో ప్రవేశించి పారిజాత వృక్షమును పెకలించుటకు ప్రయత్నించగా నందనవనపాలకులు వారించారు. వారికి కృష్ణుడు జవాబీయబోతూండగా, ప్రియుని కరసంజ్ఞచే వారించి,

"వినుడు సురేశ్వరు వనపాలకులు! వార్థి
బొడమిన యీదివ్య భూరుహమున
కింద్రాణి యెవ్వతె యింద్రుండు నెవ్వడు
తోడి యిందిరను గౌస్తుభము నెవ్వఁ
డధిపుఁడై ధరియించె నతడె చేకొనుగాక
లేకతేర యిదియేమి యొకరిసొమ్మె
యిదె నాదు విభునిచే నీవదాన్య నగంబు
నొడి యించుకొని యేగు చున్నదాన

తే. బలుకు లేటికిఁ దా వీరపత్నియేని
మీశచీదేవి తనదు ప్రాణేశుఁడైన
మఘవు నిట పంపి సత్యభామావిధేయు
వలన మరలంగఁగొను బెపో వాసితనము

వనపాలకుల కవి గర్వోక్తులుగా కన్పించినను అవిగర్వోక్తులు కావు. ఆమె అట్లు తూ.చ తప్పకుండ చేయించుకొన జాలిన దిట్ట. కృష్ణుని భార్యలందరిలో ఆమె "సౌందర్యవతి, మానవతి, మహనీయ సౌభాగ్యవతి" అందువలననే సత్యభామా విధేయుడు తన పతి అని చాటుకున్నది.

తన పంతము నెగ్గించుకొనిన సత్యను నారదుడు పొగిడి, పుణ్యక వ్రతము చేయమని ప్రేరేపించెను, దీని వల్ల భర్తను తానొక్కతే పొందవలెనను ఆకాంక్షతో సత్యసిద్ధ పడెను. ఇది ఒక నెల వ్రతము. పరిచారికలతో కాకుండ సత్యభామ సవతుల యిండ్లకు వెళ్ళి వారిని పిలచి పూజించి సత్కరించాలి. సత్య అభిమానమును చంపుకొని ఆ విషమ వ్రతానుష్ఠానమునకు సిద్ధపడింది. సత్యభామకు భర్త యెడగల ప్రేమకు పరీక్ష. భర్తప్రేమను పొందుటకు ఎట్టి సాహసమైన. త్యాగమైనచేయు గుణమామెలో వున్నది ఈ వ్రతము వలన సత్యప్రేమ పునీతమైనది. భర్త అనురాగము కన్న సత్యభామ దృష్టిలో మరేమీ ఎక్కువకావు.

"కలకాల మొక్కగతిఁబూ
నలలో దారంబు మాడ్కి నతి మదిలోనఁ
మెలగెడు పురుషుడుఁగలుగుట
తొలు జన్మము నోము ఫలము తోయజనేత్ర!

అనిభావించింది. అది ప్రేమకుపరాకాష్ట. దాని నందుటకు అభిజాత్యాహంకారములను, ఈర్ష్యాద్వేషములను పారిజాత వాంఛను తృణప్రాయముగ త్యజింప కల్గిన పతివ్రత సత్యభామ.

పుణ్యక వ్రతము వల్ల సత్యభామకు గర్వభంగమైనదని కొందరిభావన. కానీ, భర్తను సదక్షిణా యుతముగ ధారవోసి, తన దగ్గరున్న ధనకనకవస్తు సమృద్ధినిచ్చి ప్రియుని మరలకైకొనుటలో ఆమెయే విజయాన్ని పొందినదని చెప్పవచ్చును.

ఆంధ్రప్రబంధాలలో మణిహారము పారిజాతాపహరణం కాగా, అందులో నాయికమణి సత్యభామ.

*

తిరుచానూరు శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయంలో

ఆర్జిత తిరుప్పావడా సేవ

తిరుచానూరు, శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయంలో ఆర్జిత తిరుప్పావడా సేవను నూతనంగా ప్రవేశపెట్టడమైనది.

గృహస్థులు రు.1500 రుసుము చెల్లించి ఈ సేవను జరిపించుకొనవచ్చును. మొత్తం 12 మంది వ్యక్తులను ఈ సేవ తిలకించేందుకు అనుమతిస్తారు. తిరుప్పావడా ప్రసాదంతోబాటు నాలుగో వంతు సోల లేక పడి లడ్డు, వడ, అప్పం, దోసె, ప్రసాద పణ్యారాలు గృహస్థుకు ఇవ్వబడుతవి. గృహస్థుకు వస్త్ర బహుమానం కూడా వుంటుంది. భక్తులీ సదవకాశాన్ని వినియోగించుకొని తరింపవచ్చును.

తి. తి. దేవస్థానం
తిరుపతి.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానము తిరుమల

1-3-79 నుండి

నిత్యపూజ. దర్శనాదికముల కార్యక్రమము

శని, ఆది, సోమ మరియు మంగళవారములు

ఉదయము 3-00 నుండి 3-30 వరకు సుప్రభాతము
,, 3-30 నుండి 3-45 వరకు శుద్ధి
,, 3-45 నుండి 4-30 వరకు తోమాలసేవ
,, 4-30 నుండి 4-45 వరకు బంగారు వాకిలివద్ద కొలువు: పంచాంగ శ్రవణం,
,, 4-45 నుండి 5-30 వరకు మొదటి అర్చన
,, 5-30 నుండి 6-00 వరకు మొదటిఘంట బలి మరియు శాత్తుమొర
, 6-00 నుండి మ 12-00 వరకు సర్వదర్శనము
మధ్యాహ్నం 12-00 నుండి 1-00 వరకు రెండవఅర్చన,(ఏకాంతం)
,, 1-00 నుండి 8-00 వరకు సర్వదర్శనం
రాత్రి 8-00 నుండి 9-00 వరకు శుద్ధి, రాత్రికైంకర్యము
,, 9-00 నుండి 12-00 వరకు సర్వదర్శనం
,, 12-00 నుండి 12-30 శుద్ధి

12-30 ఏకాంతసేవ

గురువారము

తిరుప్పావడ

ఉదయము 3-00 నుండి 3-30 వరకు సుప్రభాతం
,, 3-30 నుండి 3-45 వరకు శుద్ధి
,, 3-45 నుండి 4-30 వరకు తోమాలసేవ.
,, 4-30 నుండి 4-45 వరకు బంగారువాకిలివద్ద కొలువు మరియు పంచాంగ శ్రవణము
,, 4-45 నుండి 5-30 వరకు మొదటి అర్చన,
,, 5-30 నుండి 6-00 వరకు మొదటిఘంట, బలి శాత్తుమొర
,, 6-00 నుండి 8-00 వరకు సళ్ళింపు, 2 వ అర్చన (ఏకాంతం), తిరుప్పావడ, అలంకరణం, ఘంట ఇత్యాది
,, 8-00 నుండి రాత్రి 8-00 వరకు సర్వదర్శనం
సాయంకాలం 8-00 నుండి 10-00 { వరకు శుద్ధి ఇత్యాది / పూలంగి సమర్పణ / రాత్రి కైంకర్యము, ఘంట }
రాత్రి 10-00 నుండి 12-00 వరకు పూలంగిసేవ
,, 1 -00 నుండి 12-30 వరకు శుద్ధి
,, 12-30 ఏకాంతసేవ

బుధవారము

సహస్రకలశాభిషేకం

ఉదయం 3-00 నుండి 3-30 వరకు సుప్రభాతము
,, 3-30 నుండి 3-45 వరకు శుద్ధి
,, 3-45 నుండి 4-30 వరకు తోమాలసేవ
,, 4-30 నుండి 4-45 వరకు బంగారువాకిలివద్ద కొలువు పంచాంగశ్రవణం
,, 4-45 నుండి 5-30 మొదటి అర్చన
,, 5-30 నుండి 6-00 మొదటిఘంట, బలి, శాత్తుమొర
,, 6-00 నుండి 8-00 సహస్ర కలశాభిషేకము
,, 8-00 రాత్రి 8-00 వరకు సర్వదర్శనం
రాత్రి 8-00 నుండి 9-00 వరకు శుద్ధి ఇత్యాది
,, 9-00 నుండి 12-00 వరకు సర్వదర్శనం
,, 1 -00 నుండి 12-30 వరకు శుద్ధి
రాత్రి 1. -30 ఏకాంతసేవ

శుక్రవారము

అభిషేకము

ఉదః 3-00 నుండి 3-30 వరకు సుప్రభాతము
,, 3-30 నుండి 5-00 వరకు సళ్ళింపు మరియు నిత్యకట్ల కైంకర్యములు (ఏకాంతము)
,, 5-00 నుండి 7-00 వరకు అభిషేకము (రు. 450/- రు. 250: రు. 100/- వారికి మాత్రమే ప్రవేశం
,, 7-00 నుండి 8-30 వరకు సమర్పణము
,, 8-30 నుండి 9-30 వరకు తోమాలసేవ మరియు అర్చన (ప్రత్యేకం) ఘంట, బలి, మరియుశాత్తుమొర
,, 9-30 నుండి 10-00 వరకు రెండవ గంట, బలి, శాత్తుమొర
10-00 నుండి రాత్రి 8-00 వరకు సర్వదర్శనం
రాత్రి 8-00 నుండి 9-00 వరకు శుద్ధి రాత్రి కైంకర్యము
రాత్రి 9-00 నుండి 12-00 సర్వదర్శనం
,, 12-00 నుండి 12-30 వరకు శుద్ధి
12-30 ఏకాంతసేవ

గమనిక :- 1) పైకార్య క్రమములో సమయాను కూలముగాను ప్రత్యేక కార్యక్రమముల వలనను మార్పులు చేయబడవచ్చును. 2) సుప్రభాత దర్శనమునకు రు. 25/- టిక్కెట్టువారు మాత్రమే అనుమతింపబడుదురు. 3) రు 25/- టిక్కెట్లు తిరుమలలోనూ దేశంలో ఆంధ్రాబ్యాంకువారి వివిధ కేంద్రములలోనూ లభించును 4) ప్రత్యేక దర్శనం టిక్కెట్లు గలవారు లోగడవలె ధ్వజస్తంభంవద్దగాక మహాద్వారము క్యూలో చేర్చబడుదురు. 5) రు 200/-ల ఆమంత్రణోత్సవం టిక్కెట్టుపై తోమాలసేవ, అర్చన ఏకాంతసేవలకు మాత్రమే అనుమతి. ఇద్దరు మాత్రమే అనుమతింపబడుదురు. 6) అర్చన, తోమాలసేవ, ఏకాంతసేవలో దర్శనాంతరపు టిక్కెట్లుగాని రు. 25/ టిక్కెట్లుగాని అమ్మబడవు.

పేష్కార్ ; శ్రీవారి ఆలయం, తిరుమల

ఈ మాసం మీ అదృష్టం!

మేషం
(అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పా.)

రాహువువలన చింత, శని ద్వారా వివాదాలు, లేదా ధననష్టం, లేదా కుమారులు కుమార్తెల నుండి ఎడబాటు. గురువు ద్వారా ధనప్రాప్తి, నూత్నవస్త్రాలు, లేదా సేవకులు, శృంగారం లేదా వాహనయోగం లేదా నూత్నగృహప్రాప్తి, కుజునిద్వారా జ్వరం లేదా ఉదరబాధ లేదా దుస్స్వప్నాలవల్ల చింతలు. 17 వ తేది వరకూ రవి అనుకూలుడు. ఆరోగ్యం, విజయం ఆ తరువాత రవిద్వారా ప్రయాణం. ఉదర బాధ. శుక్రుడు అనుకూలం కానందువల్ల అనారోగ్యం, అవమానం లేదా స్త్రీ సంబంధమైన చికాకులు. బుధునివల్ల 24 వ తేది వరకూ వివాదాలు ఆ తర్వాత ధనప్రాప్తి, నూత్నవస్త్రాలు లేదా సంతానయోగం.

వృషభం
(కృత్తిక 2,3,4.పా. రోహిణి, మృగశిర 1, 2. పా.)

రాహువుద్వారా వివాదాలు. శని వల్ల ధననష్టం, మిత్రులతో వివాదం లేదా బంధువులనుండి వేర్పాటు. గురువుద్వారా బంధు సంబంధమైనచికాకులు. కుజునివల్ల అక్రమ ధనం లేదా పుత్రులనుండి సంపదప్రాప్తి. 6 వ తేది వరకు శుక్రుని అనుకూల్యంవల్ల బంధువులరాక, పెద్దల ప్రశంస లేదా ధనం స్నేహితులు లేదా సంతానయోగం లేదా శృంగారం. ఆ తర్వాత శుక్రుడు వివాదాలకు, అనారోగ్యానికి కారకుడు. 17 వ తేది వరకు రవి ప్రతికూలతవల్ల అనారోగ్యం శత్రువులవల్ల చికాకులు తర్వాత కాలంలో రవిద్వారా ఆరోగ్యం, జయం. 24 తేది వరకు బుధుని అనుకూల్యంవల ధనం, విజయం ఆ తర్వాత వివాదాలు.

మిథునం
(మృగశిర 3,4 పా. ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1,2,3 పా.)

రాహువు ద్వారా ధనప్రాప్తి, శని మూలంగాకూడ ధనం జయం, ఆరోగ్యం, సేవకులు లేదా వాహనయోగం. గురువు ద్వారా నిరాశ. కుజునివల్ల వివాదాలు, ఉద్యోగ సంబంధమైన ఆందోళన లేదా అనారోగ్యం లేదా గృహంలో దొంగతనం శుక్రుని మూలంగా స్నేహితులు, బంధువుల రాక, పెద్దల ప్రశంస. రవివల్ల అనారోగ్యం లేదా శత్రువులవల్ల చికాకులు బుధుని ద్వారా 24 వ తేది వరకు భార్యాపుత్రులతో తగాదాలు ఆ తర్వాత ధనం విజయం

కర్కాటకం
(పునర్వసు 4 పా. పుష్యమి, ఆశ్రేష.)

రాహువు ద్వారా ధననష్టం. శని వల్ల ధనాభావం. రాహు శనుల ప్రభావాన్ని గురువు పరిహరిస్తాడు. కుజునివల్ల అనారోగ్యం. శుక్రునివల్ల మిత్రులు, ధనం, నూత్నవస్త్రాలు, లేదా విజయం. రవివలన 17 వ తారీఖు వరకు ధనం, గౌరవం, తరువాత అనారోగ్యం. బుధుని వలన 24 తారీఖువరకు ధనం, ఇంటిలో వస్తుసమృద్ధి తర్వాత కాలంలో భార్యాబిడ్డలతో తగాదా

సింహం
(మఖ, పూ. ఫ, ఉత్తర 1వ పా.)

రాహువు వలన ఆందోళన. శనివలన ప్రయాణం, ప్రయాస, లేదా ధననష్టం, లేదా కుమారుల నుండి వివాదాలు. లేదా అయినవారినుండి వేర్పాటు లేదా బంధువులకు మోసం. గురువువల్ల వివాదాలు, ధననష్టం, గౌరవభంగం. కుజుని వలన ధనాభావం లేదా భార్యకు అసంతుష్టి లేదా నేత్రబాధ లేదా అనారోగ్యం. శుక్రునివలనధనం లేదా గౌరవం లేదా నూత్నవస్త్రాలు లేదా జయం లేదా సంతానం. రవివలన 17 వ తేది వరకు ధననష్టం నేత్రబాధ, మోసం తర్వాత ధనం, విజయం, బుధుని వలన మిత్రప్రాప్తి, కాని తన ప్రవర్తన కారణంగా భయం, తర్వాత జయం, గౌరవం.

కన్య
(ఉత్తర 2, 3, 4 పా. హస్త; చిత్ర 1, 2 పా.)

రాహువు వలన ధననష్టం, శని వలన ఆందోళన. గురువు వలన ప్రయాణం. ప్రయాస, కుజుని వలన ధనం, జయం, శుక్రునివలన శృంగారం, ధనం, గౌరవం, జయం, నూత్న వస్త్రాలు రవి వలన ఉదర బాధ, లేదా ప్రయాణం, లేదా ధననష్టం, లేదా నేత్రబాధ. బుధుని వలన 24 వ తేది వరకు ఆరోగ్యం. తర్వాత స్నేహితులు, తన ప్రవర్తన కారణంగా భయం,

తుల
(చిత్త 3, 4 పా: స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పా;)

రాహువు వలన సౌఖ్యం. శని వలన ధనం, శృంగారం. గురువు వలన ధనం, కుజుని వలన ధనం. రవి వలన ప్రయాణం, ఉదరబాధ లేదా ధననష్టం, శుక్రుని వలన 6 వ తేది వరకు శృంగారం, ధనం గౌరవం, లేదా సంతానం. బుధుని వలన 24 వరకు తగాదాలు, చెడు సలహాల మూలంగా ధననష్టం, తర్వాత అగౌరవం.

వృశ్చికం
(విశాఖ 4 పా. అనూరాధ, జ్యేష్ఠ)

రాహువు వలన తగాదాలు. శని వలన ధననష్టం, అగౌరవం. గురువు వలన ధననష్టం, గౌరవభంగం. కుజుని వలన ధననష్టం, లేదా గౌరవభంగం, రవి వలన 17 వ తేది వరకు దృఢారోగ్యం, గౌరవం జయం తర్వాత ధననష్టం, శుక్రుని వలన

(40వ పేజీలో చూడుడు)

విశ్వవిద్యాలయ రజతోత్సవం

తిరుపతి శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం ఇటీవల రజతోత్సవం జరుపుకొంది. రాష్ట్రపతి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డి ఈ కార్యక్రమాలలో పాల్గొనేందుకుగాను తిరుపతికి సెప్టెంబరు 1వ తేది సాయంత్రం వచ్చి 2వ తేది ఉదయం తిరుమలలో శ్రీవారి దర్శనం అనంతరం తిరుపతిలోని విశ్వవిద్యాలయ క్రీడాస్థలంలో ఏర్పాటైన ప్రత్యేక సభలో పాల్గొని కార్యక్రమాలను ప్రారంభించారు.

రాష్ట్రగవర్నర్, విశ్వవిద్యాలయ అధ్యక్షులు, శ్రీ కె. సి. అబ్రహామ్ విశ్వవిద్యాలయంలో విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులకు వుండవలసిన సత్సంబంధాలను గురించి విద్యారంగంలో ఉన్నత ప్రమాణాలను గురించి ప్రసంగించారు. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చెన్నారెడ్డి ఈ విశ్వవిద్యాలయ అభివృద్ధికి కొత్తగా ఏర్పరచబోయే సాంకేతిక కళాశాలలకు యథాశక్తి ప్రభుత్వం సహాయం చేస్తుందని హామీఇచ్చారు. రాష్ట్రపతి శ్రీ సంజీవరెడ్డి శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాలయం చరిత్రను సమీక్షించి ఈ విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనకు మూల పురుషులైన స్వర్గీయ ప్రకాశం పంతులుకు నివాళు లర్పించారు.

నేటి విద్యా విధానంలో ప్రగతి ఎంతగా కన్పించినా జీవన విధానానికి అవసరమైన నైతిక మౌల్యాలకు మనం దూరమౌతున్నామని సచ్ఛీలం, త్యాగనిష్ఠ, కర్తవ్య పరాయణత కల జాతిని రూపొందించేందుకు విశ్వవిద్యాలయాలు కేంద్రస్థానాలు కావాలని, ఎటువంటి క్లిష్టపరిస్థితులలోనైనా స్వయంగా నిర్ణయించుకోగల ఆత్మస్థైర్యం అలవరచుకోవాలనీ త్యాగశీలురవల్లనే సమాజానికి ప్రగతి అని ఉద్ఘాటించారు సభాసీనులైన మంత్రులు శ్రీ భవనం వెంకట్రామ రెడ్డి రజతోత్సవ సంచికను విడుదల చెయ్యగా, రెవిన్యూమంత్రి శ్రీ జనార్ధన రెడ్డి సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలను, దేవాదాయమంత్రి శ్రీ పి. వి. చౌదరి వస్తు ప్రదర్శనను ప్రారంభించారు. నాటి ఉపముఖ్యమంత్రి ఈనాటి రాష్ట్రపతికి గౌరవ సూచకంగా విశ్వవిద్యాలయం పక్షాన డాక్టర్ చెన్నారెడ్డి మొమెంటోను బహుకరించారు.

విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షుడు

వార్తాలహరి

డాక్టర్ శాంతప్ప తమ స్వాగతోపన్యాసంలో విశ్వవిద్యాలయం వివిధ రంగాలలో జరుగుతున్న ప్రగతికి ప్రతిబింబమని అన్నారు. విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రార్ శ్రీ ఎం. జి. కేశవమూర్తి సభకు వందన సమర్పణచేశారు.

ఈ రజతోత్సవాలను పురస్కరించుకొని విశ్వవిద్యాలయంలోని వివిధశాఖలు తమతమ విభాగాల ప్రదర్శనలను నిర్వహించాయి. దేవస్థానంకూడా ఒక ఉద్యాన ప్రదర్శనను నిర్వహించింది. విశ్వవిద్యాలయ మాజీ ఉపాధ్యక్షులు డాక్టర్ డి. జగన్నాధరెడ్డి ఈ ప్రదర్శనను ప్రారంభించారు దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి ఆహూతులుగా పాల్గొన్నారు.

వేదపారాయణ పథకం

దేశంలోని దేవాలయాలన్నింటిలోనూ వేదపారాయణదారులను నియమించే ప్రతిపాదన నొకదాన్ని సెప్టెంబర్ 1 తేదిన జరిగిన సమావేశంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన నిర్వాహకమండలి పరిశీలిం

భారత మాజీప్రధాని శ్రీ మురార్జిదేశాయ్ సెప్టెంబర్ 18 తేదీన తిరుమలకు విచ్చేసిన సందర్భంలో వారికి దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ ప్రసాద్ స్వాగతం పలుకుతున్న దృశ్యం.

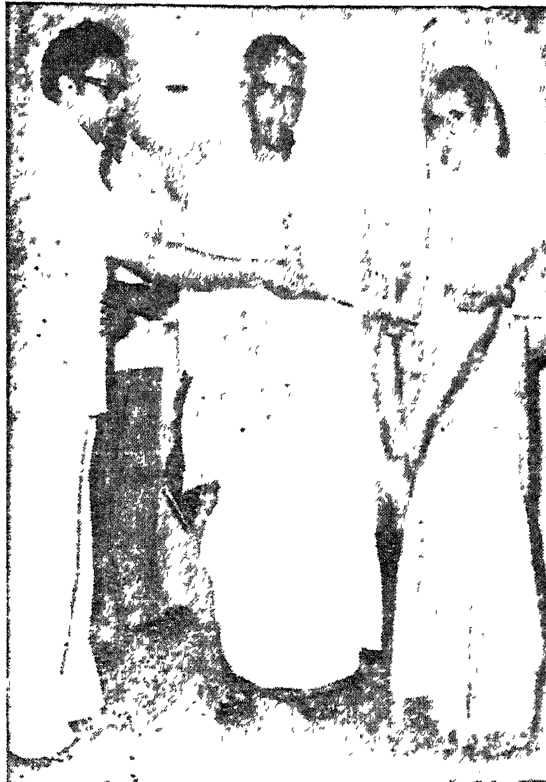
చింది, హిందూమతప్రచారం దేవస్థాన ప్రధానకర్తవ్యమని టి. టి. డి. కొత్త చట్టం నిర్దేశిస్తోంది. కాబట్టి వేదపారాయణ పథకాన్ని రాష్ట్రేతరప్రాంత దేవాలయాలకుకూడా విస్తరింపచేయడం వాంఛనీయమని నిర్వాహకమండలి అభిప్రాయపడింది. దరిమిలా అన్యరాష్ట్రాలలోని ప్రసిద్ధ దేవాలయాలు కొన్నింటిని, మతాధిపతులు పీఠాధిపతులు తదితర ధార్మిక గురువుల సక్రమ నిర్వహణలో వున్న వాటిని, ఎంపికచేసి ఆ ఆలయాలలో వేద పారాయణదారుల నియామకానికి తగిన చర్యలు తీసుకొనవలసిందిగా నిర్వాహక మండలి కార్యనిర్వహణాధికారిని కోరడం జరిగింది.

ఆస్థానోత్సవం

అక్టోబర్ 20 తేదిన దీపావళి పర్వదినాన తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలో 'ఆస్థానోత్సవం' నిర్వహించ బడుతుంది. ఆ ఉత్సవపుఏర్పాట్లు నిమిత్తంగా అక్టోబర్ 19తేదిన శ్రీవారి ఆలయంలో ముఖ్యమైన ఆర్జితసేవలు కొన్నింటిని రద్దుచేయడమైనది. 19 వ తేదిన శ్రీవారి ఆలయంలో కల్యాణోత్సవం, వసంతోత్సవం, బ్రహ్మోత్సవం, తిరుప్పావడా, సహస్ర కలశాభిషేకం, ఊంజల్ సేవ, ప్లవోత్సవం, వాహన సేవ వంటి ఆర్జిత సేవలకు అవకాశం లేదు.

శ్రీ వేంకటేశ్వర పంచరత్నమాల

ముప్పది రెండువేల పదకవితాప్రసూనాలద్వారా తిరుమలేశుని పాదపూజ సల్పి పరమధన్యతనందిన పదకవితా పితామహుడు శ్రీ తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల సంకీర్తన ప్రచారాన్ని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం తన పవిత్ర బాధ్యతగా స్వీకరించి, నెరవేర్చుతున్న విషయం సర్వులకూ విదితమే।

భారత మాజీప్రధాని శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ సెప్టెంబర్ 6 వ తేదిన తిరుమల శ్రీవారి ఆలయాన్ని సందర్శించినపుడు వారికి ఫోటో ఆల్బమ్ బహూకరిస్తున్న దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి మధ్యలో రాష్ట్రముఖ్యమంత్రి డా॥ చెన్నారెడ్డి.

ఆ బాధ్యతలో ఒక భాగంగా శ్రీ అన్నమాచార్యులవారి ఎన్నికచేసిన కీర్తనలు కొన్నింటిని విశ్వవిఖ్యాతినందిన కర్ణాటక సంగీతగాయని శ్రీమతి ఎమ్.ఎస్. సుబ్బులక్ష్మిగారిచే పాడించి వీటిని "శ్రీవేంకటేశ్వర పంచరత్నమాల" పేరిట ఐదు లాంగ్ ప్లే రికార్డులుగా విడుదల చేసేందుకు దేవస్థానం చర్యలు తీసుకొన్నది- వీటిలో మొదటి లాంగ్ప్లే రికార్డును అక్టోబర్ 1 తేది విజయదశమి పర్వదినాన తిరుమలలో శ్రీ స్వామివారికి అంకితమివ్వడం జరుగుతుంది.

ఈ లాంగ్ప్లే రికార్డును అక్టోబర్ 4 తేదిన భారత రాష్ట్రపతి శ్రీ నీలం సంజీవ రెడ్డిగారు న్యూఢిల్లీలోనూ ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చెన్నారెడ్డిగారు అక్టోబర్ 6 తేదిన హైదరాబాద్లోనూ అక్టోబర్ 8 తేదిన భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయి బాబా పుట్టపర్తిలోనూ విడుదల చెయ్యగలరని భావిస్తున్నారు. అక్టోబర్ 5 తేది నుంచి 12 తేది వరకూ బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు, బెంగుళూరు వంటి ముఖ్య కేంద్రాలలో శ్రీవేంకటేశ్వర పంచరత్నమాల విడుదల వారోత్సవాలు వుంటవి. లండన్, అమెరికాలలోకూడా దీని విడుదల జరుగుతుంది.

ॐ

(37 వ పేజీ తరువాయి)

6 తేది వరకు ధనం, స్నేహితులు, నూత్న వస్త్రాలు తరువాత 24తేది వరకు స్తబ్ధుడు. తర్వాత శృంగారం, సుఖం, బుధుని వలన 24 తేది వరకు శత్రువులు, అగౌరవం, లేదా అనారోగ్యం తర్వాత వివాదాల మూలంగా లేదా చెడు సలహాల మూలంగా ధననష్టం.

ధనుస్సు

(మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1 పా.)

రాహువు వలన పాపాచరణం. శని వలన శత్రువులు లేదా అనారోగ్యం. గురువు వలన ధనం, జయం లేదా సంతానం. కుజుని వలన ధననష్టం, అగౌరవం, శరీరానికి హాని, రవివలన గౌరవం, ధనం, జయం, ధృఢారోగ్యం, బుధుని వలన 24 తేది వరకు ధనం, లేదా శృంగారం, లేదా వాహనయోగం, లేదా సంతానం, తర్వాత శత్రువులు అనారోగ్యం అగౌరవం, శుక్రుని వలన 6 తేది వరకు అగౌరవం, వివాదాలు 24 తేది వరకు ధనం స్నేహితులు, నూత్నవస్త్రాలు తర్వాత స్తబ్ధుడు.

మకరం

(ఉత్తరాషాఢ 2, 3, 4 పా. శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1.2 పా)

రాహువు వలన ఆందోళన శని వలన అయినవారినుండి వేర్పాటు గురువువలన అనారోగ్యం, ప్రయాణం, ప్రయాస, కుజునివలన భార్యతో కలహం ఉదర లేదా నేత్రబాధ. రవివలన 17 తారీఖు వరకు అనారోగ్యం లేదా ధననష్టం నిస్పృహ తర్వాత జయం, బుధునివలన ధనం. జయం, సుఖం, వాహనం, లేదా సంతానం శుక్రునివలన 6 తారీఖు వరకు ధనం, నూత్నవస్త్రాలు లేదా శృంగారం, లేదా పుణ్యకార్యం. 29 వరకు వివాదాలు, గౌరవ భంగం తర్వాత స్నేహితులు, ధనం, లేదా నూత్నవస్త్రాలు

కుంభం

(ధనిష్ఠ 3,4 పా. శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పా)

రాహువువలన వివాదాలు. శనివలన ప్రయాణం, గురువువలన ధనం, శృంగారం. కుజునివలన ధనం, జయం. రవివలన 17 తారీఖువరకు అనారోగ్యం లేదా భార్యకు అసంతుష్టి. తర్వాత ధననష్టం. లేదా నిరాశ. లేదా అనారోగ్యం బుధుని వలన 24 వరకు నిరాశ తర్వాత కాలంలో ధనం, జయం, శృంగారం. శుక్రునివలన ధనం, శృంగారం, లేదా నూత్నగృహం, లేదా పుణ్యకార్యం, లేదా నూత్నవస్త్రాలు.

మీనం

(పూర్వాభాద్ర 4 పా, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి.)

రాహువువలన ధనం. శనివలన ధృఢారోగ్యం, జయం. గురువువలన మనశ్శాంతికి భంగం. కుజునివలన శత్రువులు లేదా అనారోగ్యం, కుమారుడు లేదా కుమార్తెల మూలంగా ఆందోళన. రవి వలన 17 వరకు ప్రయాణం, లేదా ఉదరబాధ తర్వాత భార్యకు అసంతుష్టి లేదా అనారోగ్యం. శుక్రునివలన 6 తేది వరకు స్త్రీలమూలంగా ఆందోళన. తర్వాత శృంగారం, నూత్నవస్త్రాలు లేదా నూత్న గృహం. బుధునివలన 24 వరకు ధనం లేదా నూత్నవస్త్రాలు లేదా జయం, లేదా సంతానయోగం, తర్వాత ప్రయత్నాలలో అవరోధాలు.

*

చందాదారులకు విజ్ఞప్తి

సప్తగిరి మాసపత్రిక చందాదారులలో దిగువ పేర్కొన్న సంఖ్య వారి చందా 31-10-79 తేదీకి అంతమగును. చందాదారులు ఈ విషయమును గమనించి M. O. ద్వారా దిగువ పేర్కొనిన ప్రకారము మనియార్డరు కూపనునందు తమ చందా సంఖ్య పూర్తి విలాసమును పేర్కొని, త్వరలో చందా పంపనియెడల ఆ తేది దరిమిలా పత్రిక పంపబడదు

చందాదారుల నంబర్లు మార్చబడినవి. కొత్తనంబర్లు దిగువ పేర్కొనబడినవి తమకు పంపిన పత్రిక అడ్రసు పేపరుమీద నున్న నంబరును క్రొత్త నంబరుగా గమనింప ప్రార్థన

36 39 45 54 56 62 139 141 174 254 270 304 335 405 406 407 408 416 420 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 602 604 605 606 608 616 633 859 875 876 877 947 1049 1693 1718 1719 1720 1722 1725 1744 1745 1751 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1760 1761 1762 1764 1766 1767 1768 1769 1771 1772 1774 1775 1777 1778 1779 1780 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1801 1802 1804 1805

గమనిక :- (1) సప్తగిరి చందాలు 16 తేదిలోగా చేరునట్లు పంపవలెను. ఆ తరువాత చేరిన చందాలకు మరునెలనుండి మాత్రమే పత్రిక పంపబడును.

(2) కొత్త చందాదారులు కూపనులో 'కొత్తచందా' అని పేర్కొనవలెను. పాత వారు కూపనులో తమ చందా సంఖ్య నమోదు చేయవలెను

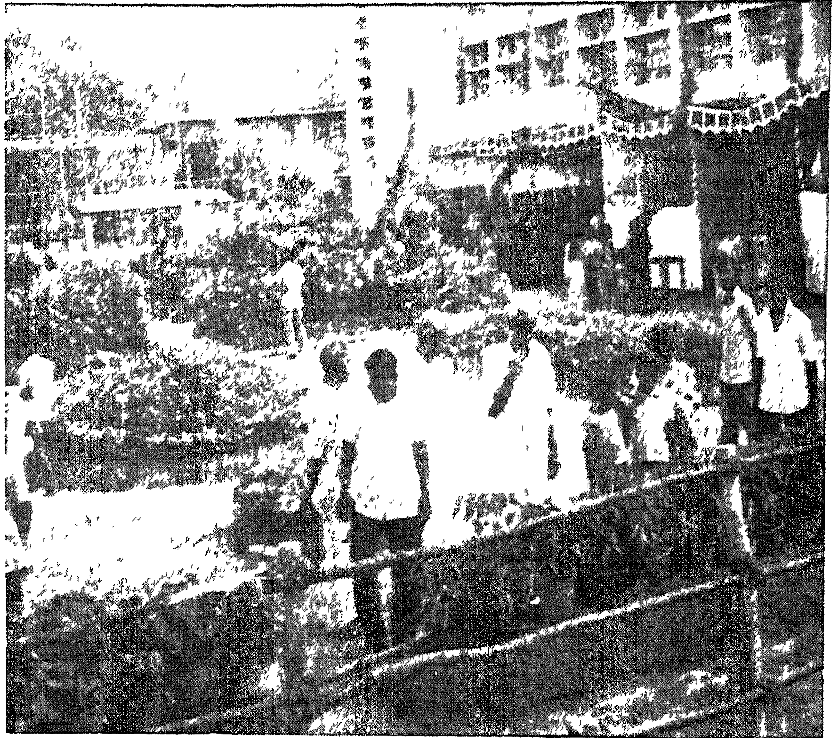
(3) సప్తగిరి చందాలు ఈ క్రింది అడ్రసుకే తమ పిన్‌కోడ్ తెలియజేస్తూ పంపవలయును.

సప్తగిరి మాసపత్రిక సం॥ చందా రు 6/-

ఎడిటరు
పబ్లికేషన్ సెక్షన్
ప్రెస్ కాంపౌండ్, తిరుపతి 517501.

Edited and Published on behalf of T. T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T. T. D. Press by M. Vijayakumar Reddy, Manager T. T. D. Press Tirupati-517501

85 లక్షల వ్యయంతో నిర్మించ తలపెట్టిన "క్యూకాంప్లెక్స్" నమూనా ప్రణాళికను దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి రాష్ట్రపతికి చూపించారు.

అనంతరం రాష్ట్ర రహదారి రవాణా శాఖవారు 35 లక్షల వ్యయంతో తిరుమలపై నిర్మించిన బస్టాండుకు రాష్ట్రపతి ప్రారంభోత్సవం కావించారు. బహుక్లుప్తంగా, నిరాడంబరంగా జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో రాష్ట్ర రవాణామంత్రి, రవాణాశాఖ అధ్యక్షులు తదితరులు తిరుమల యాత్రికులకు రాష్ట్ర రవాణాశాఖ చేస్తున్న సదుపాయాలను వివరించారు—ఆ తర్వాత శ్రీ సంజీవరెడ్డి తిరుపతికి బయలుదేరివెళ్ళారు.

*

ఉద్యానవిభాగ ప్రదర్శనం

శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వ విద్యాలయ రజతోత్సవాల సందర్భంగా యూనివర్శిటీ ప్రాంగణంలో ఏర్పాటైన కొన్ని వైజ్ఞానిక ప్రదర్శనలలో దేవస్థానంవారి ఉద్యానవనం చూపరులను విపరీతంగా ఆకర్షించింది. తిరుమలలో గల దేవస్థానం ఉద్యానవనాలన్నింటికి ఇది ఒక ప్రతిరూపంగా కనుపట్టింది. వివిధ రకాల పుష్పజాతులతోబాటు హైబ్రిడ్ వంగ, టమేటో. మిరప వంటి కూరగాయలనుకూడా ఇందులో ప్రదర్శించారు. విశ్వవిద్యాలయ మాజీ ఉపాధ్యక్షులు డాక్టర్ డి. జగన్నాధరెడ్డిగారు ఈ ఉద్యానవనానికి ప్రారంభోత్సవం జరిపారు. ఆంధ్రకేసరి శ్రీ ప్రకాశంపంతులు, విశ్వవిద్యాలయ ప్రథమ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ గోవిందరాజులునాయుడు స్మృత్యంకంగా రెండు క్రోటన్‌జాతులకు వారి పేరిట నామకరణం చెయ్యడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో దేవస్థానం పక్షాన నిర్వాహకమండలి అధ్యక్షులు డాక్టర్ ఎన్. రమేశన్‌గారు కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ ప్రసాద్‌గారు ఆహుతులుగా పాల్గొన్నారు. అతిస్వల్ప వ్యవధిలో ఇంతటి శోభాయమానమైన ఉద్యానవనానికి రూపకల్పన చేసిన దేవస్థాన ఉద్యానవనాల సూపరింటెండెంట్ శ్రీ తమ్మన్న (చిత్రంలో కుడినుండి మూడవ వ్యక్తి) గారి సామర్థ్యం అందరి ప్రశంసలను అందుకోగలిగింది.

మానవ - మాధవ సేవలు కలిసివచ్చే కలియుగ వైకుంఠ సేవ

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామివారిని దర్శించవచ్చే యాత్రికులకు

అన్నప్రసాద వినియోగపథకము.

* సుమారు 1300 సంవత్సరాలకుపైగా అవిచ్ఛిన్నంగా ఆగమోక్తంగా ఆరాధన జరుగుతున్న ఏకైక దేవాలయం, శ్రీవేంకటేశ్వరాలయం బ్రహ్మోత్సవాది ప్రత్యేక సందర్భాలలో 50 లేక 60 వేలకు నడుమ, సాధారణ దినాలలో 20 లేక 25 వేలకు నడుమ, భక్తులు రోజూ దర్శించే దివ్యక్షేత్రం

* ఆసేతుహిమాచలం ఆరాధ్యదైవమైనమూర్తి శ్రీవేంకటేశ్వరుడు వేలాది భక్తులు ఆర్థిక స్తోమతలేని వారు ఉన్నదంతా వెచ్చించి శ్రీవారి దర్శనంకోసం కొండకు నడిచివస్తారు. తిరిగి తమతోపాటు శ్రీవారి ప్రసాదాన్ని తీసుకొనివెళ్ళి బంధుమిత్రులకు పంచుకోవాలన్న ఆరాటం సాధారణంగా వారికి వుంటుంది

* అటువంటి పేదయాత్రికులకు ఈ ప్రసాదాలను ఉచితంగా లభింపజేయగల్గితే అంతకుమించిన సేవలేదు.

* ఈ ఉద్దేశ్యంతోనే దేవస్థానం మధ్యతరగతి కుటుంబీకులుకూడ ఈ ధర్మకార్యక్రమంలో పాల్గొనేందుకు వీలుగా ఒక ప్రణాళికను ఏర్పాటుచేసింది. దాని ముఖ్యాంశాలు యివి .

శ్రీవేంకటేశ్వర నిత్యప్రసాద ధర్మాదాయ పథకంపేర జరిగే యీ కార్యక్రమంలో రు. 500/- "దేవస్థానం నిధి"గా యేర్పాటుచేసి ఎవరైనా పాల్గొనవచ్చును. ఈ నిధి బ్యాంకులో మూలధనంగా వుంచబడుతుంది దానిమీద సాలీనా వచ్చే వడ్డీతో ప్రతి సంవత్సరము 20 లడ్డూలు లేదా 15 వడలు లేదా 20 అన్నపు పొట్లాలను దాత పేర్కొన్న దినాన క్యూలైనులోని పేదయాత్రికులకు పంచటం జరుగుతుంది

* ఇది శాశ్వతనిధి కనుక ఒకసారి ఏర్పాటుచేస్తే దానిపైనవడ్డీ నిరవధికంగా వస్తూనేవుంటుంది దాత తనకు తమవారి పుట్టినతేది లేదా కల్యాణదినాలు లేదా తల్లి లేదా తండ్రి పుణ్యదినం లేదా తమకు ముఖ్యమనిపించిన తేదిని తెలిపితే ఆరోజున అతనిపేర లేదా అతడుపేర్కొన్న యితరులపేర యీ ప్రసాదం పంచడం జరుగుతుంది.

* ఆ నిర్ణీతదినాన ఉదయంపూట స్వామివారి దర్బారులో ఆదాతపేరు గోత్రం పేదయాత్రికులకు విరాళ మేర్పాటుచేసినట్లు అతని పేర ప్రసాదం పంపిణీ జరుపబోతున్నట్లు విన్నవించడం జరుగుతుంది.

* ఈ విధంగా రు. 500/- పద్ధతిన ఒక్కొక్కరు ఎన్నిరోజులకైనను యేర్పాటు చేయవచ్చును.

* ఈ విధంగా పది నిధులు లేదా ఒకేసారికి రు. 5000/- నిధి యేర్పాటుచేసినవారు నిర్ణీతదినాన సకుటుంబంగా ఆకార్యక్రమానికి హాజరుకావడమేకాక శ్రీవారిని దర్శనంచేసుకోవచ్చును.

* ఈప్రణాళికకు నిధి స్వీకరణ వెంటనే ప్రారంభమౌతుంది. ప్రసాదవినియోగం 1980 సంవత్సరంలో వచ్చే ఉగాదినాడు ప్రారంభమౌతుంది.

* శ్రీవారి దర్శనానికి వచ్చే యాత్రికసందోహంలో అతి పేదవారి సేవలో తరతమ భేదం లేకుండా అందరూ పాల్గొని శ్రీవారి ఆశీస్సులు పొందేటందుకు అపూర్వ అవకాశం.

* ఈ ప్రణాళికక్రింద చెల్లించిన డబ్బుమీద ఆదాయపుపన్నునుండి మినహాయింపు లభిసుందిగనుక దీనిక్రింద తమ విరాళములను పేర్కొని మినహాయింపు పొందవచ్చును.

* మానవసేవ, మాధవసేవ కలిసివచ్చిపుణ్యం రెండింతలుగా రాగల అపూర్వ అవకాశాన్ని ప్రతిభక్తుడు వినియోగించుకొని గోత్రం, లేదా ఇంటిపేరు, దాతపేరు, వినియోగం జరపవలసిన ప్రసాదంపేరు, వినియోగం జరపవలసిన తేది పేర్కొని విరాళాలు పంప అభ్యర్థన.

* 'విరాళాలను, ఏ బ్యాంక్ డి. డి, ద్వారానైనా కార్యనిర్వహణాధికారి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం' పేర, మేనేజర్ ఆంధ్రాబ్యాంక్, గాంధిరోడ్డు తిరుపతి 517501 అనేవిలాసానికి పంపండి లేదా దేశంలోని ఆంధ్రాబ్యాంక్ వివిధ శాఖలలో చెల్లించవచ్చు.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం తిరుపతి.